

PROGRAM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

**DLA MIASTA
NOWY TARG
NA LATA 2025-2030**

**Diagnoza stanu przedsiębiorczości
na terenie miasta Nowy Targ**

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Charakterystyka przedsiębiorczości w Nowym Targu	5
Nowy Targ – próba charakterystyki miasta.....	5
Demografia miasta – kluczowe informacje.....	6
Gospodarka i rynek pracy w Nowym Targu	8
2. Wyniki badania ankietowego przedsiębiorców	14
I. Profil badanej grupy.....	14
II. Aktualna sytuacja przedsiębiorstw	18
IV. Ocena potencjałów i atrakcyjności inwestycyjnej Nowego Targu.....	23
V. Prowadzenie działalności w obrębie centrum miasta.....	26
VI. Rozwój przedsiębiorczości, oczekiwane wsparcie	29
Kluczowe wnioski.....	32
3. Wyniki badania ankietowego młodzieży szkolnej	34
Młodzież szkół ponadpodstawowych	34
Część I – Nowy Targ ocena oferty	35
Część II – Obecna szkoła i przygotowanie do pracy	37
Część III – Plany na przyszłość – studia	39
Część IV – Plany zawodowe	40
Część V – działalność gospodarcza	42
Kluczowe wnioski.....	50
Młodzież szkół podstawowych	51
Część I – skojarzenia z Nowym Targiem	52
Część II – plany szkolne i zawodowe	53
Część III – działalność gospodarcza.....	55
Część IV – ocena własnych kompetencji.....	56
Kluczowe wnioski.....	58
4. Wnioski płynące z wywiadów indywidualnych i warsztatów z interesariuszami.....	60
5. Podsumowanie.....	67
Wnioski płynące z badań	67
Analiza SWOT.....	69
Spis wykresów i tabel	71

Wprowadzenie

„Diagnoza stanu przedsiębiorczości na terenie miasta Nowy Targ” stanowi część szerszego opracowania, którego celem jest przygotowanie założeń do Programu Przedsiębiorczości dla Miasta Nowy Targ na lata 2025–2030.

Celem głównym Diagnozy jest próba analizy i opisanie charakteru oraz specyfiki stanu przedsiębiorczości w Nowym Targu. W dokumencie oprócz danych statystycznych, dążono do wskazania mocnych i słabych stron lokalnej gospodarki, a także określenia i wskazania czynników, które mogą stanowić bariery rozwojowe miasta.

Prace nad dokumentem diagnozy prowadzone były wieloetapowo. W ramach realizowanych działań, prowadzono analizy statystyczne, a także badania ilościowe i jakościowe. Przygotowana diagnoza statystyczna koncentruje się wokół charakterystyki i specyfiki Nowego Targu, stanu obecnego lokalnej gospodarki, a także demografii i czynników w istotny sposób oddziałujących na obecną i przyszłą kondycję miasta. Do udziału w części badawczej zaproszono młodzież szkół podstawowych i ponadpodstawowych, lokalnych przedsiębiorców oraz osoby zaangażowane we wspieranie i kształtowanie lokalnej gospodarki. Zakres tematyczny każdego z badań został dostosowany do charakteru działalności i specyfiki badanej grupy. W każdym z badań odnoszono się jednak do kwestii związanych z określeniem uwarunkowań, które mogą wpływać na rozwój przedsiębiorczości w Nowym Targu w kolejnych latach, a także oceny potencjalnych planów i zamierzeń miasta w zakresie rozwoju i wspierania przedsiębiorczości mieszkańców. Wyniki prac badawczych oraz kluczowe wnioski z każdego z badań zaprezentowano w dedykowanych rozdziałach. Całość dokumentu zamyka analiza SWOT odnosząca się do kluczowych mocnych i słabych stron miasta, a także szans i zagrożeń przed nim stojących. Zgromadzone wnioski i informacje stały się przyczynkiem do określania priorytetów, celów szczegółowych i zadań, jakie musi postawić przed sobą miasto, by sprostać wyzwaniom związanym z rozwojem gospodarczym w kolejnych latach.

1. Charakterystyka przedsiębiorczości w Nowym Targu

Nowy Targ – charakterystyka miasta

Miasto Nowy Targ¹ usytuowane jest w południowej części województwa małopolskiego, w odległości około 80 km od stolicy regionu Krakowa. Miasto zamieszkuje około 33 tys. mieszkańców, co czyni je 5 co do wielkości miastem województwa, a także jednym z największych ośrodków miejskich i gospodarczych południowej części Małopolski. Nowy Targ jest siedzibą powiatu nowotarskiego, a także centrum administracyjnym, edukacyjnym i kulturalnym Podhala, Spisza i Orawy. W Nowym Targu znajdują się między innymi placówki licznych instytucji o znaczeniu regionalnym, w tym szpital, sąd, urzędy miasta, gminy, powiatu, Urząd Skarbowy, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Akademia Nauk Stosowanych, szkoły średnie, banki, swoją siedzibę ma transgraniczne stowarzyszenie samorządów lokalnych polsko-słowackiego pogranicza Euroregion „Tatry”, a także liczne organizacje pozarządowe, redakcje lokalnej prasy i in.

Centralne usytuowanie z dostępem do głównych tras komunikacyjnych w tym DK 47 i 49, kolei łączącej Kraków z Zakopanem, a także szlaków tranzytowych biegnących w stronę Słowacji i południowej części Europy, sprzyja zarówno rozwojowi lokalnej gospodarki, jak i funkcjom handlowym. Położenie Nowego Targu w sąsiedztwie Tatr, Pienin, części Beskidu Żywieckiego, Gorców i Jeziora Czorszyńskiego sprawia, że miasto jest bardzo dobrą bazą do uprawiania turystyki aktywnej, zarówno górskiej, jak i wodnej.

Tradycje handlowe i gospodarcze miasta sięgają XIV wieku i są kontynuowane do dziś za sprawą m.in. działającej w mieście „Nowej Targowicy” ściągającej licznych klientów z kraju jak i zza granicy. Ponadto w mieście swoje siedziby posiadają liczne hurtownie, zakłady obuwnicze i kuśnierskie, składy materiałów budowlanych, sklepy, restauracje, kawiarnie oraz wiele innych branż. Do wiodących firm znanych na arenie krajowej i międzynarodowej zaliczają się m.in.:

- **WOJAS S.A.** – firma zajmująca się produkcją i sprzedażą obuwia i galanterii skórzanej
- **Zakład Produkcyjny DEMAR** zajmujący się produkcją obuwia wojskowego
- **Zakład Produkcyjny DAFO PLASTICS S.A.** produkujący opakowania z tworzyw sztucznych
- **KEGEL – BŁAŻUSIAK SP. Z O.O.** – wiodący producent profesjonalnej odzieży i obuwia do pracy
- **BLACHOTRAPEZ SP. Z O.O.** z siedzibą w Rabce – Zdroju – czołowy polski producent pokryć dachowych i elewacyjnych

¹ W rozdziale wykorzystano informacje dostępne na stronach: <https://www.nowytarg.pl> oraz <https://investin.nowytarg.pl>

- **Podhalańskie Centrum Dystrybucji „Salami”** sp. z o.o.
- **Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych EMPOL** sp. z o.o. z Tylmanowej
- **MODOM PODHALE** sp. z o.o. z siedzibą w Szaflarach – dystrybutor materiałów wykończeniowych (panele podłogowe, okna dachowe, schody strychowe, kominki, wkłady kominkowe, tynki i inne).

Oprócz dużych podmiotów gospodarczych warto podkreślić, że od 2016 roku miasto dynamicznie rozwija Strefę Aktywności Gospodarczej. Tworzy ona warunki sprzyjające lokalizacji działalności produkcyjnej, magazynowej i usługowej, wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą.

Na terenie miasta funkcjonują również instytucje okołobiznesowe, których celem jest wspieranie lokalnego biznesu oraz szeroko rozumianego rynku pracy. Należą do nich m.in.:

- Nowotarska Izba Gospodarcza,
- Cech Rzemiosł Różnych,
- Kongregacja Kupiecka w Nowym Targu.

Podsumowując krótki zarys charakterystyki i potencjału miasta należy podkreślić, że:

- Nowy Targ wyróżnia się zarówno pod kątem administracyjnym, edukacyjnym, gospodarczym i usługowym jako centrum Podhala.
- Istotnym wyróżnikiem miasta jest dostęp do rozwiniętej infrastruktury transportowej i przemysłowej, a także duży potencjał do rozwoju oferty turystycznej i branż HoReCa.
- Siłą miasta są również jego wielowiekowe tradycje handlowe, a także funkcjonowanie licznych firm o ugruntowanej pozycji krajowej i międzynarodowej.
- Miasto od lat dynamicznie się rozwija w zakresie infrastruktury i potencjału inwestycyjnego, rozszerzając Strefę Aktywności Gospodarczej.
- Wykorzystanie posiadanych potencjałów, warunków przyrodniczych, kulturowych oraz usytuowania na mapie województwa, może przyczynić się do pełniejszego niż do tej pory wykorzystania szans rozwojowych Nowego Targu.

Demografia miasta – kluczowe informacje

Analizując potencjał gospodarczy miasta, nie sposób uniknąć analizy związanej z jego demografią. Nowy Targ zamieszkuje stale około 33 tys. mieszkańców. Jednocześnie miasto otoczone jest gminami wchodzącymi w skład powiatu nowotarskiego zamieszkiwanego łącznie przez blisko 190 tys. mieszkańców. Liczba mieszkańców Nowego Targu jest względnie stabilna, choć notuje się stopniowy, choć bardzo powolny ubytek mieszkańców. Na przestrzeni lat 2019-2024 z terenu miasta ubyło 253 mieszkańców, co stanowi -0,8% liczby mieszkańców z początku analizowanego okresu. Ubytek

mieszkańców Nowego Targu jest co prawda wolniejszy niż w powiecie nowotarskim, lecz szybszy niż w całym województwie małopolskim, w którym notuje się dodatni charakter trendu.

Tabela 1 Liczba mieszkańców woj. małopolskiego, powiatu nowotarskiego i miasta Nowy Targ w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica	% zmiany
Woj. małopolskie	3 410 901	3 432 692	3 430 370	3 429 014	3 429 632	3 429 084	18 183	0,5%
Powiat nowotarski	191 782	190 626	190 232	190 143	190 107	189 984	-1 798	-0,9%
Nowy Targ	33 293	33 300	33 130	33 103	33 065	33 040	-253	-0,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Poniżej zaprezentowano strukturę wiekową mieszkańców województwa, powiatu i miasta Nowy Targ. Z zebranych danych wynika, że w mieście Nowy Targ notuje się niższy niż w województwie i powiecie odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (tj. dzieci i młodzieży do 17 r.ż.), co oznacza, że liczba dzieci w strukturze mieszkańców miasta jest statystycznie niższa niż w przypadku województwa i powiatu. Niższy jest również odsetek osób w wieku produkcyjnym (18-64 lata dla mężczyzn i 18-59 dla kobiet), a wyższy natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że społeczność miasta Nowy Targ jest statystycznie starsza niż przeciętna społeczność powiatu i województwa, odznacza się niższym odsetkiem osób młodych, które w przyszłości mogą zasilić lokalny rynek pracy oraz niższym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym, co z kolei może negatywnie przekładać się na obecną dostępność pracowników dla lokalnych firm.

Tabela 2 Struktura demograficzna woj. małopolskiego, powiatu nowotarskiego i miasta Nowy Targ 2024

	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
Woj. małopolskie	651 274	2 030 645	747 165
Powiat nowotarski	38 043	113 620	38 321
Nowy Targ	5 802	19 441	7 797
Woj. małopolskie	19,0%	59,2%	21,8%
Powiat nowotarski	20,0%	59,8%	20,2%
Nowy Targ	17,6%	58,8%	23,6%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Poniżej w sposób szczegółowy zaprezentowano zmianę w strukturze i liczbie mieszkańców w Nowym Targu na przestrzeni lat 2019-2024. Z zebranych danych wynika, że w strukturze miasta najszybciej przybywa osób w wieku poprodukcyjnym (+8,1%) oraz w wieku produkcyjnym niemobilnym (+6,4%, osoby 45+). Ubytek osób w wieku przedprodukcyjnym jest relatywnie niewielki (-2,6%), natomiast dużym wyzwaniem dla miasta może okazać się stosunkowo szybki odpływ liczby mieszkańców w tzw. wieku produkcyjnym mobilnym tj. w wieku 18-44 lata, który określany jest jako okres, który obejmuje osoby zdolne do zmiany miejsca pracy lub przekwalifikowania się. Na przestrzeni zaledwie 5 lat, populacja osób w omawianym wieku zmniejszyła się o 9,2%, co w kolejnych latach może negatywnie wpływać nie tylko na dostępność pracowników na lokalnym rynku pracy, ale także negatywnie oddziaływać na spadek dzietności, ponieważ są to osoby tworzące trzon osób w wieku rozrodczym.

Tabela 3 Struktura mieszkańców Nowego Targu na przestrzeni lat 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica	% zmiany
w wieku przedprodukcyjnym	5 958	6 055	6 014	5 981	5 905	5 802	-156	-2,6%
w wieku produkcyjnym mobilnym	12 667	12 511	12 257	12 014	11 754	11 506	-1 161	-9,2%
w wieku produkcyjnym mobilnym	7 458	7 506	7 558	7 662	7 767	7 935	477	6,4%
w wieku poprodukcyjnym	7 210	7 228	7 301	7 446	7 639	7 797	587	8,1%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Podsumowując prezentowane zestawienia statystyczne w kontekście sytuacji miasta oraz zagadnień dotyczących rozwoju przedsiębiorczości należy podkreślić, że:

- Aktualna, względnie stabilna liczba mieszkańców jest dla miasta elementem korzystnym. Jednocześnie obserwuje się postępujące starzenie się społeczności lokalnej, stopniowy ubytek osób w wieku przedprodukcyjnym i narastający odpływ osób w wieku produkcyjnym mobilnym.
- Sytuacja ta może skutkować poważnymi zmianami nie tylko w strukturze demograficznej miasta, ale także przyczyniać się do problemów z pozyskiwaniem pracowników na lokalnym rynku pracy, ograniczeniem funkcjonowania części branż i podmiotów gospodarczych, a także koniecznością rozwijania usług dedykowanych seniorom i wzrostowi środków przeznaczanych na działania wspierające.
- Szansą na odwrócenie lub wyhamowanie obserwowanej tendencji, może być stymulacja rynku pracy, a także rozwijania atrakcyjnych miejsc zatrudnienia i wspierania rozwoju pomysłów gospodarczych mieszkańców. Atrakcyjny rynek pracy może bowiem przyczynić się zarówno do wzrostu zainteresowania osiedleniem się na terenie Nowego Targu osób z zewnątrz, jak i ograniczeniem skali migracji osób w wieku produkcyjnym.

Gospodarka i rynek pracy w Nowym Targu

Według rejestru REGON na terenie Nowego Targu w 2024 roku zarejestrowanych było 5 719 podmiotów gospodarczych. Ich liczba od roku 2019 wzrosła o 709 podmiotów, co oznacza przyrost o 14,2%. Przyrost podmiotów gospodarczych w Nowym Targu, mimo dość dużej dynamiki, był jednak wolniejszy niż wartość przeciętna dla powiatu nowotarskiego (+22,0%) i województwa małopolskiego (+21,8%).

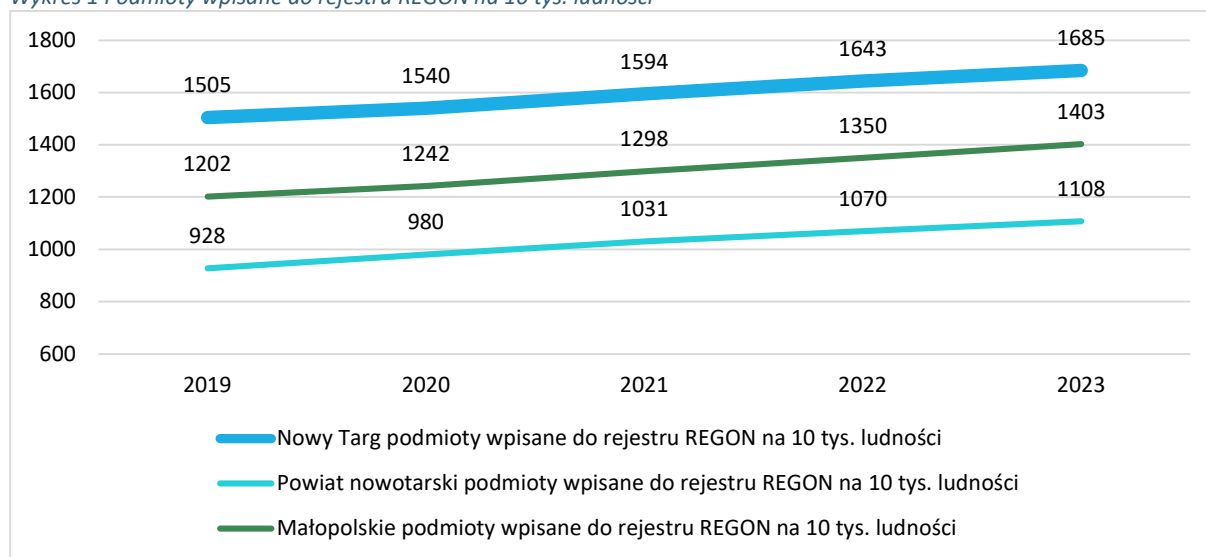
Tabela 4 Podmioty wpisane do rejestru REGON

Podmioty wpisane do rejestru REGON	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Zmiana	% zmiany
Nowy Targ	5 010	5 129	5 282	5 440	5 573	5 719	709	14,2%
Powiat nowotarski	17 802	18 674	19 607	20 347	21 066	21 725	3 923	22,0%
Małopolskie	409 849	426 306	445 149	463 034	481 106	499 310	89 461	21,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Wolniejszy przyrost podmiotów gospodarczych to w znacznej mierze efekt tego, iż miasto Nowy Targ posiada znacznie bardziej nasycony rynek podmiotów gospodarczych niż porównywalne jednostki samorządu. Na każde 10 tys. mieszkańców Nowego Targu przypada około 1 685 podmiotów gospodarczych. Dla porównania liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców powiatu nowotarskiego jest o 577 niższa i wynosi 1 108. Oznacza to, że realna przedsiębiorczość mieszkańców Nowego Targu, jest wyższa niż przedsiębiorczość mieszkańców powiatu nowotarskiego oraz województwa małopolskiego.

Wykres 1 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

W strukturze lokalnych podmiotów gospodarczych, zdecydowanie dominują firmy bardzo małe, najczęściej zatrudniające do 9 osób. Stanowią one łącznie 96,7% ogółu firm zarejestrowanych na terenie miasta. Łączna liczba firm zatrudniających powyżej 9 osób wynosi 189, w tym tylko 6 firm zatrudnia powyżej 249 osób. Struktura gospodarcza firm według klas wielkości, bardzo zbliżona jest do struktury całego województwa, jak i powiatu nowotarskiego. W każdej z jednostek zdecydowanie dominują podmioty najmniejsze, stanowiące około 96-97% ogółu firm.

Tabela 5 Struktura wielkości lokalnych podmiotów gospodarczych

Klasa wielkości	Liczba podmiotów	% podmiotów
podmioty zatrudniające do 9 osób	5 530	96,7%
podmioty zatrudniające 10 - 49 osób	148	2,6%
podmioty zatrudniające 50 - 249 osób	35	0,6%
podmioty zatrudniające powyżej 249 osób	6	0,1%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Oprócz struktury gospodarczej uwzględniającej klasy wielkości podmiotów, warto także zwrócić uwagę na dominujące w strukturze gospodarczej branże. Co istotne, nieco ponad 80% ogółu podmiotów gospodarczych Nowego Targu, zaklasyfikowanych zostało do 8 z 19 sekcji PKD. Najliczniejszą sekcję

stanowią firmy zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym (27,7%). Tego typu podmiotów działa w mieście około 1 170. Druga z kolei branża, jaką jest budownictwo opiera się na 576 zarejestrowanych podmiotach (13,6%). Trzecia z branż, to branża przetwórstwa przemysłowego – łącznie 437 podmiotów oraz 10,3% ogółu firm. Trzy główne branże stanowią ponad 50% ogółu podmiotów gospodarczych w mieście. Potencjalnie liczna i silna branża związana z obsługą ruchu turystycznego, który jest wyróżnikiem Nowego Targu, stanowi realnie 4,9% ogółu podmiotów gospodarczych miasta, tj. około 206 podmiotów. Większa od niej jest branża związana z transportem i gospodarką magazynową (222 zarejestrowane podmioty). Innymi słowy, struktura gospodarcza miasta w dużym stopniu powiązana jest z handlem, budownictwem i przetwórstwem przemysłowym. Dla porównania trzy wymienione branże stanowią kolejno 45,5% branż w województwie małopolskim i 52,5% w powiecie nowotarskim.

Tabela 6 Struktura gospodarcza według sekcji PKD

Sekcja		% podmiotów	liczba podmiotów
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny	27,7%	1 170
Sekcja F	Budownictwo	13,6%	576
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	10,3%	437
Sekcja M	Działalność zw. z obsługą rynku nieruchomości	10,0%	425
Sekcja Q	Edukacja	8,7%	367
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	5,2%	222
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4,9%	206
Razem		80,4%	3 403

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Ponieważ znaczna część podmiotów gospodarczych w mieście, to podmioty bardzo małe, a także związane z kilkoma dużymi branżami, warto prześledzić także strukturę średnich wynagrodzeń tychże branż. Poniżej zaprezentowano średnie wynagrodzenia brutto 8 głównych branż w mieście oraz wartość średniego wynagrodzenia brutto ogółem. Prezentowane dane dotyczą wynagrodzeń średnich dla województwa i kraju w 2023 r., ze względu na brak dostępu do danych dla powiatu i miasta w statystykach publicznych GUS. Niemniej jednak analiza zgromadzonych danych pozwala stwierdzić, że 3 kluczowe dla miasta branże, czyli handel, budownictwo i przetwórstwo przemysłowe, odznaczają się nie tylko niższymi wartościami wynagrodzeń brutto w porównaniu Małopolska-Polska, ale także wynagrodzenia te są także niższe od średnich wynagrodzeń brutto ogółem dla wszystkich branż. Z zestawienia wynika także, że jedynie branże takie jak edukacja i działalność związana z rynkiem nieruchomości, oferują w województwie wynagrodzenia powyżej średniej ogólnopolskiej. Branże te stanowią niespełna 20% ogółu firm działających w mieście. Istotnym jest także to, iż średnie wartości wynagrodzeń brutto dla powiatu nowotarskiego w 2023 roku wyniosły około 5 858,04 zł, podczas gdy średnia wojewódzka była wyższa o około 1 405,35 zł i wynosiła 7 263,39 zł. Duże dysproporcje w wynagrodzeniach i dominacja branż, w których wynagrodzenia są niższe od średnich dla

województwa i kraju, mogą być istotną przyczyną migracji mieszkańców do regionów oferujących wyższe płace.

Tabela 7 Wartości wynagrodzeń brutto według sekcji PKD

		Polska	woj. małopolskie
	Średnie wynagrodzenie brutto ogółem	7 199,22	7 263,39
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny	6 753,22	6 548,45
Sekcja F	Budownictwo	5 915,02	5 363,72
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	6 301,85	5 868,75
Sekcja M	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9 148,17	9 452,23
Sekcja Q	Edukacja	7 599,06	7 700,72
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	6 679,09	5 906,82
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4 746,96	4 476,71

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, liczba osób pracujących wśród mieszkańców Nowego Targu wynosi około 12 446. Oznacza to, że na każde 1000 mieszkańców przypada około 376 osób pracujących. Dla porównania wartość ta w powiecie nowotarskim wynosi około 366 osób, a w województwie małopolskim około 420 osób. Oznacza to, że liczba pracujących mieszkańców Nowego Targu jest przeciętnie niższa o blisko 50 osób, na każde 1000 mieszkańców w porównaniu ze średnią wojewódzką. Wynik ten może wskazywać na potencjalnie dość duży rezerwuuar dodatkowej siły roboczej, które w przyszłości można włączyć w rynek pracy.

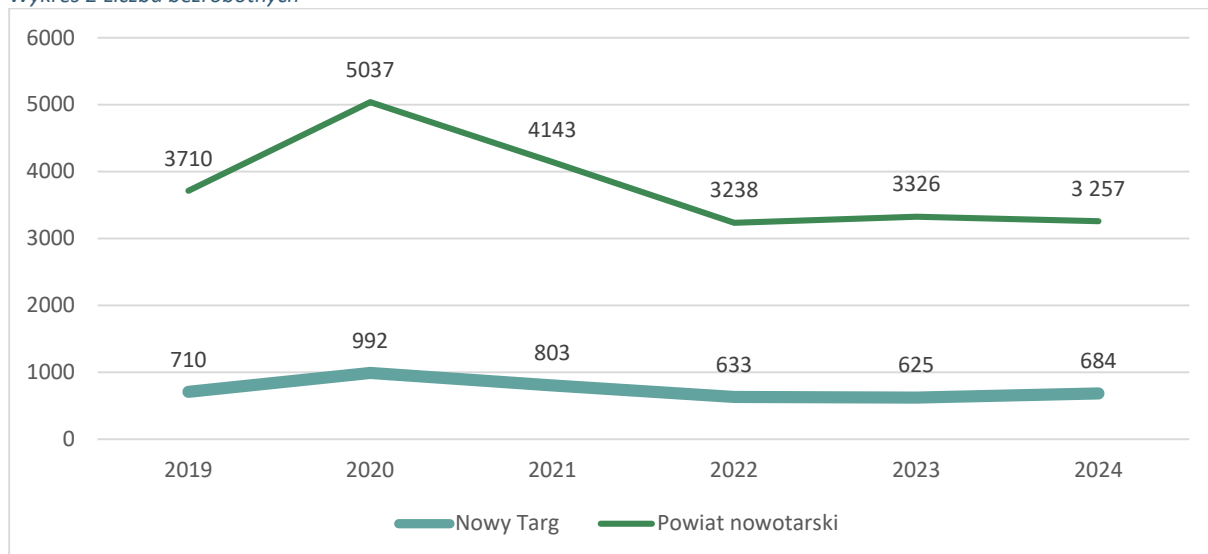
Tabela 8 Liczba mieszkańców i osób pracujących w 2024 r.

	Liczba mieszkańców	Liczba osób pracujących	Liczba pracujących na 1000 mieszkańców
Województwo małopolskie	3 429 084	1 438 870	420
Powiat nowotarski	189 984	69 483	366
Nowy Targ	33 040	12 446	377

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Kolejnym czynnikiem kształtującym lokalny rynek pracy, jest liczba osób bezrobotnych. W okresie lat 2019-2024 liczba osób pozostających bez pracy zarówno w Nowym Targu, jak i powiecie nowotarskim, była względnie stała i wynosiła około 650 osób w Nowym Targu i około 3 300 w powiecie nowotarskim. Wyjątek stanowił okres 2020-2021, w którym odczuwalne były skutki COVID-19 i związanymi z nim lockdownami. Wówczas liczba bezrobotnych okresowo wzrastała.

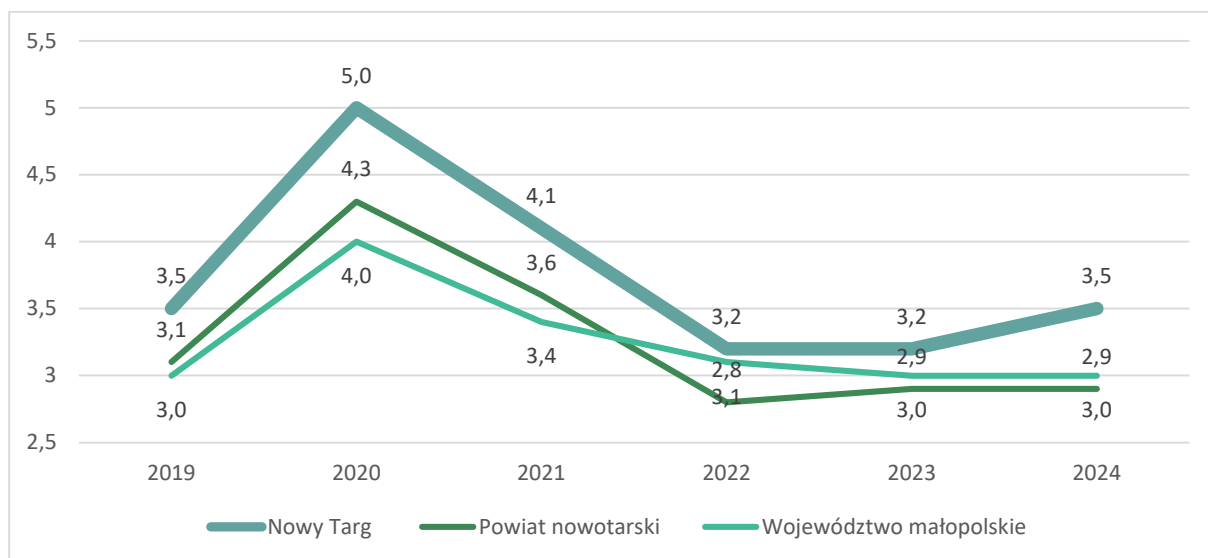
Wykres 2 Liczba bezrobotnych

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

O względną stałą sytuację na rynku pracy i liczbę bezrobotnych, świadczą także wskaźniki udziału bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym. Wartość ta od kilku lat w Nowym Targu, powiecie i województwie małopolskim, utrzymuje się na poziomie wynoszącym około 3-3,5%. Wyjątek stanowił jedynie wzrost w okresie lat 2020-2021, po którym to jednak wartości wróciły do wcześniejszych poziomów. Informacje te świadczą o dużej stabilności lokalnego i wojewódzkiego rynku pracy.

Wykres 3 Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Podsumowując obszar charakterystyki gospodarczej i rynku pracy w Nowym Targu można wskazać, że:

- W Nowym Targu obserwuje się stały przyrost liczby rejestrowanych w mieście podmiotów gospodarczych. Choć przyrost ten jest stały od wielu lat, to jest on jednak wolniejszy niż w powiecie nowotarskim i województwie małopolskim.

- Wolniejszy przyrost nowych podmiotów gospodarczych to prawdopodobnie efekt nasycenia rynku, ponieważ liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na liczbę mieszkańców jest znacząco wyższa niż w powiecie, czy w województwie małopolskim.
- W strukturze gospodarczej miasta dominują głównie mikropodmioty, zatrudniające do 9 osób. Załedwie 41 firm w mieście zatrudnia powyżej 50 osób.
- Ponad połowa firm w mieście związana jest z 3 wiodącymi sektorami – handlem, budownictwem i produkcją przemysłową. Każda z tych branż oferuje wynagrodzenia plasujące się poniżej średniej ogólnopolskiej. Niewielki w mieście jest udział podmiotów funkcjonujących w sektorach, zapewniających wyższe wynagrodzenia.
- Na każde 1000 mieszkańców Nowego Targu, przypada około 376 osób pracujących. Jest to wartość niższa od średniej wojewódzkiej wynoszącej 420 osób.
- Od kilku lat sytuacja na lokalnym rynku pracy utrzymuje stabilny kurs, przez co liczba osób pozostających bez zatrudnienia wynosi około 650 osób, a poziom bezrobocia oscyluje w okolicach 3-3,5%.

2. Wyniki badania ankietowego przedsiębiorców

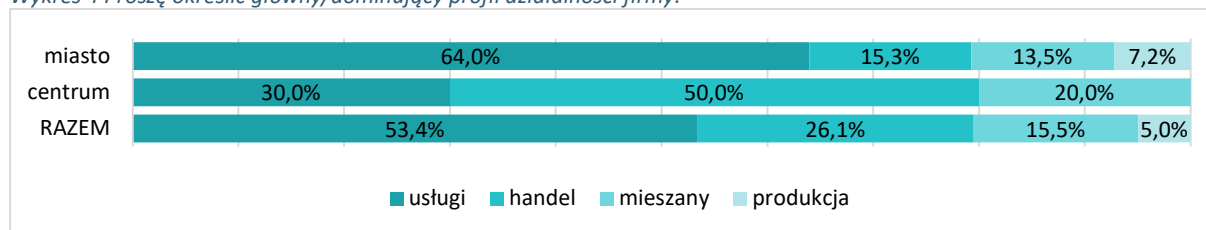
W przedmiotowym rozdziale zaprezentowano wyniki badań ilościowych (ankietowych) przeprowadzonych na próbie 161 przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie miasta Nowy Targ. Badania prowadzone były zróżnicowanymi metodami, obejmującymi badania bezpośrednie oparte o technikę ankiety papierowej (PAPI), ankiety telefoniczne (CATI) oraz ankiety internetowe (CAWI). W założeniu realizator badania podjął próbę dotarcia do możliwie szerokiego grona respondentów, w tym firm działających na terenie centrum miasta (w obrębie rynku i przyległych ulicach) oraz w pozostałych częściach Nowego Targu.

W obrębie centrum prowadzono badania za pomocą ankiet bezpośrednich. Zrealizowano w ten sposób łącznie 50 wywiadów ankietowych. Kolejnych 111 ankiet zrealizowano wśród przedsiębiorców zlokalizowanych w pozostałych częściach miasta. Dzięki przyjęciu takiego zróżnicowania, możliwe było określenie potrzeb, problemów i wyzwań stojących zarówno przed ogółem przedsiębiorców w Nowym Targu, jak i firm działających w jego centralnej części. Wyniki przeprowadzonych prac, w obszarach, w których zauważalne jest istotne zróżnicowanie wyników w obu próbach badawczych, zostały osobno przedstawione i opisane. Tam, gdzie wyniki cechowały się dużym poziomem zbieżności lub liczba odpowiedzi była niewielka, wyniki zaprezentowano za pomocą wspólnych zestawień danych.

I. Profil badanej grupy

W jednym z pierwszych pytań ankiety, zapytano respondentów o główny/dominujący profil działalności firmy. W przypadku firm działających poza centrum miasta, dominującym profilem działalności, była działalność usługowa – łącznie 64% wskazań. Działalność handlowa prowadzona była przez 15,3% podmiotów, a działalność produkcyjna przez około 7% z nich. Kolejnych 13,5% badanych firm deklaroowało działalność mieszaną – usługowo-handlową itp. W przypadku firm funkcjonujących na terenie centrum Nowego Targu, głównym rodzajem działalności była działalność handlowa (50%) oraz usługowa (30%). Tego typu działalność, jest typowa dla firm działających w centrach miast. Na poniższym wykresie zawarto również wspólne zestawienie odpowiedzi dla wszystkich 161 firm biorących udział w badaniu. Łącznie firmy usługowe stanowiły 53,4% ogółu badanej grupy, a handlowe 26,1%.

Wykres 4 Proszę określić główny/dominujący profil działalności firmy:

Źródło: Badanie własne, n=161

Oprócz dominującego profilu działalności, respondenci poproszeni zostali o wskazanie branży, w jakiej firma prowadzi działalność. W przypadku firm usytuowanych w centrum miasta, gdzie dominującym profilem jest działalność handlowa, firmy te prowadziły działalność w obszarze handlu spożywczego, przemysłowego, odzieżowego itp. łącznie 42,9%. Ponadto znajdowały się wśród nich firmy prowadzące zróżnicowaną działalność usługową i rzemieślniczą, a także z zakresu ubezpieczeń, bankowości itp. Firmy działające w pozostałych częściach miasta koncentrowały się wokół branż usługowych, rzemiosła, doradztwa i handlu. Szczegółowy wykaz branż zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 9 Proszę określić czym firma się zajmuje/ w jakiej branży prowadzi działalność:

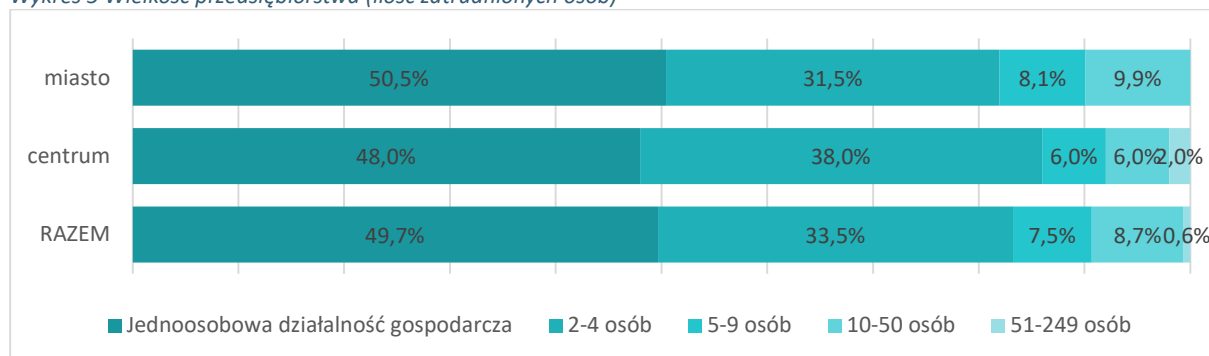
	miasto	centrum	RAZEM
handel spożywczy, przemysłowy, odzież, kosmetyki itp.	13,5%	42,9%	22,5%
pozostała działalność usługowa	23,4%	12,2%	20,0%
usługi rzemieślnicze – krawiec, szewc, fryzjer, kominiarz, jubiler, naprawa sprzętów i urządzeń itp.	12,6%	12,2%	12,5%
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – księgowość, usługi prawne, doradztwo, badania, architektura, projektowanie	11,7%	2,0%	8,8%
działalność finansowa, ubezpieczeniowa, kredyty, pożyczki	3,6%	8,2%	5,0%
opieka zdrowotna, apteki, rehabilitacja, usługi pielęgnacyjne i opiekuńcze	6,3%	2,0%	5,0%
budownictwo, usługi budowlane, wykończeniowe itp.	5,4%	2,0%	4,4%
gastronomia, restauracje, puby	3,6%	6,1%	4,4%
reklama, druk, wydawnictwo, usługi video, audio, obsługa muzyczna, fotografia itp.	2,7%	4,1%	3,1%
transport, logistyka, gospodarka magazynowa	3,6%	2,0%	3,1%
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – sport, gimnastyka	1,8%	6,1%	3,1%
przetwórstwo przemysłowe – produkcja artykułów spożywczych, napojów, mebli, odzieży itp.	3,6%	0,0%	2,5%
edukacja, szkolenia, kursy	3,6%	0,0%	2,5%
naprawa pojazdów samochodowych	0,9%	0,0%	0,6%
zakwaterowanie, hotele, apartamenty	0,9%	0,0%	0,6%
nie potrafię wskazać branży	2,7%	0,0%	1,9%

Źródło: Badanie własne, n=161

Mniej więcej 90% badanych podmiotów gospodarczych, stanowiły firmy bardzo małe, zatrudniające do 9 osób. Profil ten zatem w dużej mierze odpowiadał strukturze lokalnej gospodarki, w której około 96% stanowią mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające nie więcej niż 9 osób (według danych GUS). Wśród mikroprzedsiębiorstw, około połowy stanowiły podmioty jednoosobowe, 1/3 firmy zatrudniające 2-4 osoby, około 6-8% firmy zatrudniające do 9 osób oraz niespełna 10% firm z większym personelem.

Innymi słowy wyniki prowadzonych prac badawczych należy odnosić w głównej mierze do potrzeb i sytuacji obserwowanej z perspektywy mikropodmiotów.

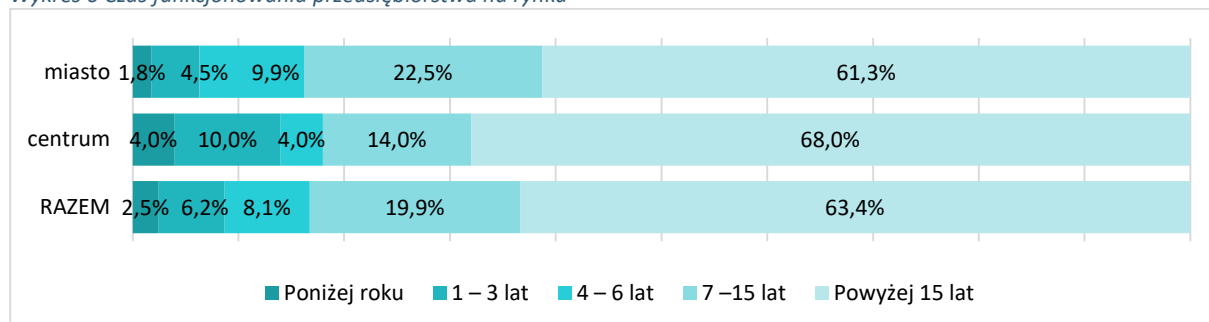
Wykres 5 Wielkość przedsiębiorstwa (ilość zatrudnionych osób)

Źródło: Badanie własne, n=161

Zdecydowana większość badanych podmiotów gospodarczych (około 2/3), to podmioty funkcjonujące na lokalnym rynku od co najmniej 15 lat. Są to zatem firmy z ugruntowaną pozycją oraz wiedzą na temat funkcjonowania miasta, lokalnego rynku pracy, czy wyzwań stojących przed podmiotami gospodarczymi. Sporadycznie w badaniu pojawiały się podmioty nowe, funkcjonujące poniżej 1 roku lub w okresie do 2 lat. Ich łączny udział wynosił około 10% ogółu badanych przypadków.

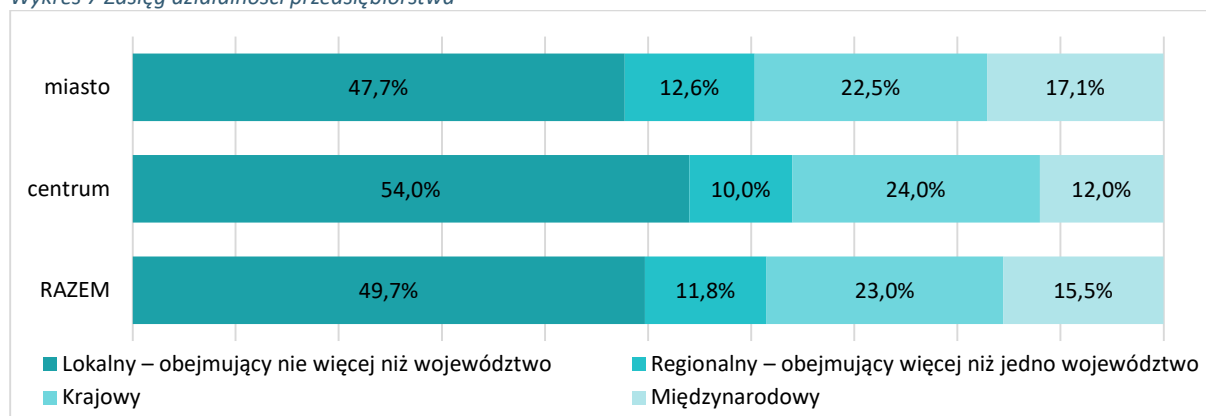
Wykres 6 Czas funkcjonowania przedsiębiorstwa na rynku

Źródło: Badanie własne, n=161

Zasięg działalności przedsiębiorstw to najczęściej obszar lokalny, nie większy niż województwo, a najczęściej biorąc pod uwagę strukturę badanych firm, prawdopodobnie jest to po prostu obszar miasta lub dzielnicy (łącznie około 50% badanych podmiotów). Mniej więcej co 3 badana firma deklaruje, że prowadzi działalność na poziomie regionalnym lub krajowym. Około 15% deklaruje prowadzenie działalności na rynkach międzynarodowych.

Wykres 7 Zasięg działalności przedsiębiorstwa

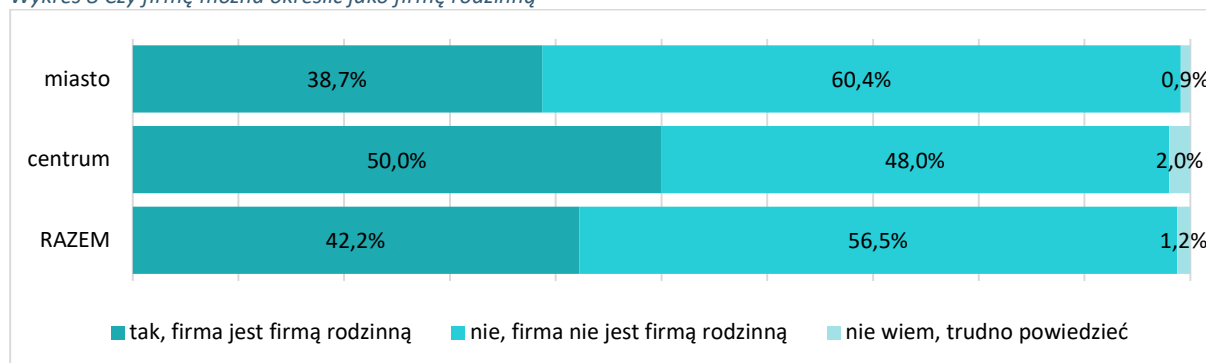
Źródło: Badanie własne, n=161

W następnym z pytań ankiety, respondenci pytani byli o to, czy firmę można określić jako firmę rodzinną tj. taką, w której:

- co najmniej dwie pracujące w firmie osoby to członkowie rodziny,
- co najmniej jedna osoba z rodziny zarządza firmą,
- dochody z działalności firmy stanowią jeden z kluczowych dochodów rodziny.

Z przeprowadzonych badań wynika, że nie więcej niż połowa badanych podmiotów może określić się jako firma rodzinna. Nieco częściej sytuacja ta dotyczy firm działających w obrębie centrum miasta, niż w pozostałych dzielnicach.

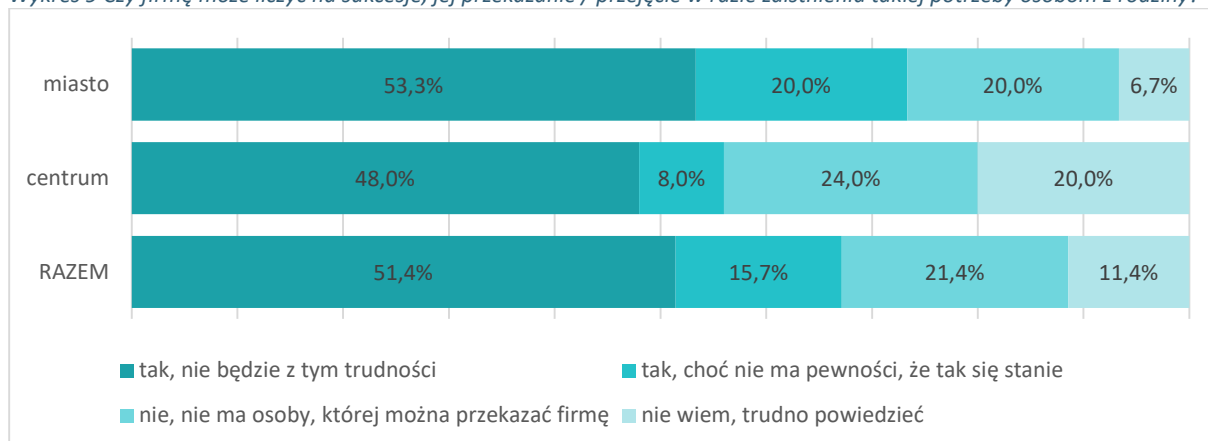
Wykres 8 Czy firmę można określić jako firmę rodzinną

Źródło: Badanie własne, n=161

Ponad połowa firm mogących określić się jako firmy rodzinne jest zdania, że raczej nie będzie miała trudności z przekazaniem firmy kolejnym osobom z rodziny, w razie zaistnienia takiej potrzeby. Co 4-5 firma może mieć z tym w przyszłości problemy. Oznacza to, że istnieje dość duża szansa na to, że znaczna część prowadzonych w mieście firm, potencjalnie będzie mogła kontynuować swą działalność w przyszłości, a sukcesja w ich przypadku, raczej nie jest zagrożona.

Wykres 9 Czy firmę może liczyć na sukces, jej przekazanie / przejęcie w razie zaistnienia takiej potrzeby osobom z rodziny?

Źródło: Badanie własne, n=70

W przypadku firmy, które mogą mieć problemy z sukcesją, respondenci zostali zapytani o potencjalne powody takiej sytuacji. Najczęściej wskazywano, że głównym powodem trudności w sukcesji, jest brak osób zainteresowanych przejęciem firmy (57,1%). Często na przeszkodzie stoi brak kompetencji/umiejętności prowadzenia takiej działalności (21,4%). Szczegółowe odpowiedzi zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 10 Jeśli może pojawić się problem z przekazaniem firmy osobom z rodziny, co może być tego powodem?

	RAZEM
Brak osób zainteresowanych przejęciem firmy	57,1%
Brak kompetencji / umiejętności prowadzenia tego typu działalności wśród osób mogących przejąć firmę	21,4%
Nie ma powodu	8,9%
Wykształcenie	1,8%
Kryzys gospodarczy, covid	1,8%
brak pomocy ze strony kraju ludziom, którzy nie ze wszystkim sobie radzą, a jest jak jest	1,8%
Inne wykształcenie dzieci	1,8%
Dorośle dzieci wyprowadził się z Nowego Targu	1,8%
Dzieci (czyli potencjalni spadkobiercy) są jeszcze zbyt małe, by stwierdzić czy będą chciały kontynuować rodzinny biznes.	1,8%
Przyszłość jest po prostu zbyt nie pewna. Nie można przewidzieć co będzie za x lat.	1,8%

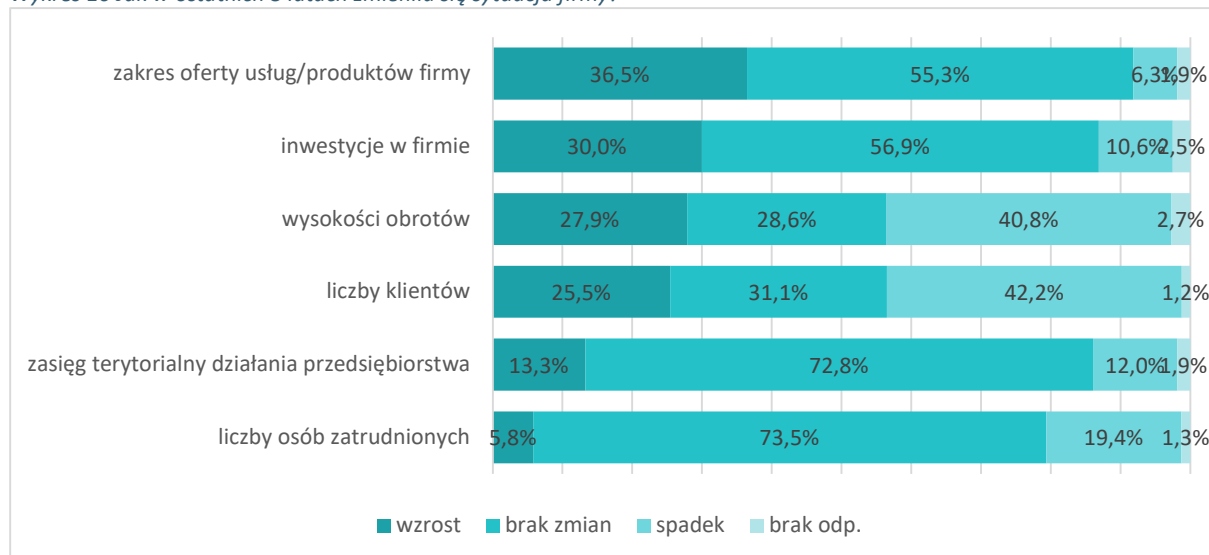
Źródło: Badanie własne, n=70

II. Aktualna sytuacja przedsiębiorstw

W ramach badania analizowano aktualną sytuację firm oraz zmiany, jakie zaszły w nich w ciągu ostatnich trzech lat. Z zebranych danych wynika, że w większości przypadków w badanych firmach nie zmieniał się ani zakres prowadzonej działalności, ani nie rosło zatrudnienie. Co istotne około 40% firm twierdzi, że w ostatnich 3 latach zmalała zarówno liczba klientów, jak i wartość obrotów. Około 1/3 badanych firm deklaruje, że odnotowała wzrost zakresu oferty, czy produktów firmy, a także zwiększyła

inwestycje. Co 5 badana firma zmniejszyła stan zatrudnienia, a co 4 odnotowała wzrost liczby klientów. Analizując rozkład odpowiedzi można wskazać, że sytuacja na lokalnym rynku pracy jest względnie stabilna i realnie nie notuje się gwałtownych zmian w kondycji podmiotów gospodarczych.

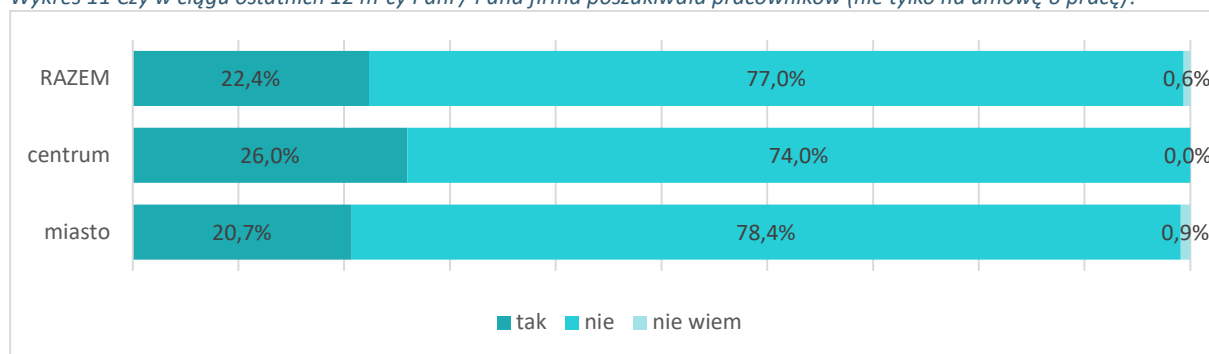
Wykres 10 Jak w ostatnich 3 latach zmieniła się sytuacja firmy?

Źródło: Badanie własne, n=161

Oprócz zmian w kondycji firm, pytano respondentów o to, czy w ciągu ostatnich 12 m-cy firma poszukiwała pracowników (nie tylko na umowę o pracę). Z wypowiedzi badanych wynika, że niespełna ¼ badanych podmiotów poszukiwała pracowników w ciągu ostatniego roku i częściej dotyczyło to firm z obszaru centrum miasta (głównie firm handlowych i usługowych).

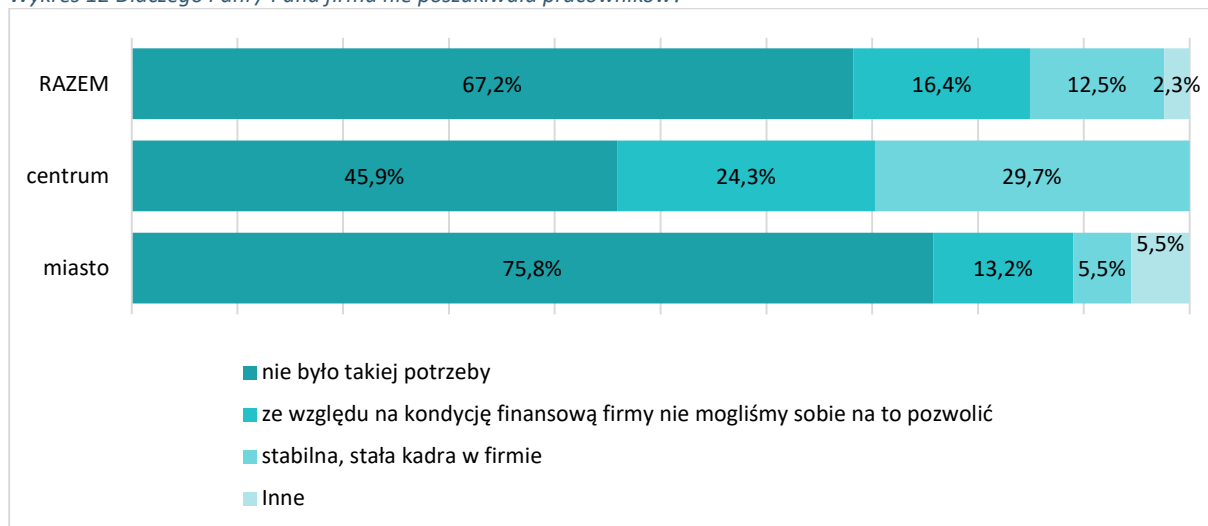
Wykres 11 Czy w ciągu ostatnich 12 m-cy Pani / Pana firma poszukiwała pracowników (nie tylko na umowę o pracę)?

Źródło: Badanie własne, n=161

Lokalne firmy nie szukały w ostatnim okresie pracowników, ponieważ na ogół nie miały takiej potrzeby (łącznie 62,7% przypadków). Rzadziej nie pozwalała na to kondycja finansowa podmiotu (16,4%) lub firma ma stabilną i stałą kadrę, przez co nie sięga po kolejne osoby do współpracy (12,5%).

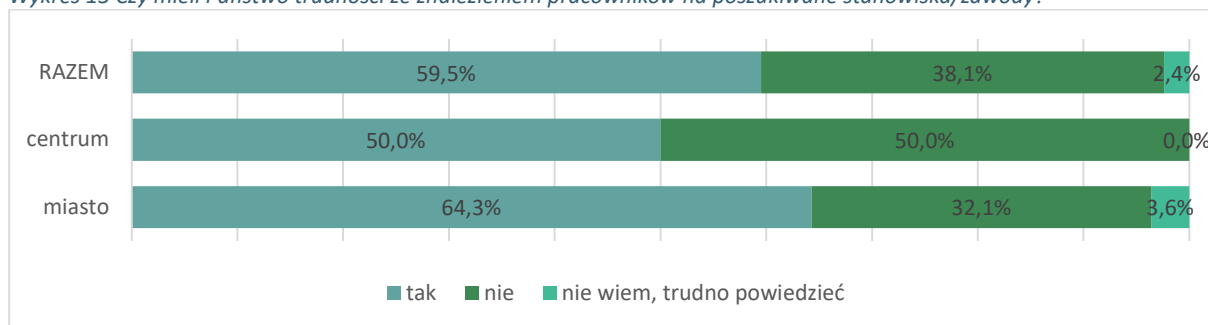
Wykres 12 Dlaczego Pani / Pana firma nie poszukiwała pracowników?

Źródło: Badanie własne, n=161

Mimo, iż tylko około 1/4 firm w mieście poszukiwała pracowników, to ponad połowa z nich miała problemy ze znalezieniem osób na dane stanowiska. Nieco łatwiej udawało się pozyskiwać pracowników firmom z obrębu centrum miasta niż z pozostałych jego części.

Wykres 13 Czy mieli Państwo trudności ze znalezieniem pracowników na poszukiwane stanowiska/zawody?

Źródło: Badanie własne, n=42

W opiniach badanych osób, problemy ze znalezieniem pracowników wynikały najczęściej z faktu, iż kandydaci oczekiwali wyższego wynagrodzenia niż mogła zaoferować firma, osoby ubiegające się o pracę nie posiadały albo odpowiedniego wykształcenia, albo wystarczającego doświadczenia zawodowego. Mniej więcej co 5 z firm poszukujących pracowników nie znajdowała osób chętnych do pracy.

Tabela 11 Z czego, Pani/Pana zdaniem, wynikały problemy ze znalezieniem pracowników?

	miasto	centrum	RAZEM
kandydaci oczekiwali wyższego wynagrodzenia niż mogła zaoferować nasza firma	25,0%	0,0%	20,9%
brak osób z odpowiednim wykształceniem	25,0%	0,0%	20,9%
brak osób z wystarczającym doświadczeniem zawodowym	16,7%	42,9%	20,9%
brak osób chętnych do pracy	22,2%	14,3%	20,9%
nie wiem, trudno powiedzieć	5,6%	0,0%	4,7%
zbyt dużo osób poszukiwanych w tym samym czasie	2,8%	0,0%	2,3%

	miasto	centrum	RAZEM
wygórowane ambicje, a brak umiejętności	2,8%	0,0%	2,3%
brak posiadania wystarczającej kultury osobistej	0,0%	14,3%	2,3%
osoby które się zgłaszały to byli lenie i "nieroby".	0,0%	14,3%	2,3%
kandydaci byli "problemowi", niepunktualni, bez chęci i aspiracji, niesłowni.	0,0%	14,3%	2,3%

Źródło: Badanie własne, n=42

Podmioty, które poszukiwały osób do pracy, poproszone zostały o ocenę ich przygotowania do podjęcia zatrudnienia w odniesieniu do skali, od 1-5, gdzie 5 oznacza bardzo dobrze, a 1 bardzo źle. Zgromadzone oceny zostały uśrednione. Im wyższy wynik średniej oceny dla danej cechy, tym lepiej dana cecha była oceniana przez przedsiębiorców. Najwyżej oceniono umiejętność do pracy w zespole potencjalnych nowych pracowników – 3,16 w skali od 1 do 5. Znajomość języków obcych oceniono na 3,09, a 2,98 otrzymała zdolność do szybkiego uczenia się. Stosunkowo nisko, bo 2,61 otrzymała zdolność do samodzielnego podejmowania decyzji. Większość badanych zagadnień oscylowała wokół oceny 3, przez co można stwierdzić, że przygotowanie do pracy potencjalnych kandydatów przedsiębiorcy oceniali na poziomie przeciętnym.

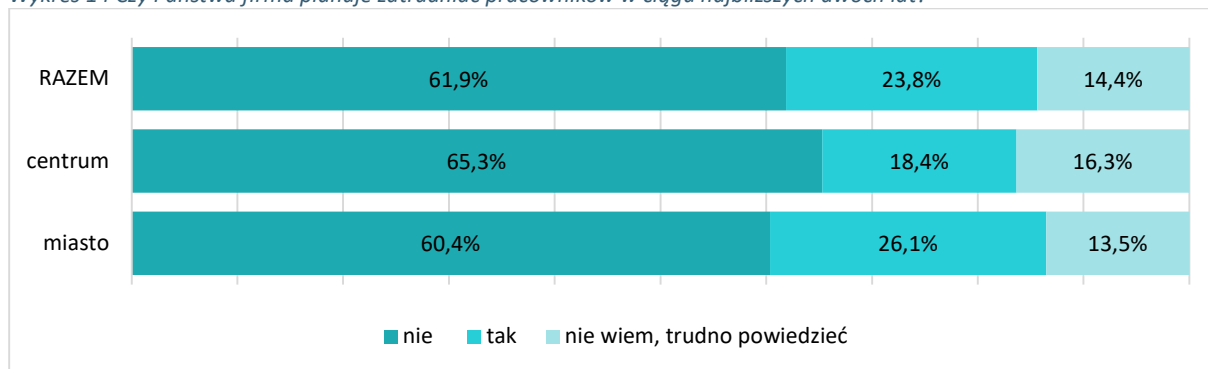
Tabela 12 Jak Pani / Pan ocenia przygotowanie do pracy osób poszukujących pracy w Nowym Targu?

Źródło: Badanie własne, n=42

W kolejnym z pytań proszono o odpowiedź dotyczącą tego, czy firma planuje zatrudniać pracowników w ciągu najbliższych dwóch lat. Skłonność do poszukiwania pracowników, jest zbliżona do rozkładu odpowiedzi na temat tego, czy firma poszukiwała pracowników w ciągu ostatniego roku. Z zebranych danych wynika, że mniej więcej co 4 firma może w kolejnych latach poszukiwać nowych pracowników.

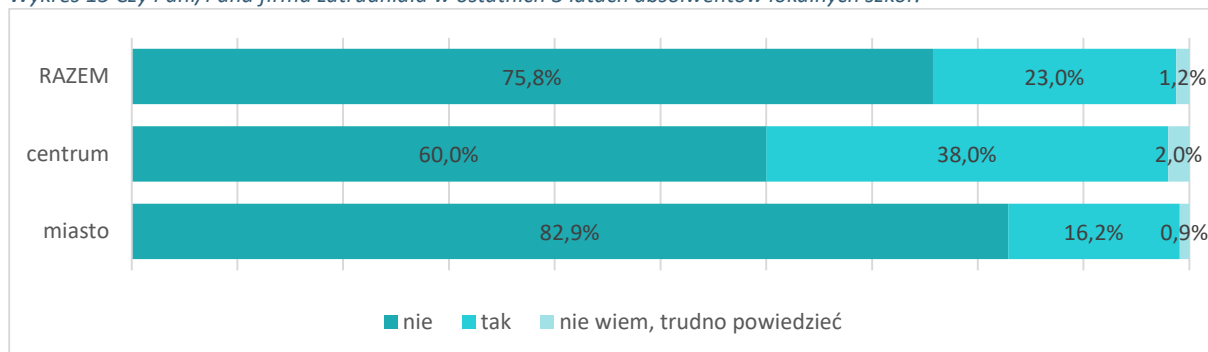
Wykres 14 Czy Państwa firma planuje zatrudniać pracowników w ciągu najbliższych dwóch lat?

Źródło: Badanie własne, n=42

Następnie poproszono badane osoby o to, aby odpowiedziały na pytanie o to, czy ich firma zatrudniała w ostatnich 3 latach absolwentów lokalnych szkół. Odpowiedzi zaprezentowane na wykresie wskazują na to, że częściej niż przeciętna firma w mieście, po osoby młode/absolwentów lokalnych szkół, sięgają firmy ulokowane w centrum miasta, co może wynikać ze specyfiki ich działalności – działalność handlowa, usługi itp. Łącznie 38% firm z centrum miasta deklarowało, że zatrudniała absolwentów. Średnia dla pozostałej części miasta to 16,2%.

Wykres 15 Czy Pani/Pana firma zatrudniała w ostatnich 3 latach absolwentów lokalnych szkół?

Źródło: Badanie własne, n=161

Oceniając przygotowanie do pracy absolwentów szkół poszukujących pracy w Nowym Targu respondenci mieli za zadanie przyznać ocenę w skali 1-5 poszczególnym badanym zagadnieniom. Wartość ocen została uśredniona. Najwyżej oceniono umiejętność pracy w zespole (3,37) oraz szybkość nabywania nowych umiejętności (3,28). Najślabiej oceniono natomiast takie elementy jak kwalifikacje zawodowe/przygotowanie do pracy (2,84) oraz samodzielność w podejmowaniu decyzji (2,70).

Wykres 16 Jak Pani / Pan ocenia przygotowanie do pracy absolwentów szkół poszukujących pracy w Nowym Targu?

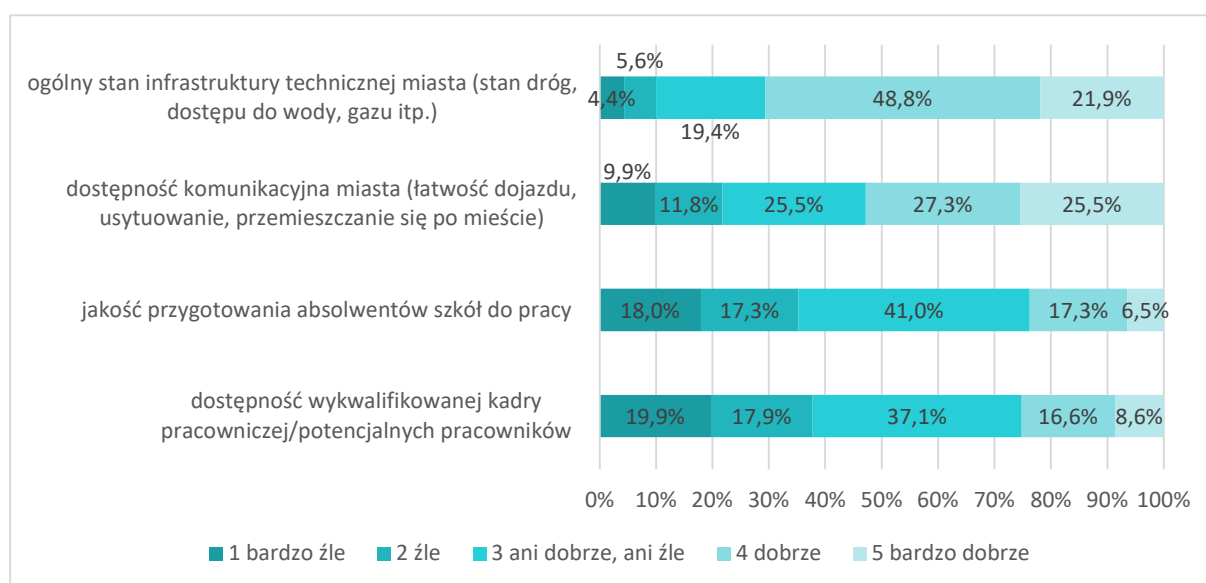

Źródło: Badanie własne, n=43

IV. Ocena potencjałów i atrakcyjności inwestycyjnej Nowego Targu

Kolejny blok pytań ankiety koncentrował się wokół oceny potencjałów i atrakcyjności inwestycyjnej miasta, obserwowanej z perspektywy przedsiębiorców. Badane osoby poproszone zostały na wstępie o ocenę 4 zróżnicowanych elementów, wpływających potencjalnie na atrakcyjność miasta oraz jego konkurencyjność. Spośród badanych zagadnień najkorzystniej oceniono ogólny stan infrastruktury technicznej miasta (łącznie 70% ocen 4 i 5), oraz jego dostępność komunikacyjną (52% ocen 4 i 5). Zdecydowanie gorzej odniesiono się do kwestii społecznych rynku pracy, w tym przygotowania absolwentów szkół do podjęcia pracy oraz dostępności wykwalifikowanych kadr (oba elementy około 25% badanych oceniło na poziomie 4 lub 5). Innymi słowy, badani przedsiębiorcy korzystnie oceniają infrastrukturę miasta, a znacznie gorzej dostęp do pracowników, co może stanowić istotne problemy rozwojowe w kolejnych latach.

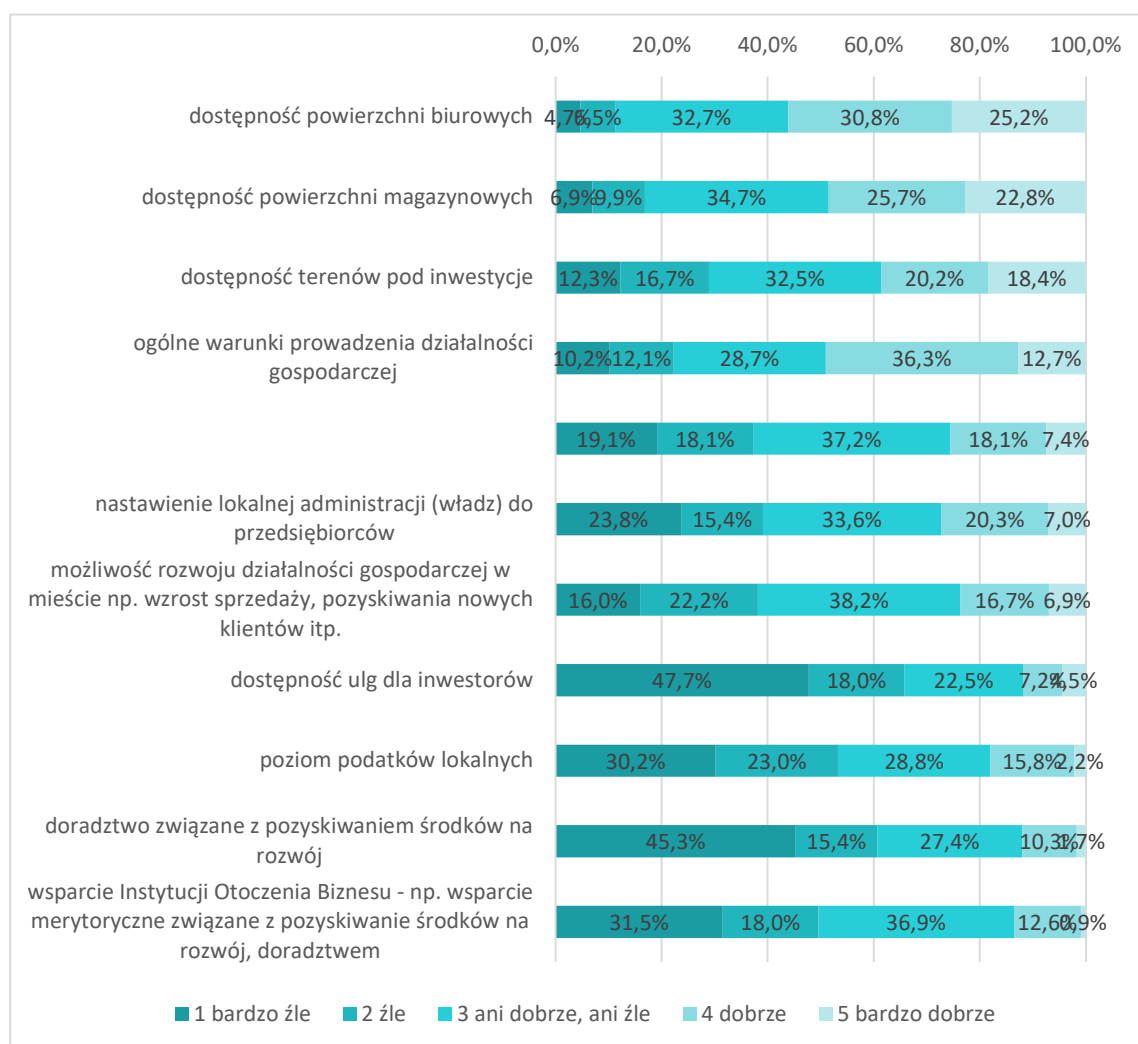
Wykres 17 Biorąc pod uwagę specyfikę działalności Pani/Pana firmy, proszę ocenić dostęp i jakość poszczególnych zasobów społecznych i technicznych Nowego Targu

Źródło: Badanie własne, n=161

Następnie poproszono badane osoby o ocenę szeregu kwestii związanych z prowadzeniem działalności na terenie Nowego Targu. Co istotne blisko połowa respondentów korzystnie oceniła „ogólne warunki prowadzenia działalności gospodarczej” (oceny 4 i 5), jednakże szczegółowy rozkład odpowiedzi wskazuje na problemy dotyczące kondycji finansowej przedsiębiorstw, w tym wynikające z podatków lokalnych, wsparcia dla przedsiębiorców, dostępności ulg itp. Te elementy oceniono najłabiej z całego zestawu badanych zagadnień. Najkorzystniej oceniono natomiast dostępność powierzchni biurowych, magazynowych oraz terenów pod inwestycje. Innymi słowy po raz kolejny badane osoby wskazują, że Nowy Targ to miasto atrakcyjne dla przedsiębiorców, ale głównie w zakresie infrastruktury, czy dostępności miejsc do prowadzenia działalności. Gorzej jest natomiast z systemem zachęt, wsparciem czy klimatem inwestycyjnym i nastawieniem administracji lokalnej do kwestii współpracy.

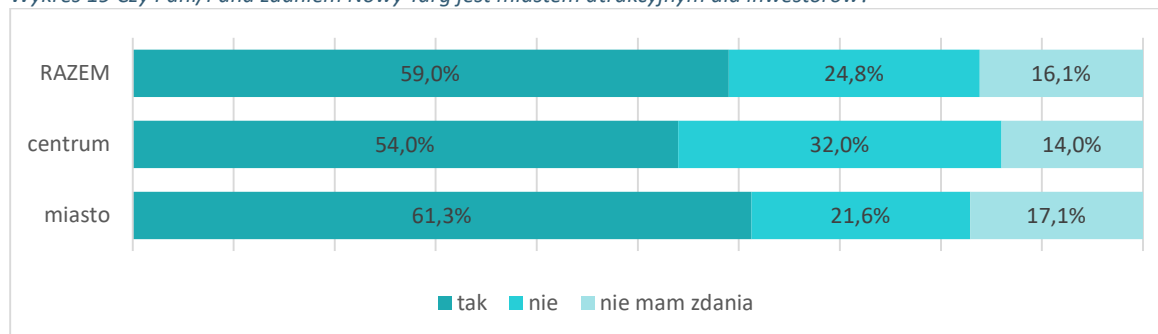
Wykres 18 Proszę ocenić kwestie związane z prowadzeniem działalności na terenie Nowego Targu

Źródło: Badanie własne, n=161

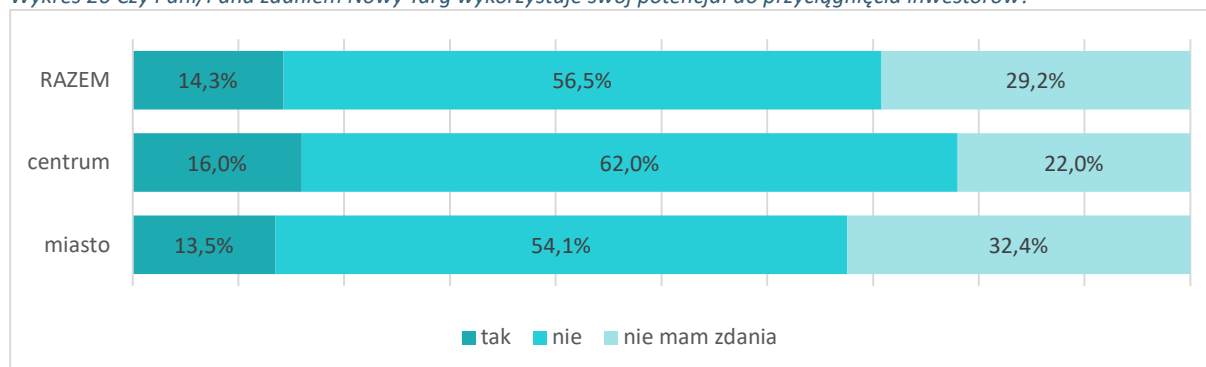
W odniesieniu do badanych zagadnień, poproszono respondentów o odpowiedź na 2 pytania dotyczące atrakcyjności inwestycyjnej miasta. Zebrane odpowiedzi pozwalają twierdzić, że w opiniach respondentów Nowy Targ jest miastem potencjalnie atrakcyjnym dla inwestorów (łącznie 59% odpowiedzi twierdzących), lecz jednocześnie miasto nie wykorzystuje w pełni swoich potencjałów do ich przyciągania (56,5% odpowiedzi nie).

Wykres 19 Czy Pani/Pana zdaniem Nowy Targ jest miastem atrakcyjnym dla inwestorów?

Źródło: Badanie własne, n=161

Wykres 20 Czy Pani/Pana zdaniem Nowy Targ wykorzystuje swój potencjał do przyciągnięcia inwestorów?

Źródło: Badanie własne, n=161

Próbując zgłębić temat barier w rozwoju atrakcyjności inwestycyjnej, zapytano respondentów o to, co powinno ich zdaniem w pierwszej kolejności ulec zmianie w mieście. W katalogu pojawiających się odpowiedzi, najczęściej wskazywano na działania z zakresu wspierania przedsiębiorców – w odpowiedzi na wskazywany problem wysokich podatków, braku ulg, polityki proinwestycyjnej itp. łącznie 21,2% odpowiedzi. Na drugim miejscu znalazły się odpowiedzi wskazujące na konieczność rozwoju oferty turystycznej miasta i przyciąganie turystów w celu zwiększenia liczby potencjalnych klientów – 18,2%. Temat ten w szczególności wybrzmiewał wśród przedsiębiorców w centrum miasta (29,3%) co może wskazywać na ich żywe zainteresowanie tematem rozwoju turystyki. Pozostałe odpowiedzi zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 13 Co powinno ulec zmianom, proszę wskazać 1 najważniejszą rzecz.

	miasto	centrum	RAZEM
Wsparcie przedsiębiorców	19,0%	24,4%	21,2%
Rozwój turystyki	10,3%	29,3%	18,2%
Inwestycje w infrastrukturę	12,1%	12,2%	12,1%

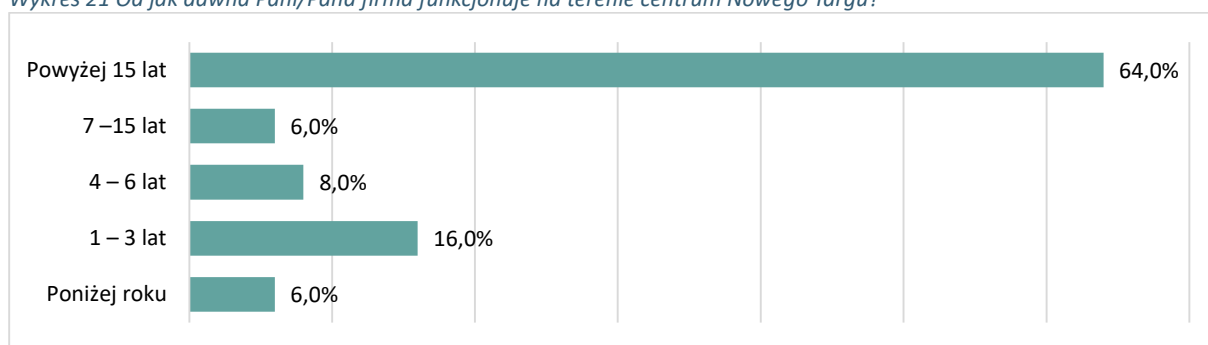
	miasto	centrum	RAZEM
Administracja miasta	12,1%	4,9%	9,1%
Większa promocja miasta	12,1%	2,4%	8,1%
Większe zainteresowanie władz miasta inwestorami	10,3%	0,0%	6,1%
Ulgi podatkowe	8,6%	0,0%	5,1%
Zmniejszenie korków	6,9%	0,0%	4,0%
Zwiększenie ilości miejsc parkingowych	3,4%	4,9%	4,0%
Atrakcje i rozrywka	0,0%	9,8%	4,0%
Inwestycje w sport	3,4%	2,4%	3,0%
Inwestycje w sprawy przyrodnicze	1,7%	2,4%	2,0%
Ograniczyć możliwość budowania galerii	0,0%	2,4%	1,0%
Wyrzucić z miasta duże markety	0,0%	2,4%	1,0%
Większa dbałość o czystość i porządek przestrzeni publicznej (większa ilość koszy na śmieci)	0,0%	2,4%	1,0%

Źródło: Badanie własne, n=99

V. Prowadzenie działalności w obrębie centrum miasta

W celu zgłębienia specyfiki prowadzenia działalności gospodarczej w obrębie centrum miasta, przedsiębiorcom funkcjonującym w tym obszarze zadano szereg dedykowanych pytań. W pierwszym z nich pytano o to, od jak dawna firma funkcjonuje na terenie centrum Nowego Targu? Zdecydowana większość badanych podmiotów, to podmioty, które funkcjonują w obrębie centrum przez większą część całej swojej działalności. Mniej niż 1/4 badanych podmiotów, to firmy ze stosunkowo krótkim maksymalnie 3 letnim stażem.

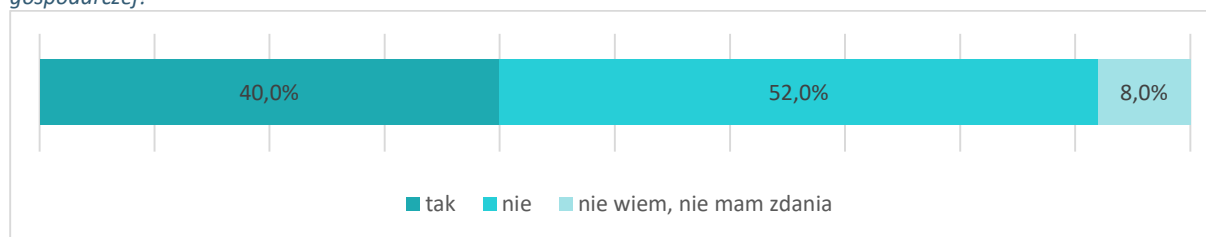
Wykres 21 Od jak dawna Pani/Pana firma funkcjonuje na terenie centrum Nowego Targu?

Źródło: Badanie własne, n=50

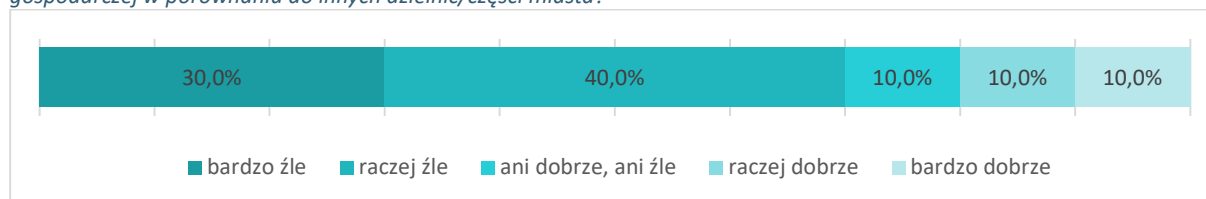
Z perspektywy 40% badanych firm, centrum Nowego Targu oceniane jest jako miejsce atrakcyjne do prowadzenia działalności gospodarczej. 52% respondentów była zdania przeciwnego. Co istotne tylko 20% badanych podmiotów ocenia korzystnie atrakcyjność centrum Nowego Targu pod względem warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu do innych dzielnic/części miasta. Innymi słowy badane podmioty twierdzą, że centrum miasta jest mniej atrakcyjnym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej, niż inne dzielnice Nowego Targu.

Wykres 22 Czy Pani/Pana zdaniem centrum Nowego Targu jest miejscem atrakcyjnym do prowadzenia działalności gospodarczej?

Źródło: Badanie własne, n=50

Wykres 23 Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność centrum Nowego Targu pod względem warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu do innych dzielnic/części miasta?

Źródło: Badanie własne, n=50

W odniesieniu i uzupełnieniu obu powyższych pytań, respondenci poproszeni zostali o wskazanie wad i zalet prowadzenia działalności gospodarczej na terenie centrum Nowego Targu. Do zalet zaliczono w szczególności szeroki dostęp do klientów (37,7%) oraz dostępność innych miejsc usługowych, urzędów itp. (17,7%). Centrum Nowego Targu jawi się także jako miejsce atrakcyjne ze względu na historię oraz potencjał przyciągania turystów (11,3%). Pozostałe odpowiedzi pojawiały się sporadycznie. Szczegółowy rozkład zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 14 Największe zalety prowadzenia działalności na terenie centrum Nowego Targu

Zaleta, mocna strona	
Łatwy dostęp do klientów, duża rotacja ludzi, stała klientela	37,7%
Łatwy dostęp do innych usług, urzędów itp.	17,0%
Historyczna/tradycyjna wartość miejsca	11,3%
Możliwość prowadzenia działalności w miejscu zamieszkania	7,5%
Ładna okolica	5,7%
Komunikacja miejska	3,8%
Infrastruktura	3,8%
Ogólnodostępne miejsca parkingowe	1,9%
Niski koszt wynajmu lokalu pod działalność	1,9%
Miła atmosfera	1,9%
Łatwość dostawy produktu w każde miejsce w mieście, centrum nie jest zakorkowane	1,9%
Porządek w sferze reklam	1,9%
Oferta produktów posiadających renomę, znaną markę własną, np. lody nowotarskie	1,9%
Rozpoznawalność miejsca	1,9%

Źródło: Badanie własne, n=50

Do najważniejszych wad prowadzenia działalności w obrębie centrum miasta zaliczono natomiast problemy z parkowaniem (41,1%), stopniowy odpływ klientów (23,3%), a także ograniczenia wynikające z uchwały reklamowej (8,2%). Wśród odpowiedzi znalazły się także odniesienia dotyczące zagospodarowania przestrzeni, estetyki przestrzeni itp.

Tabela 15 Największe wady prowadzenia działalności na terenie centrum Nowego Targu

Wada, problem	
Brak miejsc postojowych	41,1%
Odpyły klientów z centrum	23,3%
Ograniczenia wynikające z tzw. uchwały reklamowej	8,2%
Brud, nieład	6,8%
Po 17 wszystko jest zamykane	2,7%
Brak dbałości o przedsiębiorcę od strony miasta	2,7%
Wzrost osób pod wpływem alkoholu	2,7%
Zła czytelność parkometrów	2,7%
Brak ładnej zieleni	2,7%
Brak ułatwień "prokonsumenckich"	2,7%
Korki na drogach dojazdowych	1,4%
Stagnacja - nic się tutaj nie dzieje	1,4%
Blokady w myśleniu perspektywicznym, ludzie "kradną" sobie nawzajem biznesy zamiast się wspierać	1,4%

Źródło: Badanie własne, n=50

Następnie poproszono respondentów o to, aby wskazali propozycje działań, jakie powinny ich zdaniem zostać podjęte, aby poprawić atrakcyjność prowadzenia działalności na terenie centrum Nowego Targu i zwiększenia liczby klientów. Na tak zadane pytanie aż 30,6% respondentów nie potrafiła udzielić odpowiedzi. Kolejnych 22,6% oczekiwała zwiększenia przestrzeni parkingowej, a 11,3% rozwinięcia oferty działań wspierających przedsiębiorców. Pozostałe propozycje miały charakter przekrojowy i dotyczyły zarówno działań promocyjnych, ożywiania społecznego i instytucjonalnego centrum, wspierania turystyki, zwiększania ofert kulturalnej i rozrywkowej.

Tabela 16 Jakie działania powinny Pani/Pana zdaniem zostać podjęte, aby poprawić atrakcyjność prowadzenia działalności na terenie centrum Nowego Targu i zwiększenia liczby klientów?

Działania sprzyjające prowadzeniu działalności gospodarczej w centrum	
Nie wiem, trudno powiedzieć	30,6%
Więcej parkingów	22,6%
Większe wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców	11,3%
Promocja centrum	4,8%
Likwidacja zakazów dot. reklam	4,8%
Ograniczyć budowę budynków wielkopowierzchniowych (np. pod kolejne galerie)	4,8%
Przebudowa Rynku	4,8%
Rozbudowanie dróg dojazdowych	3,2%
Rozwój turystyki	3,2%
Zwiększenie ilości wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w centrum	1,6%
Opracowanie programu rozwoju regionu	1,6%
Budowa spalarni	1,6%
Pro-konsumenckie działania	1,6%
Straż miejska powinna wrócić, by pilnować porządku	1,6%
Zwiększyć ilość instytucji publicznych w okolicy Rynku	1,6%

Źródło: Badanie własne, n=50

Próbując określić plany na kolejne lata związane z prowadzeniem działalności na terenie centrum Nowego Targu, przedsiębiorcy zostali zapytani o to, jakie będą ich kierunki działań w zakresie zatrudnienia, oferty handlowej czy rozszerzania działalności. Z zebranych wypowiedzi wynika, że

większość badanych nie planuje radykalnie zmieniać dotychczasowego funkcjonowania. Niemniej jednak aż 60% respondentów nie przewiduje wiązania się długoterminowo z centrum miasta, co może wskazywać na realne poczucie zagrożenia stagnacją czy wręcz zmniejszaniem się atrakcyjności prowadzenia działalności gospodarczej w tej części miasta.

Tabela 17 Proszę określić, jakie są Pani/Pana plany na kolejne lata związane z prowadzeniem działalności na terenie centrum?

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Bez zmian	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Rozszerzenie działalności stacjonarnej, o działalność internetową	14%	4%	58%	10%	14%
Związanie się z centrum długoterminowo (na kolejne lata)	12%	6%	18%	4%	60%
Zwiększenie zatrudnienia	4%	0%	76%	12%	8%
Zwiększenie oferty handlowej / usługowej	2%	0%	62%	8%	28%

Źródło: Badanie własne, n=50

Rozwijając wątek działań dotyczących możliwości zwiększenia atrakcyjności centrum miasta oraz zwiększania zainteresowania przedsiębiorców prowadzeniem działalności w centrum Nowego Targu respondenci zostali poproszeni o wskazanie własnych propozycji. Na tak zadane pytanie, łącznie 40,4% badanych nie udzieliło odpowiedzi. Kolejne propozycje zmian dotyczyły wprowadzenia ulg/profitów dla przedsiębiorców, zwiększenia dostępności parkingów, a także szeregu działań, które wprost mogą wspierać kompetencje handlowe i marketingowe firm oraz służyć przyciąganiu klientów.

Tabela 18 Jakie działania powinny Pani/Pana zdaniem zostać podjęte, aby zwiększyć zainteresowanie przedsiębiorców prowadzeniem działalności w centrum Nowego Targu?

Nie wiem, trudno powiedzieć	40,4%
Profity/ulgi finansowe za prowadzenie działalność w centrum	21,1%
Zwiększenie powierzchni parkingowej	7,0%
Ograniczenie pozwolenia na budowę nowych "wielkich" galerii	5,3%
Promocja centrum	5,3%
Pomoc w promocji działalności	5,3%
Większa dbałość o estetykę i czystość przestrzeni w centrum	5,3%
Zwiększenie oferty kulturowej w centrum	1,8%
Usprawnienie komunikacji miejskiej	1,8%
Stworzenie bazy informacyjnej na temat lokali do wynajęcia pod działalność	1,8%
Podniesienie podatków dla zagranicznych firm	1,8%
Działania mające na celu regulowanie ilości działalności i ich rodzaju (jest przesyt wszystkiego). Rynek powinien być głównie dla gastronomii	1,8%
Przywrócenie dowolności reklamowania się	1,8%

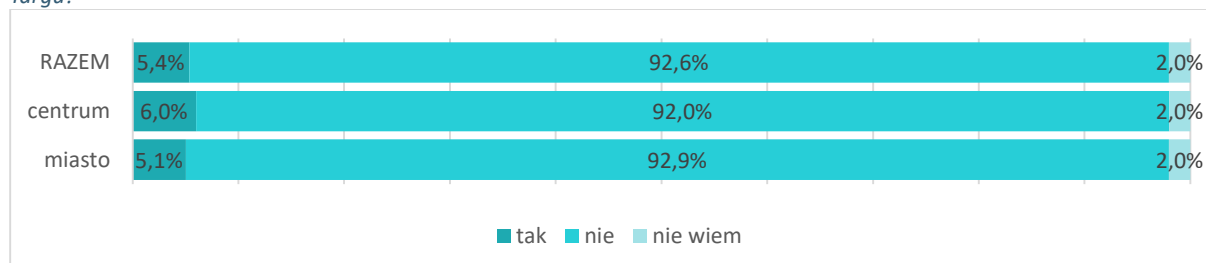
Źródło: Badanie własne, n=50

VI. Rozwój przedsiębiorczości, oczekiwane wsparcie

W ostatniej części ankiety proszono rozmówców o udzielenie informacji na temat doświadczeń z zakresu korzystania ze wsparcia instytucji otoczenia biznesu w mieście oraz określenie potencjalnych tematów/obszarów wsparcia, z którego chcieliby skorzystać.

Niestety badane firmy niemal w ogóle nie korzystały z usług wsparcia dla biznesu dostępnych na terenie Nowego Targu. Jedynie 5,4% miała takie doświadczenia w okresie ostatnich 3 lat. Najczęściej wymienianym wsparciem było korzystanie z dofinansowania projektów szkoleniowych lub inwestycyjnych, projekty stażowe, albo kursy i szkolenia podnoszące kompetencje kadr.

Wykres 24 Czy Pani/Pana firma korzystała w ostatnich 3 latach z usług wsparcia dla biznesu dostępnych na terenie Nowego Targu?

Źródło: Badanie własne, n=161

Powodami, dla których badane firmy nie korzystają z usług wsparcia biznesu są najczęściej:

- brak oferty adekwatnej do potrzeb firmy
- brak znajomości instytucji wspierających biznes
- brak takich potrzeb w firmie
- zbyt wysokie ceny usług wspierających.

Jednym z celów Programu Przedsiębiorczości dla Miasta Nowy Targ 2025-2030 jest określenie działań i rozwiązań, które mogą wspierać lokalnych przedsiębiorców i sprzyjać rozwojowi biznesu w mieście. Dlatego przedsiębiorcy poproszeni zostali o wskazanie elementów, które ich zdaniem należy wprowadzić/są niezbędne, aby sprzyjać rozwojowi lokalnego biznesu oraz tworzeniu nowych firm w mieście.

Do najczęściej wskazywanych elementów sprzyjających, zdaniem przedsiębiorców, rozwojowi gospodarczemu zaliczono elementy związane ze sferą finansową. Prym w tym zestawieniu wiodą czynniki takie jak polityka podatkowa, promocja lokalnej gospodarki, wsparcie finansowe oferowane przedsiębiorcom w celu rozwoju działalności.

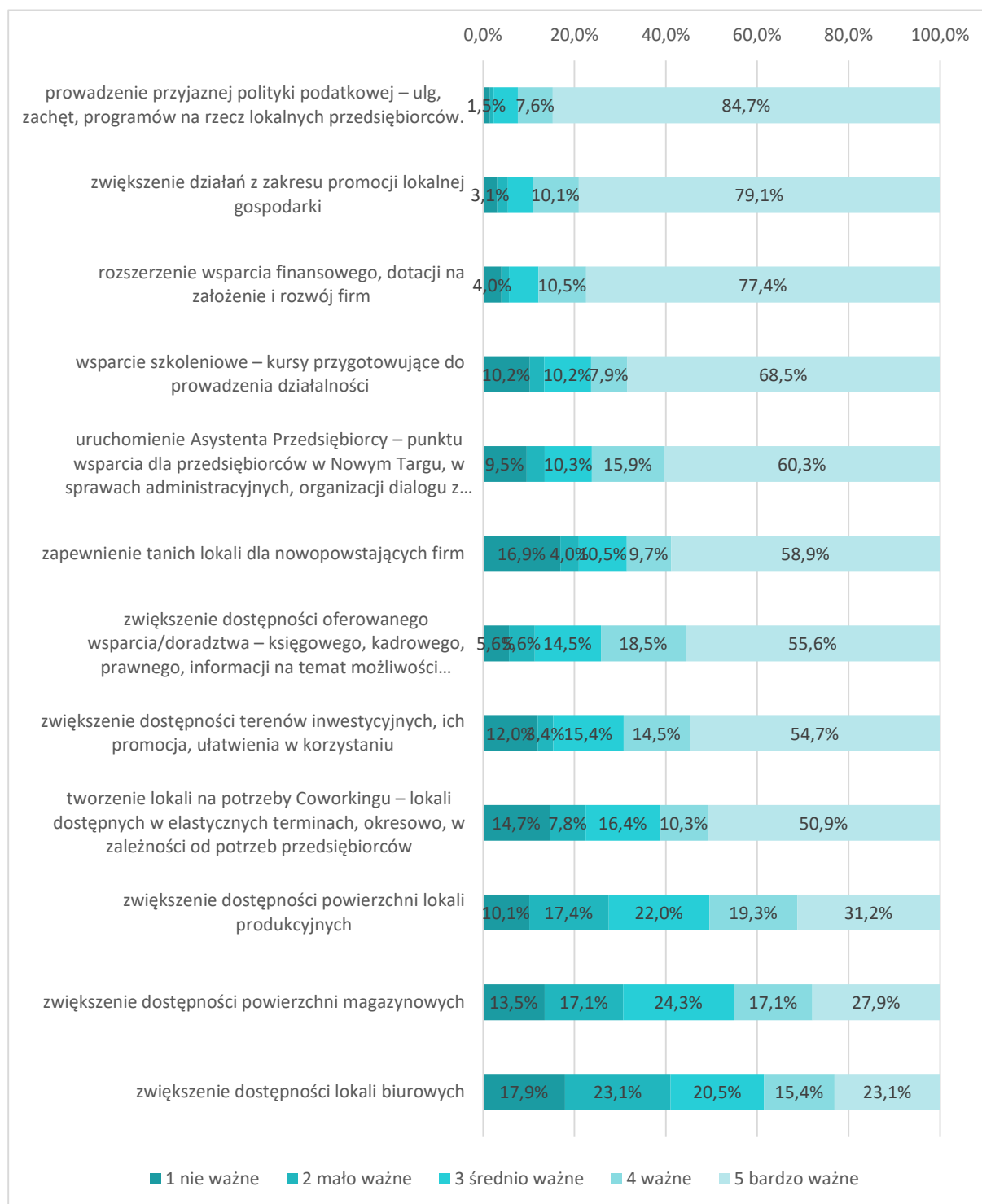
W drugiej grupie działań znalazły się propozycje związane z przygotowaniem i wspieraniem merytorycznym przedsiębiorców tj. szkolenia, uruchomienie Asystenta Przedsiębiorcy – punktu wsparcia dla przedsiębiorców w Nowym Targu, w sprawach administracyjnych, organizacji dialogu z władzami miasta oraz działania na rzecz rozwoju środowiska biznesowego, a także uruchomienie wsparcia doradczego dla firm.

Trzecia grupa pomysłów, dotyczyła oferty i zaplecza infrastrukturalnego, choć w tym zakresie wyrażano zainteresowanie głównie rozwijaniem oferty usług takich jak coworking czy lokale dla

nowopowstających biznesów. Znacznie mniejszy nacisk kładziono na poszerzanie oferty dostępnych lokali produkcyjnych, magazynowych czy biurowych.

Szczegóły propozycji i zapotrzebowania na poszczególne rozwiązania zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 25 Z katalogu wymienionych elementów proszę wskazać, które Pani/Pana zdaniem należy wprowadzić/są niezbędne, aby sprzyjać rozwojowi lokalnego biznesu oraz tworzeniu nowych firm w mieście.

Źródło: Badanie własne, n=161

Ponieważ miasto Nowy Targ planuje w kolejnych latach uruchomienie cyklu spotkań biznesowych dla lokalnych przedsiębiorców, które mogą posłużyć zarówno sieciowaniu lokalnego biznesu, jak i wymianie wiedzy, zwiększeniu współpracy przedsiębiorców i miasta, przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie tematów spotkań, które mogłyby ich zdaniem zostać poruszane w ich trakcie. Do kluczowych propozycji zaliczono:

- Wsparcie merytoryczne dotyczące biznesu.
- Wsparcie finansowe/ulgi dla przedsiębiorców.
- Zmiana podejścia władz miasta do przedsiębiorców.
- Rozwój turystyki.
- Zwiększenie przestrzeni parkingowej.
- Likwidacja ustawy o oznakowaniu budynków i reklamy wielkopowierzchniowych.
- Promocja lokalnych przedsiębiorców.

Kluczowe wnioski

1. Badaniu poddano 161 firm z terenu miasta Nowy Targ.
2. Głównie podmioty handlowe i usługowe, zatrudniające do 9 pracowników. Połowę z nich stanowiły firmy jednoosobowe.
3. Firmy te prowadzą głównie działalność o charakterze lokalnym.
4. Niespełna połowa z nich deklaruje, że są firmami rodzinnymi, przy czym większość raczej nie przewiduje problemów z potencjalną sukcesją.
5. Sytuacja lokalnych firm wydaje się być bardzo stabilna. Większość firm w ostatnich latach prowadzi działalność na podobnym poziomie, choć część wskazuje na problem ubytku klientów i spadek obrotów.
6. Tylko co 4 firma poszukiwała w ostatnich latach pracowników. Większość z poszukujących, miała jednak problem ze znalezieniem odpowiednich kandydatów.
7. Głównym problemem w poszukiwaniu pracowników były ich wysokie wymagania płacowe oraz częsty brak doświadczenia i kwalifikacji.
8. Lokalni przedsiębiorcy pozytywnie postrzegają infrastrukturę miasta, która oceniana jest jako sprzyjająca prowadzeniu działalności gospodarczej. Problemów częściej upatruje się w dostępie do wykwalifikowanych kadr. Przy czym warto zaznaczyć, że tylko 1/4 firm rozważa zwieszenie zatrudnienia w kolejnych latach.

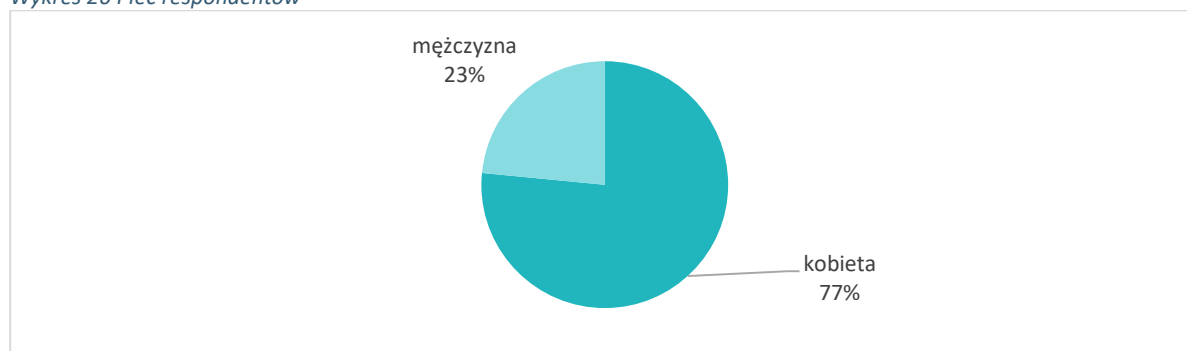
9. Dla większości badanych przedsiębiorców Nowy Targ jest atrakcyjnym miejscem do prowadzenia działalności. Miasto jednak nie wykorzystuje swych potencjałów do przyciągania inwestorów.
10. Do proponowanych kierunków działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości zaliczono w szczególności wspieranie merytoryczne przedsiębiorców oraz uruchomienie mechanizmów finansowych na rozwój działalności. Ponadto szans na rozwój upatruje się w zwiększeniu atrakcyjności turystycznej miasta.
11. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej, to jeden z priorytetów przedsiębiorców działających w centrum Nowego Targu. Centrum nie jest przez nich upatrywane jako wyjątkowo korzystne miejsce działalności, głównie ze względu na problemy z dojazdem i stopniowy odpływ klientów.
12. Spora część przedsiębiorców, funkcjonujących obecnie na terenie centrum, rozważa ograniczenie swojej działalności, prawdopodobnie ze względu na rosnące koszty funkcjonowania i odpływ klientów.
13. Tylko niewielka część przedsiębiorców korzystała do tej pory ze wsparcia instytucji otoczenia biznesu, jednakże wsparcie tego typu, głównie merytoryczne, szkoleniowe, doradcze, a także uruchomienie asystenta przedsiębiorcy, jest drugim w kolei rodzajem oczekiwanego wsparcia w mieście. Pierwszym typem wsparcia jest oczywiście zapotrzebowanie na wsparcie w postaci ulg i instrumentów finansowych.

3. Wyniki badania ankietowego młodzieży szkolnej

Młodzież szkół ponadpodstawowych

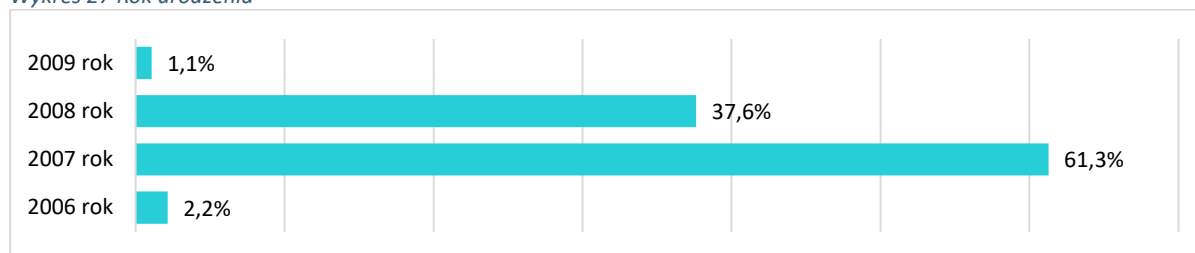
W badaniu ankietowym skierowanym do młodzieży szkół ponadpodstawowych, zlokalizowanych na terenie Nowego Targu, wzięło udział 109 osób. Ankieta dystrybuowana była wśród uczniów szkół ponadpodstawowych w postaci linku do ankiety internetowej CAWI, a jej wypełnienie było dobrowolne i anonimowe. Spośród 109 ankiet, niemal wszystkie wypełnione zostały przez uczniów szkół licealnych. Jedynie 2 sztuki wypełnione zostały przez uczniów technikum i szkoły branżowej. W badanej grupie znalazło się 77% kobiet i 23% mężczyzn. Badane osoby znajdowały się w wieku pomiędzy 16 a 19 rokiem życia, przy czym zdecydowaną większość grupy stanowiły osoby urodzone w 2007 roku. Niemal równo 3/4 ogółu badanych, to osoby uczące się w Nowym Targu, ale zamieszkujące poza miastem.

Wykres 26 Płeć respondentów

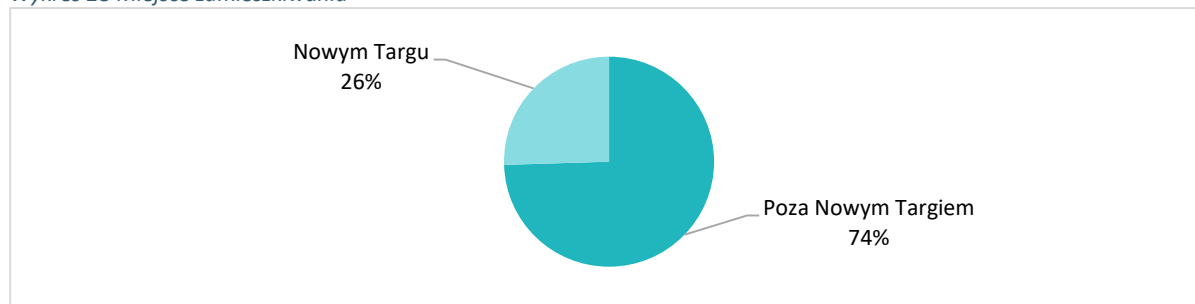
Źródło: Badanie własne, n=109

Wykres 27 Rok urodzenia

Źródło: Badanie własne, n=109

Wykres 28 Miejsce zamieszkiwania

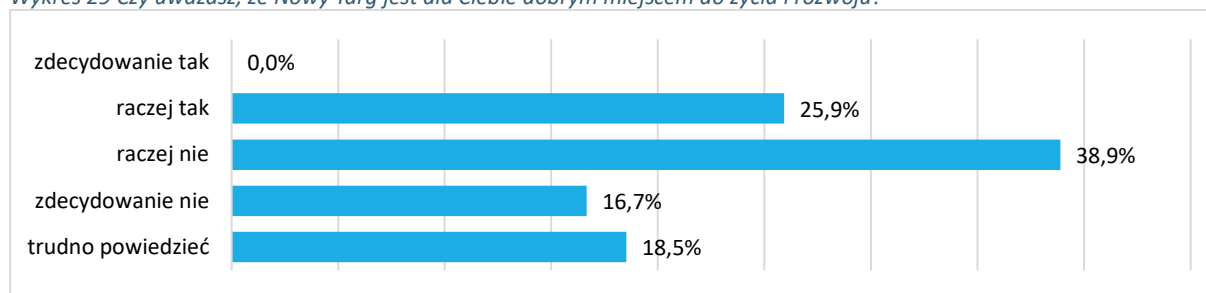

Źródło: Badanie własne, n=109

Część I – Nowy Targ ocena oferty

Na początku badania ankietowego zapytano młodzież o to, czy uważa miasto Nowy Targ, za dobre miejsce do życia i rozwoju? W odpowiedzi na tak zadane pytanie, tylko 25,9% respondentów udzieliła odpowiedzi pozytywnej. Odpowiedzi raczej nie i zdecydowanie nie przekroczyły łącznie poziom 55% ogółu odpowiedzi, natomiast 18,5% badanych nie miała na ten temat wyrobionego zdania.

Wykres 29 Czy uważasz, że Nowy Targ jest dla Ciebie dobrym miejscem do życia i rozwoju?

Źródło: Badanie własne, n=109

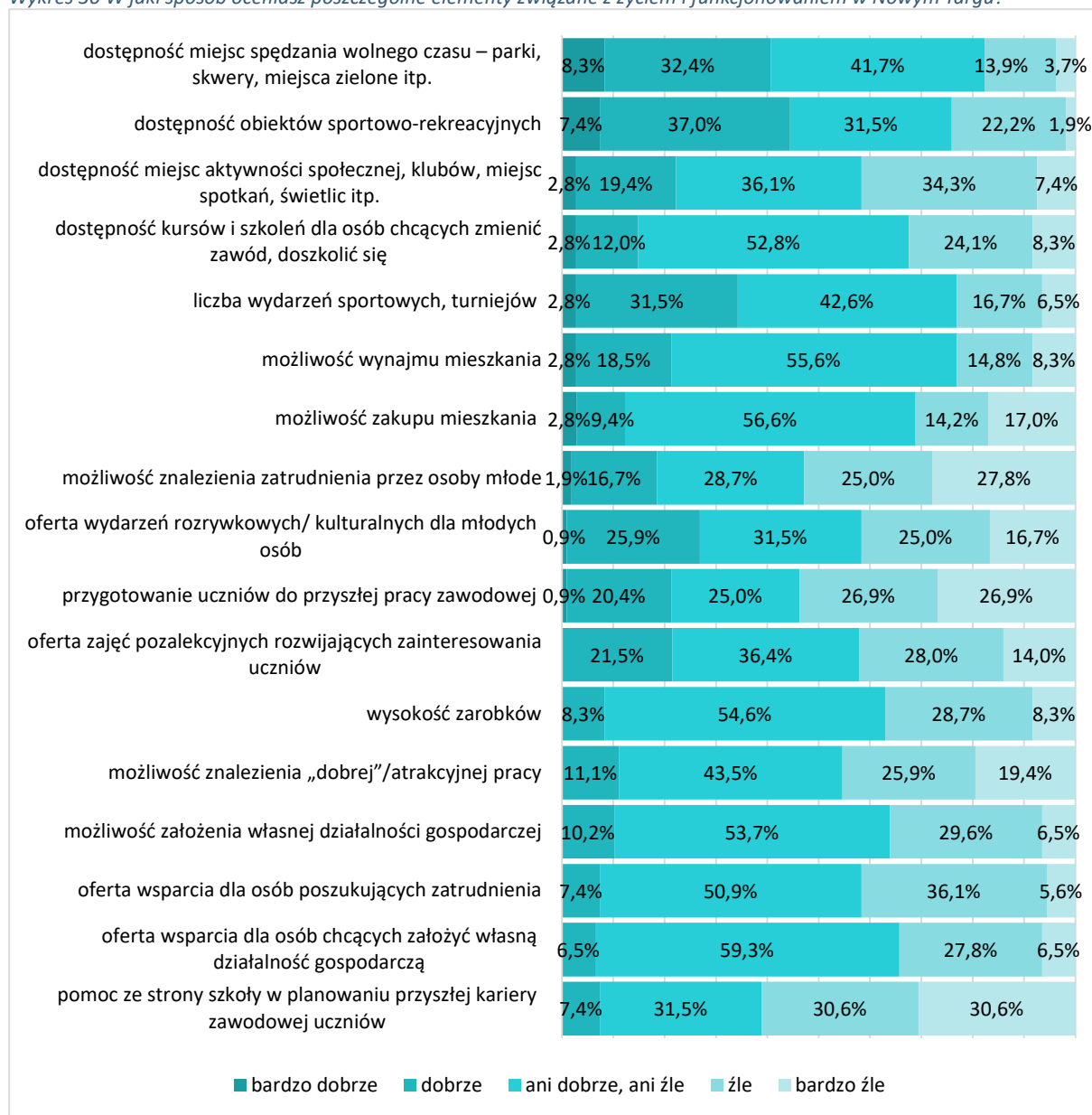
Następnie poproszono badane osoby o uzasadnienie wskazanej odpowiedzi na pytanie o to, dlaczego Nowy Targ jest/nie jest dla nich dobrym miejscem do życia i rozwoju. Poniżej zaprezentowano listy najczęstszych kategorii odpowiedzi.

Nowy Targ jest dobrym miejscem do życia i rozwoju, ponieważ:	Nowy Targ nie jest dobrym miejscem do życia i rozwoju, ponieważ:
• Ma dobrą ofertę szkół wyższych • Wiele miejsc pracy • Możliwości rozwoju • Zaspokaja potrzeby • Jest mały • Dosyć spokojne miejsce • Jest dużo szkół • Nie ma jakiejś dużej gamy możliwości, ale da się działać • Duża ilość mieszkań • Duża ilość miejsc odpoczynku • Jest miastem bezpiecznym • Blisko natury • Dobre położenie turystyczne • Wygoda	• Brak perspektyw na przyszłość/Brak możliwości rozwoju • Zanieczyszczenie powietrza • Przygnębiającą atmosfera miasta/brzydota • Jest mały • Słabo rozwinięte miasto (infrastruktura) • Zanieczyszczenie środowiska • Nuda • Patologia • Słabo skomunikowany transport publiczny • Korki • Nie oferuje wartości które są dla mnie ważne • Wysokie ceny mieszkań, domów, działek • Duża ilość bezdomnych • Słabe mieszkalnictwo • Bywa niebezpieczny

Spośród ogółu elementów związanych z życiem i funkcjonowaniem w Nowym Targu poddanych ocenie w badaniu ankietowym, najkorzystniej respondenci odnieśli się do dostępności miejsc spędzania wolnego czasu (łącznie 40,7% ocen bardzo dobrych i dobrych), a także dostępności obiektów sportowo-rekreacyjnych (44,4%) oraz liczby wydarzeń sportowych, turniejów (34,3%). Najgorzej natomiast

oceniono elementy takie jak: pomoc ze strony szkoły w planowaniu przyszłej kariery zawodowej uczniów (61,1% wskazań źle lub bardzo źle), przygotowanie uczniów do przyszłej pracy zawodowej (53,7%) oraz możliwość znalezienia zatrudnienia przez osoby młode (52,8%). Elementy te mogą mocno rzutować na ocenę jakości życia w mieście i perspektywę przyszłego mieszkania i rozwoju na jego terenie.

Wykres 30 W jaki sposób oceniasz poszczególne elementy związane z życiem i funkcjonowaniem w Nowym Targu?

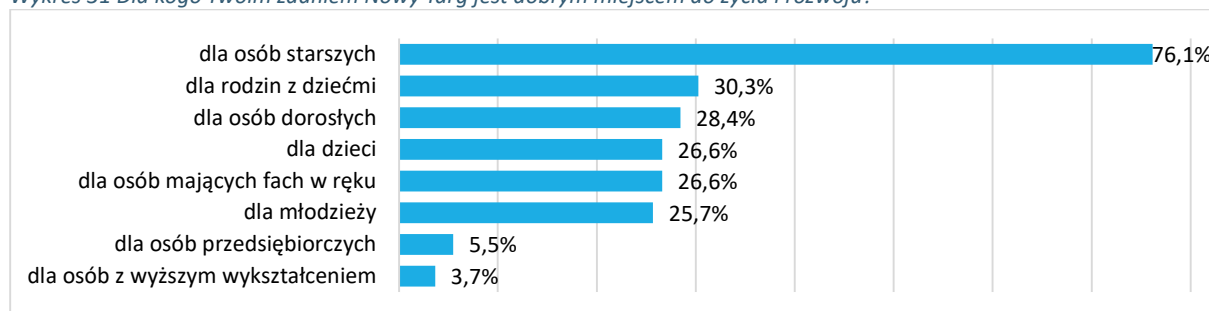

Źródło: Badanie własne, n=109

W nawiązaniu do powyższego, zapytano badaną młodzież o to, dla kogo ich zdaniem Nowy Targ jest dobrym miejscem do życia i rozwoju? Ponad 3/4 respondentów wskazało na odpowiedź „dla osób starszych”. Kolejne wskazania pojawiały się zdecydowanie rzadziej. Ocenę atrakcyjności miasta dla młodzieży zaznaczyła jedynie co 4 badana osoba. Najmniej wskazań otrzymały odpowiedzi dla osób przedsiębiorczych (5,5%) oraz dla osób z wyższym wykształceniem (3,7%). Badana młodzież postrzega

miasto jako nieciekawe z ich punktu widzenia oraz takie, które ma bardzo ograniczoną ofertę dla ich potrzeb i możliwości rozwoju.

Wykres 31 Dla kogo Twoim zdaniem Nowy Targ jest dobrym miejscem do życia i rozwoju?

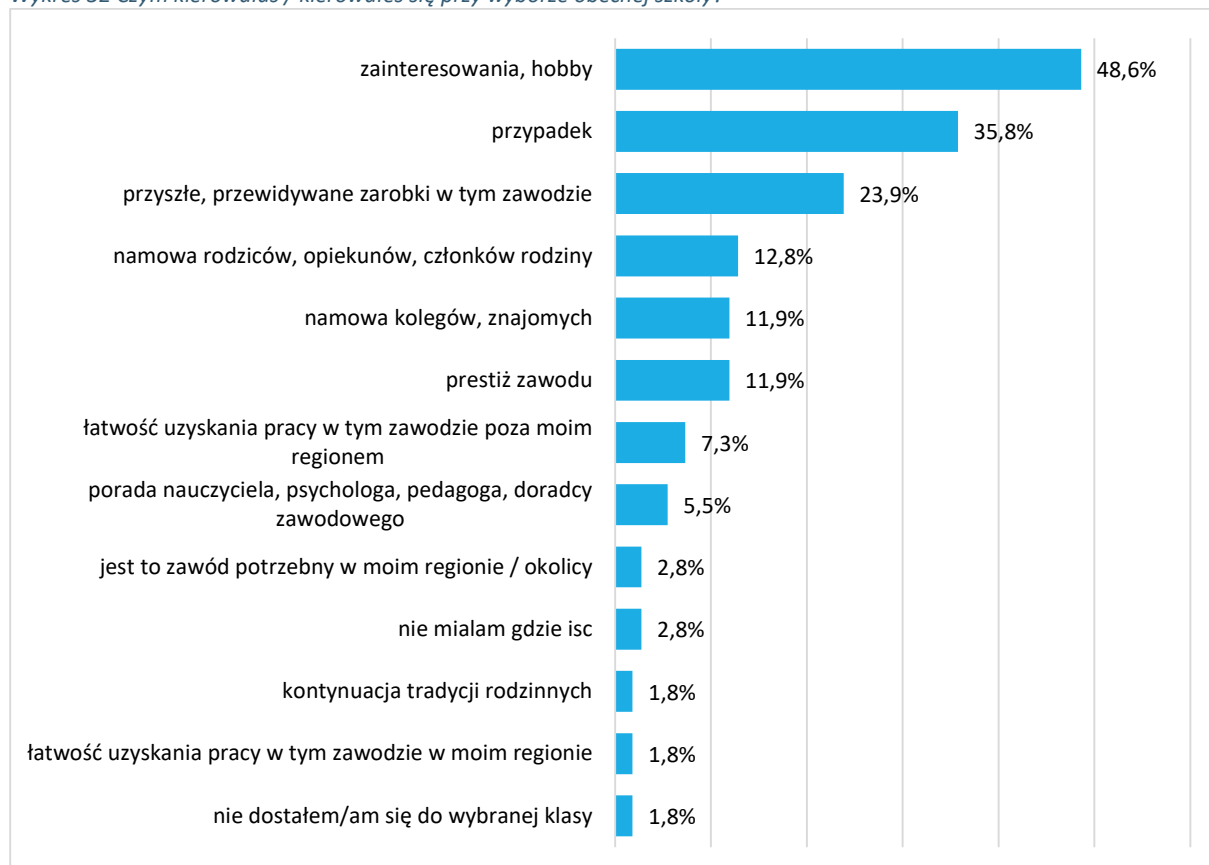

Źródło: Badanie własne, n=109

Część II – Obecna szkoła i przygotowanie do pracy

W ramach badania ankietowego, ankietę wypełniały niemal wyłącznie osoby uczęszczające do szkół licealnych. Blisko połowa z nich deklaruje, że wybierała obecną szkołę pod wpływem zainteresowań/hobby (49%), dla 36% badanych była to kwestia przypadku, blisko 1/4 respondentów miała na uwadze czynnik taki jak przyszłe przewidywane zarobki w zawodzie. Stosunkowo rzadko wpływ (przynajmniej na poziomie deklaracji) na wybór szkoły miały czynniki takie jak namowa rodziców czy doradców zawodowych.

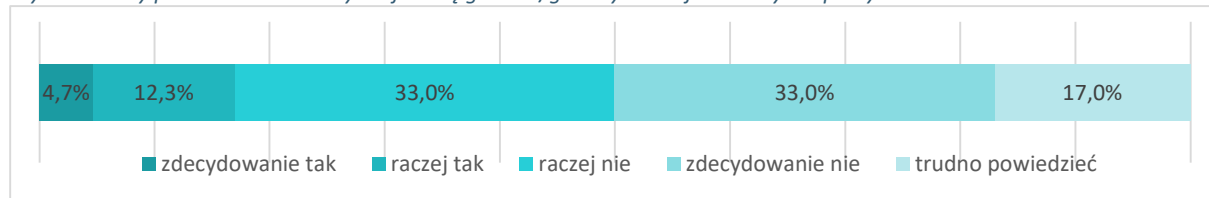
Wykres 32 Czym kierowałeś / kierowałaś się przy wyborze obecnej szkoły?

Źródło: Badanie własne, n=109

Na pytanie o to, czy po ukończeniu szkoły badana młodzież czuje się gotowa do wejścia na rynek pracy, tylko 17% udzieliła odpowiedzi twierdzącej. Łącznie 2/3 badanych (66%) jest zdania przeciwnego, co wskazuje, że mają duże wątpliwości, czy wybrana szkoła przygotowała ich do pracy na otwartym rynku.

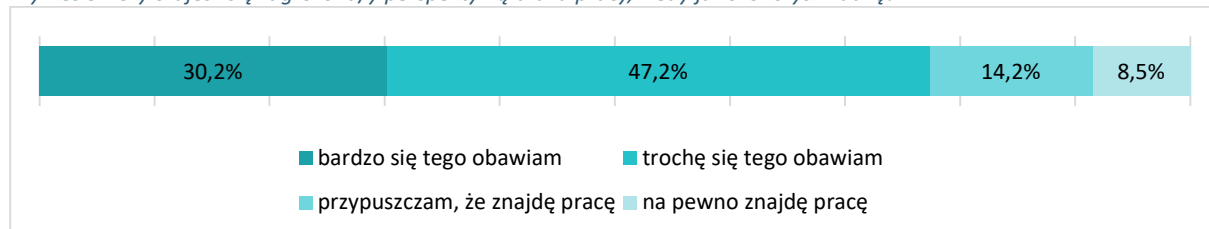
Wykres 33 Czy po ukończeniu szkoły czujesz się gotowa/gotowy do wejścia na rynek pracy?

Źródło: Badanie własne, n=109

Ponadto, aż 77% respondentów twierdzi, że czuje się zagrożona perspektywą braku pracy, po zakończeniu nauki. Jedynie 8,5% jest przekonana, że pracę znajdzie na pewno, a 14,2% zakłada, że ją znajdzie.

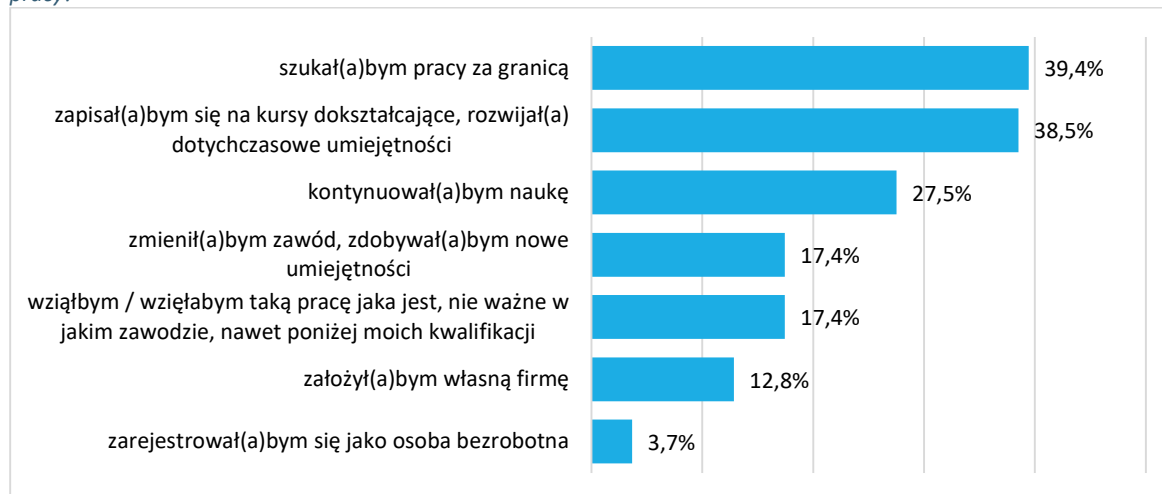
Wykres 34 Czy czujesz się zagrożona/y perspektywą braku pracy, kiedy już skończysz naukę?

Źródło: Badanie własne, n=109

W przypadku problemów ze znalezieniem zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, niemal 40% badanych deklaruje, że poszukiwałoby pracy za granicą. Niemal tyle samo respondentów deklaruje, że zapisałaby się na kursy doszkalające, które zwiększałyby szanse na znalezienie zatrudnienia. Jedynie 3,7% wprost wskazywało na to, że zarejestrowałaby się jako osoba bezrobotna, a 12,8% rozważyłoby założenie własnej działalności gospodarczej.

Wykres 35 Co zrobiłabyś/łbyś gdyby po ukończeniu przez Ciebie nauki nie mogłabyś/nie mógłbyś znaleźć odpowiedniej pracy?

Źródło: Badanie własne, n=109

Część III – Plany na przyszłość – studia

Ponieważ ankieta adresowana była do uczniów szkół ponadpodstawowych, naturalnym pytaniem było pytanie o to, czy i gdzie planują studiować. Spośród ogółu badanych, tylko 9% zadeklarowało, że nie planuje kontynuować nauki po zakończeniu szkoły ponadpodstawowej. 4% respondentów planuje naukę w Nowym Targu, natomiast pozostałe osoby najczęściej celują w ofertę uczelni Krakowa (66%), Wrocławia (12%) oraz Katowic (5%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi znajduje się w tabeli poniżej.

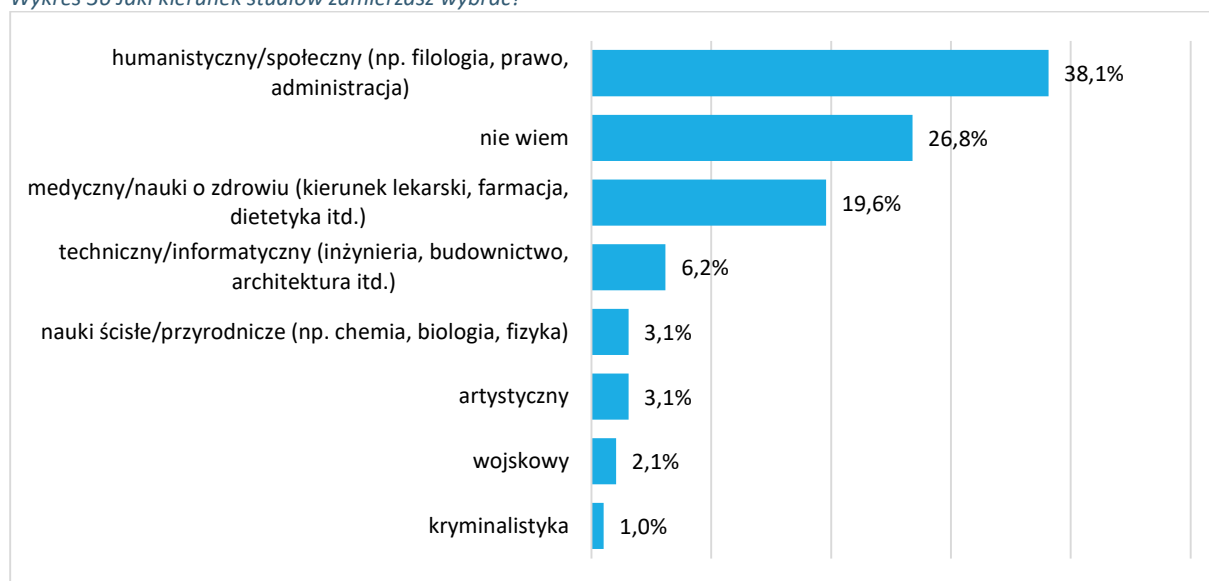
Tabela 19 Czy i gdzie zamierzasz studiować?

Wskazywana odpowiedź	% odpowiedzi
nie wybieram się na studia	9%
w Nowym Targu	4%
Kraków	66%
Wrocław	12%
Katowice	5%
Warszawa	4%
Za Granicą	3%
Rzeszów	3%
Londyn	2%
Białystok	1%
Łódź	1%
Gdańsk	1%
Lublin	1%

Źródło: Badanie własne, n=109

Wśród kierunków studiów, jakie zamierzają wybrać badane osoby, najczęściej pojawiały się kierunki humanistyczne i społeczne (38,1%). Należy mieć jednak na uwadze to, że niemal wszyscy respondenci to uczniowie liceów ogólnokształcących, stąd stosunkowo niewiele osób wskazywało na kierunki ścisłe i techniczne. Około 1/4 badanych osób nie określiła swoich planów dotyczących kierunku studiów, a blisko 20% deklaruje, że wybierze kierunki medyczne.

Wykres 36 Jaki kierunek studiów zamierzasz wybrać?

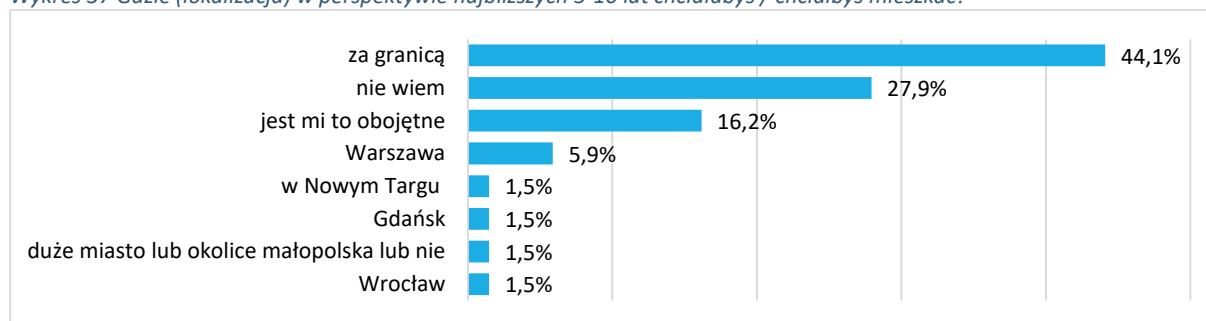

Źródło: Badanie własne, n=109

Część IV – Plany zawodowe

Kolejny blok pytań koncentrował się wokół planów związanych z przyszłością zawodową oraz miejscem zamieszkiwania, jakiego poszukiwać będą młode osoby uczące się w Nowym Targu. Na pytanie o to, gdzie w perspektywie najbliższych 5-10 lat chciałabyś / chciałbyś mieszkać, aż 44% respondentów udzieliło odpowiedzi „za granicą”. Kolejnych 28% respondentów jeszcze tego nie wie, a 16,2% nie ma na ten temat sprecyzowanego zdania. Tylko 1,5% badanych wprost zadeklarowało, że upatruje swojej przyszłości kontekście mieszkania z Nowym Targiem. Z zebranych deklaracji wynika zatem, że badana młodzież nie jest przesadnie mocno związana z zamieszkiwanym miejscem, a tak duży odsetek odpowiedzi „za granicą” może być wyłącznie efektem obrazującym aspiracje młodzieży i wyobrażenie o lepszym/ciekawszym życiu poza krajem.

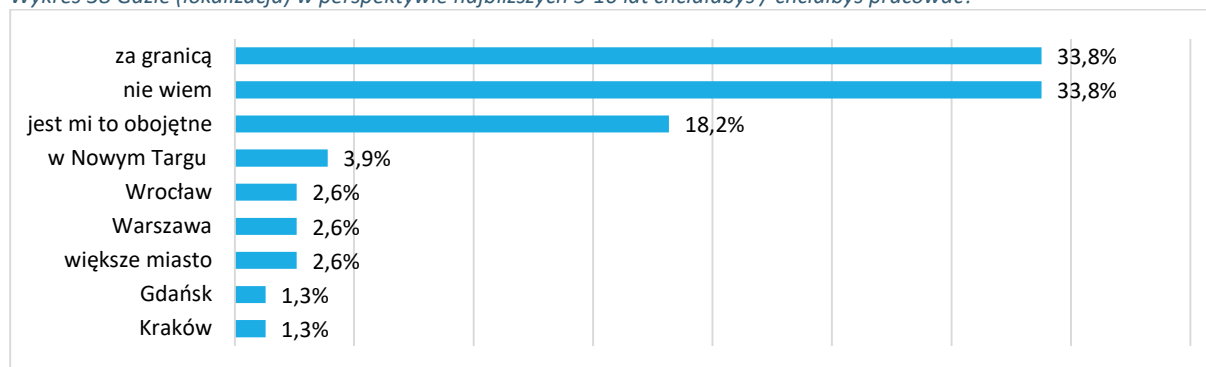
Wykres 37 Gdzie (lokalizacja) w perspektywie najbliższych 5-10 lat chciałabyś / chciałbyś mieszkać?

Źródło: Badanie własne, n=109

Rozkład odpowiedzi na pytanie o preferowane miejsce pracy w perspektywie 5–10 lat jest zbliżony do rozkładu odpowiedzi dotyczących planowanego miejsca zamieszkania. Odsetek wskazań „za granicą” jest co prawda mniejszy (33,8%), lecz nadal jest głównym kierunkiem wskazywanym przez młode osoby. Podobnie, blisko połowa badanych albo nie wie, gdzie będzie pracowała, lub jest jej to obojętne. Miejsce pracy związane z Nowym Targiem wskazało 3,9% badanych, a pozostałe często przewidują znalezienie zatrudnienia w największych miastach polski, w tym Warszawie, Krakowie, Wrocławiu i Gdańsku, co z perspektywy wyborów miejsca studiowania (główny nacisk położono na Kraków), nie jest tak oczywiste.

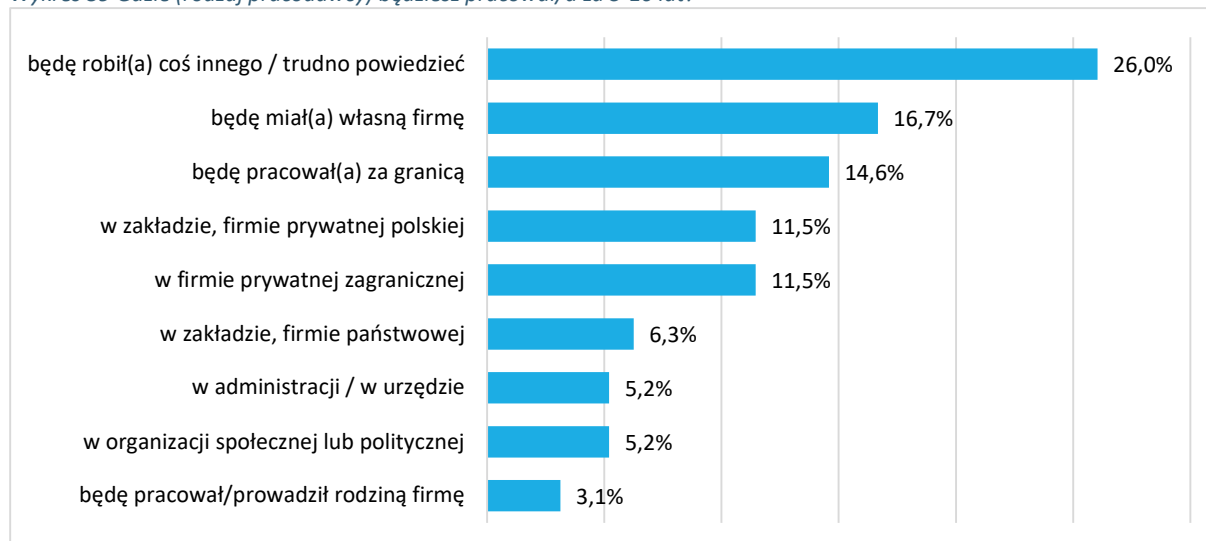
Wykres 38 Gdzie (lokalizacja) w perspektywie najbliższych 5-10 lat chciałabyś / chciałbyś pracować?

Źródło: Badanie własne, n=109

Znaczna część badanych osób nie potrafi wskazać jednoznacznie rodzaju pracodawcy, u jakiego widzi się za 5-10 lat. Kolejnych 16,7% zakłada, że będzie prowadziło własną działalność gospodarczą a 14,6%, że będzie pracowało za granicą. Tylko 3,1% przewiduje, że będzie prowadziło firmę rodzinną.

Wykres 39 Gdzie (rodzaj pracodawcy) będziesz pracował/a za 5-10 lat?

Źródło: Badanie własne, n=109

Wśród branż, w których chciałaby pracować w przyszłości badana młodzież, przeważają kierunki medyczne oraz związane z usługami społecznymi i edukacją. Jest to wynik tego, iż badane osoby to głównie młodzież ze szkół licealnych, dlatego branże takie jak np. informatyka czy branże inżynierskie są w zestawieniu mocno niedoszacowane.

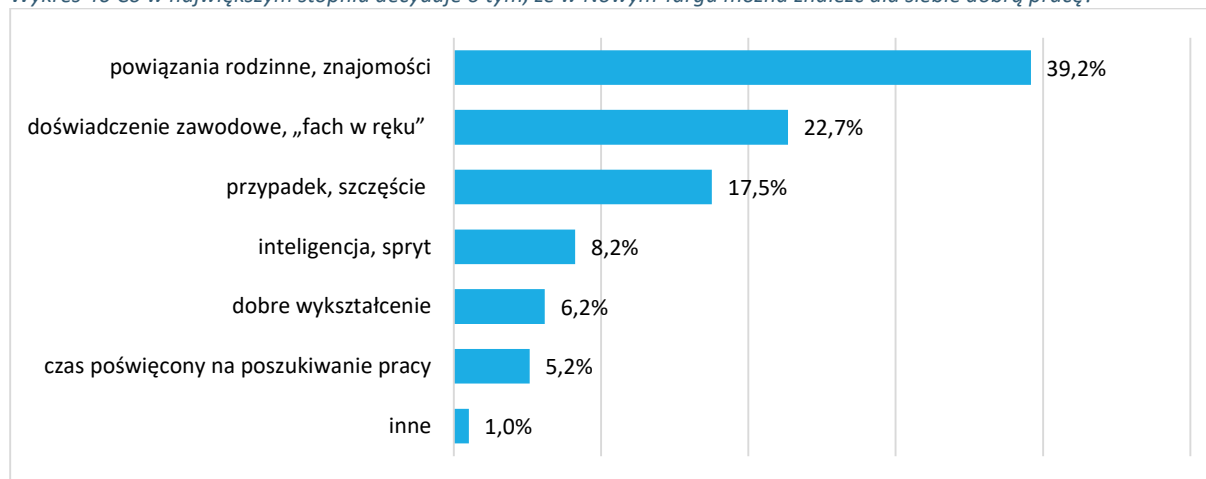
Tabela 20 W jakiej branży chciał(a)byś pracować w przyszłości?

Branża	% wskazań
ochrona zdrowia i opieka społeczna	17,9%
edukacja, praca na uczelni, w szkole	13,8%
usługi kosmetyczne, fryzjerstwo, uroda, fitness	12,4%
administracja publiczna i obrona narodowa; ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	10,3%
hotele i restauracje	8,3%
transport, logistyka, gospodarka magazynowa	5,5%
pośrednictwo finansowe, obsługa nieruchomości, wynajem	5,5%
działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna	4,8%
przetwórstwo przemysłowe, produkcja maszyn i urządzeń	2,8%
budownictwo	2,8%
IT, informatyka, nowoczesne technologie	2,8%
rolnictwo, ogrodnictwo, leśnictwo	2,1%
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2,1%
działalność artystyczna	2,1%
handel hurtowy i detaliczny	1,4%
naprawa pojazdów	1,4%
psychologia	1,4%
dziennikarstwo	0,7%
prawnik	0,7%
praca przy dziedzictwie kulturowym, zarządzanie nim	0,7%
tłumacz przysięgły	0,7%

Źródło: Badanie własne, n=109

Ostatnim pytaniem w bloku, było pytanie o to co w największym stopniu zdaniem młodzieży decyduje o tym, że w Nowym Targu można znaleźć dla siebie dobrą pracę. Blisko 40% ogółu wskazań dotyczyło odpowiedzi „powiązania rodzinne i znajomości”, które można rozumieć jako jedną z form kapitału społecznego. Druga pod względem odpowiedzi to doświadczenie zawodowe i „fach w ręku” którą wskazało 22,7%. Jedynie 6,2% badanych zaznaczyło odpowiedź „dobre wykształcenie”.

Wykres 40 Co w największym stopniu decyduje o tym, że w Nowym Targu można znaleźć dla siebie dobrą pracę?

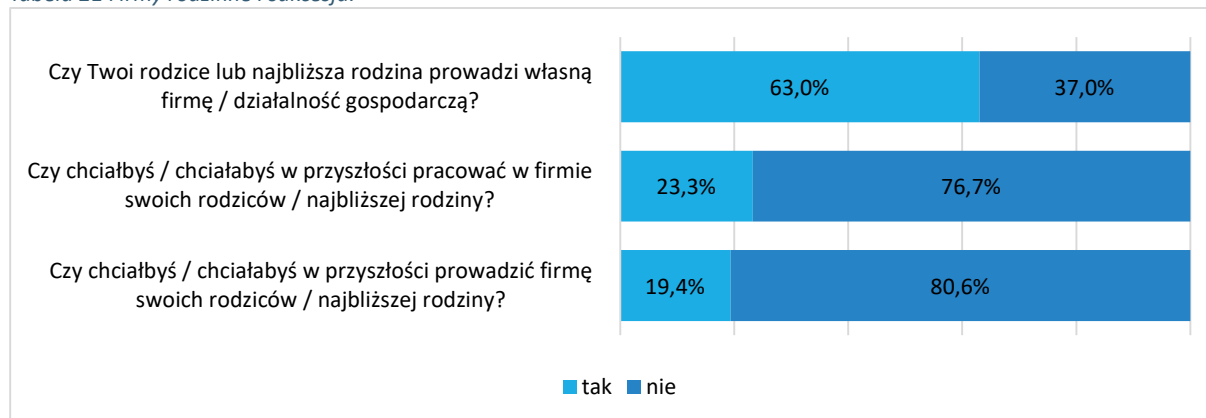

Źródło: Badanie własne, n=109

Część V – działalność gospodarcza

Ostatni zestaw pytań ankiety, dotyczył zagadnień związanych z działalnością gospodarczą, przygotowaniem i zainteresowaniem prowadzeniem własnej firmy przez badaną młodzież. W odpowiedzi na pytanie o to czy rodzice lub najbliższa rodzina prowadzi własną firmę / działalność gospodarczą, łącznie 63% badanych zaznaczyło odpowiedź „tak”. Stosunkowo duży odsetek osób, których rodzice/rodzina prowadzi działalność gospodarczą, nie przekłada się jednak nadmiernie na zainteresowanie pracą w firmie rodzinnej, lub prowadzeniem jej w przyszłości. Mniej niż 1/4 i 1/5 respondentów deklaruje, że rozważa takie rozwiązania w przyszłości.

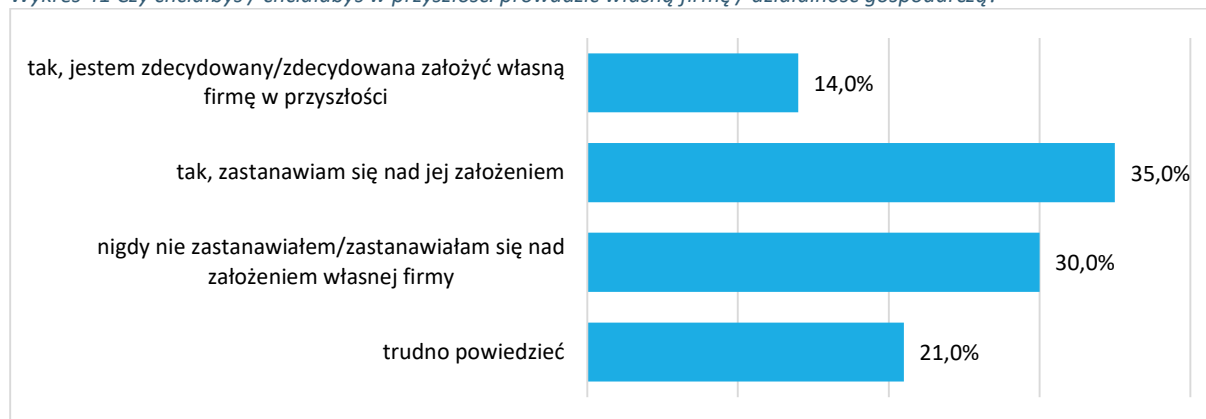
Tabela 21 Firmy rodzinne i sukcesja.

Źródło: Badanie własne, n=109

Mimo ograniczonego zainteresowania pracą w firmach rodzinnych, połowa badanych osób deklaruje, że chciałaby w przyszłości prowadzić własną działalność gospodarczą. 14,0% osób jest o tym przekonana, a 35,0% zastanawia się nad tym. Kolejnych 30,0% badanych do tej pory nie brało pod uwagę takiego rozwiązania, a 21% nie ma na ten temat wyrobionej opinii.

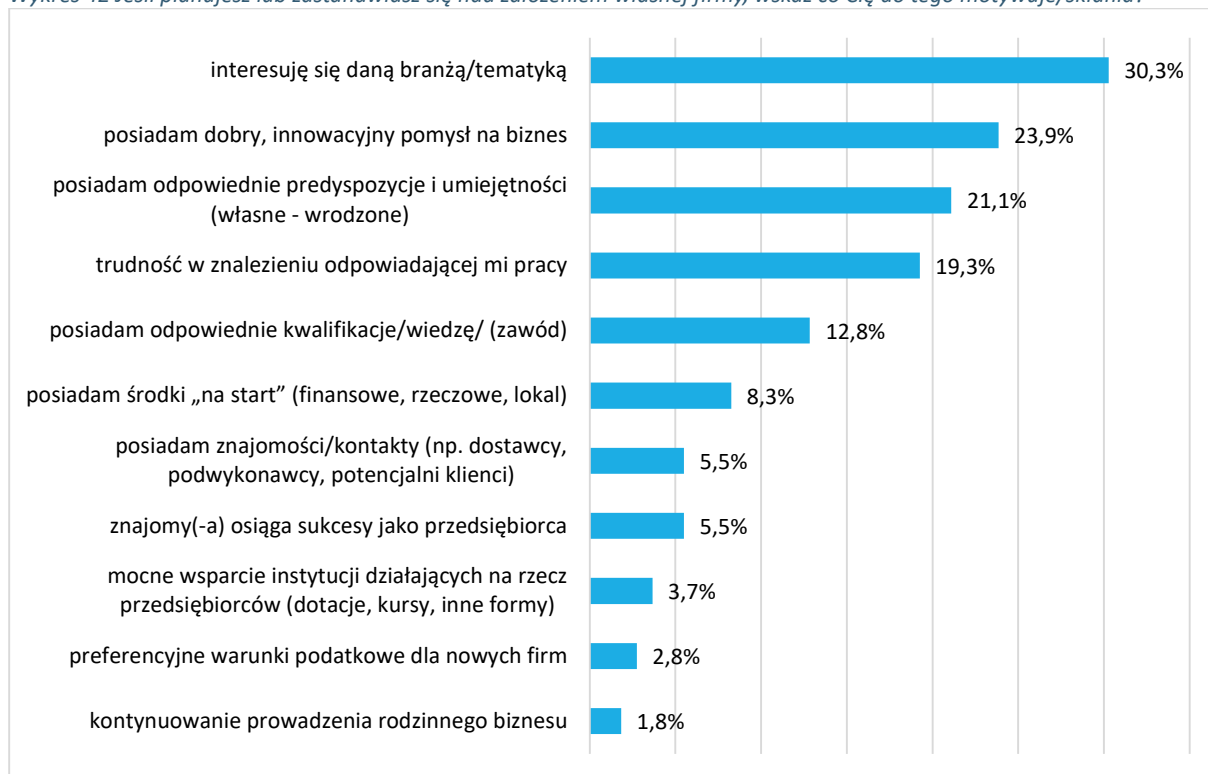
Wykres 41 Czy chciałbyś / chciałybyś w przyszłości prowadzić własną firmę / działalność gospodarczą?

Źródło: Badanie własne, n=109

Osoby, które planują lub zastanawiają się nad założeniem własnej firmy, poproszone zostały o wskazanie tego, co je może w tym kierunku skłaniać. Najczęstszą odpowiedzią była odpowiedź wskazująca na zainteresowanie daną branżą (30,3%), lub posiadanie pomysłu na biznes (23,9%). Stosunkowo rzadko badane osoby zaznaczały opcje „posiadam środki na start” – 8,3%, natomiast względnie spora grupa badanych zaznaczała odpowiedzi wskazujące, na posiadanie kontaktów, predyspozycji lub przykładów osób, które odniosły sukces w prowadzeniu własnej firmy. Mogą to być zatem bardzo istotne czynniki wpływające na potencjalne zachęcanie młodzieży do rozpoczynania działalności gospodarczej.

Wykres 42 Jeśli planujesz lub zastanawiasz się nad założeniem własnej firmy, wskaż co Cię do tego motywuje/skłania?

Źródło: Badanie własne, n=65

Z kolei osoby, które nie rozważały założenia własnej działalności, pytane były o to, co stoi na przeszkodzie do założenia przez nie własnej firmy. Najczęściej wskazywanymi barierami były bariery finansowe, zarówno podatkowe (37,6%), jak i brak środków na rozpoczęcie działalności (27,5%). Stosunkowo duża grupa badanych deklaruje, że nie posiada własnego pomysłu na biznes (24,8%), a także nie posiada informacji o możliwym wsparciu, czy kontaktów potrzebnych w działaniu biznesowym. Grupa ta mogłaby z pewnością skorzystać w przyszłości z działań inkubacyjnych i doradczych, które zwiększyłyby ich potencjał do rozpoczynania działalności gospodarczej.

Wykres 43 Co stoi na przeszkodzie do założenia przez Ciebie własnej firmy?

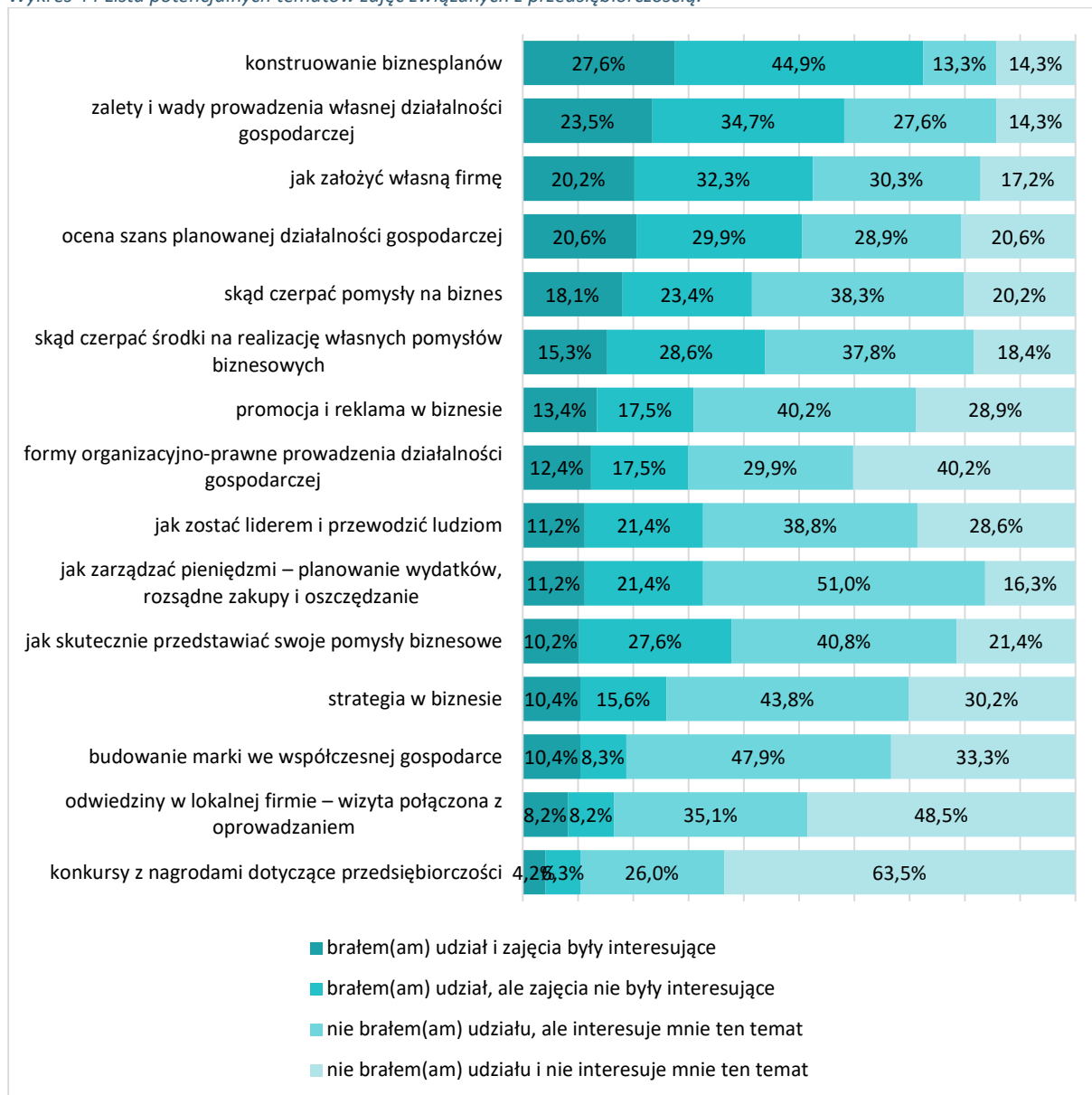
Źródło: Badanie własne, n=45

W ramach prowadzonego badania respondentom zaprezentowana została lista zajęć z zakresu przedsiębiorczości, które mogły być organizowane przez szkołę lub inne placówki w mieście. Zadaniem badanych było wskazanie takich zajęć, w których brali udział, lub udziałem w których byliby zainteresowani.

Zajęciami, w których badane osoby brały udział i były one dla nich zajęciami interesującymi, były w szczególności zajęcia takie jak: konstruowanie biznesplanów (27,6%), zalety i wady prowadzenia własnej działalności gospodarczej (23,5%), jak założyć własną firmę i ocena szans planowanej działalności gospodarczej (po 20,8%).

Natomiast do tematów zajęć, w których respondenci chcieliby wziąć udział zaliczono przede wszystkim: jak zarządzać pieniędzmi – planowanie wydatków, rozsądne zakupy i oszczędzanie (51,0%), budowanie marki we współczesnej gospodarce (47,9%) oraz strategia w biznesie (43,8%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi zamieszczono na poniższym wykresie.

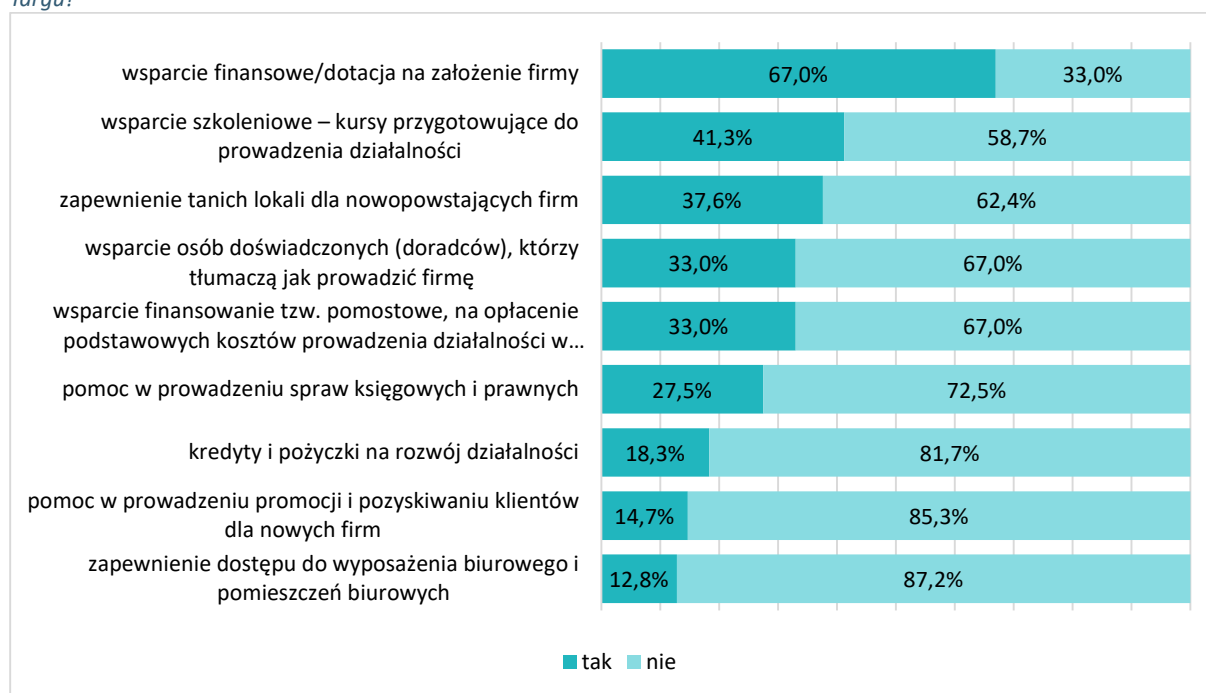
Wykres 44 Lista potencjalnych tematów zajęć związanych z przedsiębiorczością.

Źródło: Badanie własne, n=109

Respondenci pytani o to, jakiego typu wsparcie potrzebne jest ich zdaniem osobom zakładającym działalność gospodarczą w Nowym Targu, najczęściej wskazywali na wsparcie finansowe i dotacje na zakładanie działalności (67%). Na drugim miejscu znalazło się wsparcie szkoleniowe, w tym kursy przygotowujące do prowadzenia działalności (41,3%). Kolejnych 37,6% respondentów wskazało na dostępność lokali dla nowych firm, a po 33,0% na wsparcie doradców oraz wsparcie finansowe na opłacenie pierwszych kosztów prowadzenia działalności.

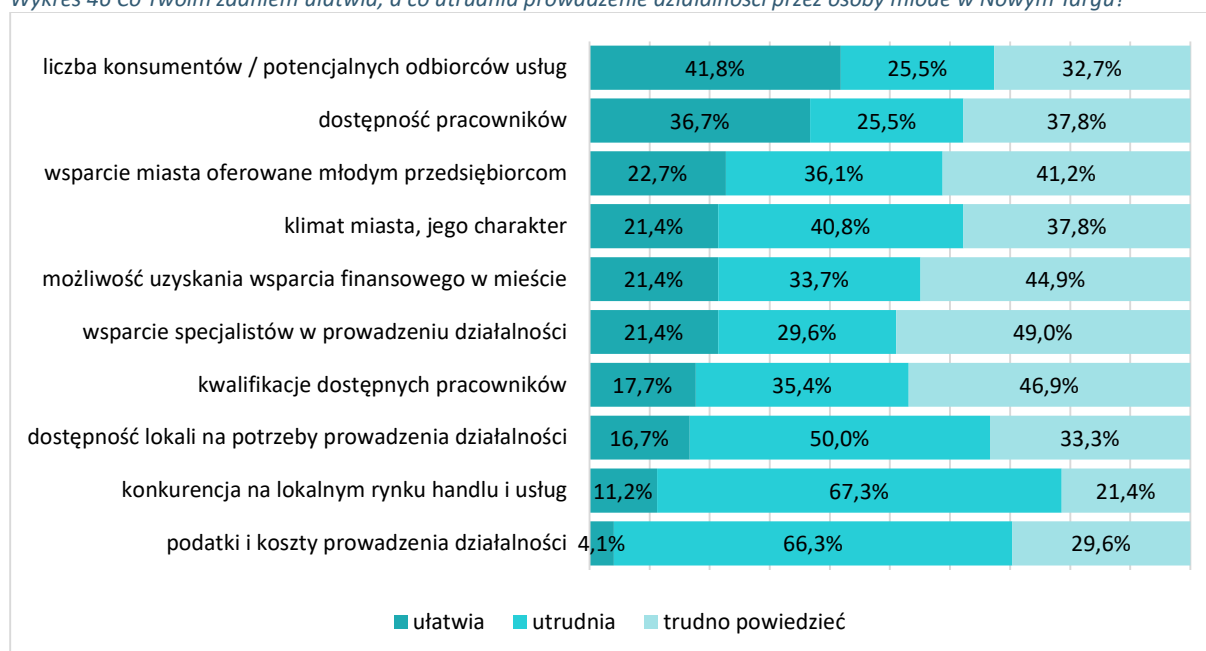
Wykres 45 Jakiego typu wsparcie potrzebne jest Twoim zdaniem osobom zakładającym działalność gospodarczą w Nowym Targu?

Źródło: Badanie własne, n=109

Spośród czynników, które najbardziej ułatwiają prowadzenie działalności gospodarczej przez osoby młode w Nowym Targu wyszczególniono dużą liczbę konsumentów i potencjalnych odbiorców oferty 41,8%, a także dostępność pracowników (36,7%) oraz możliwość korzystania ze wsparcia dla młodych przedsiębiorców, w tym wsparcia finansowego (po około 22%). Natomiast czynnikami utrudniającymi działalność są bezsprzecznie podatki i koszty prowadzenia działalności (66,3%) oraz duża konkurencja na rynku usług i handlu (67,3%).

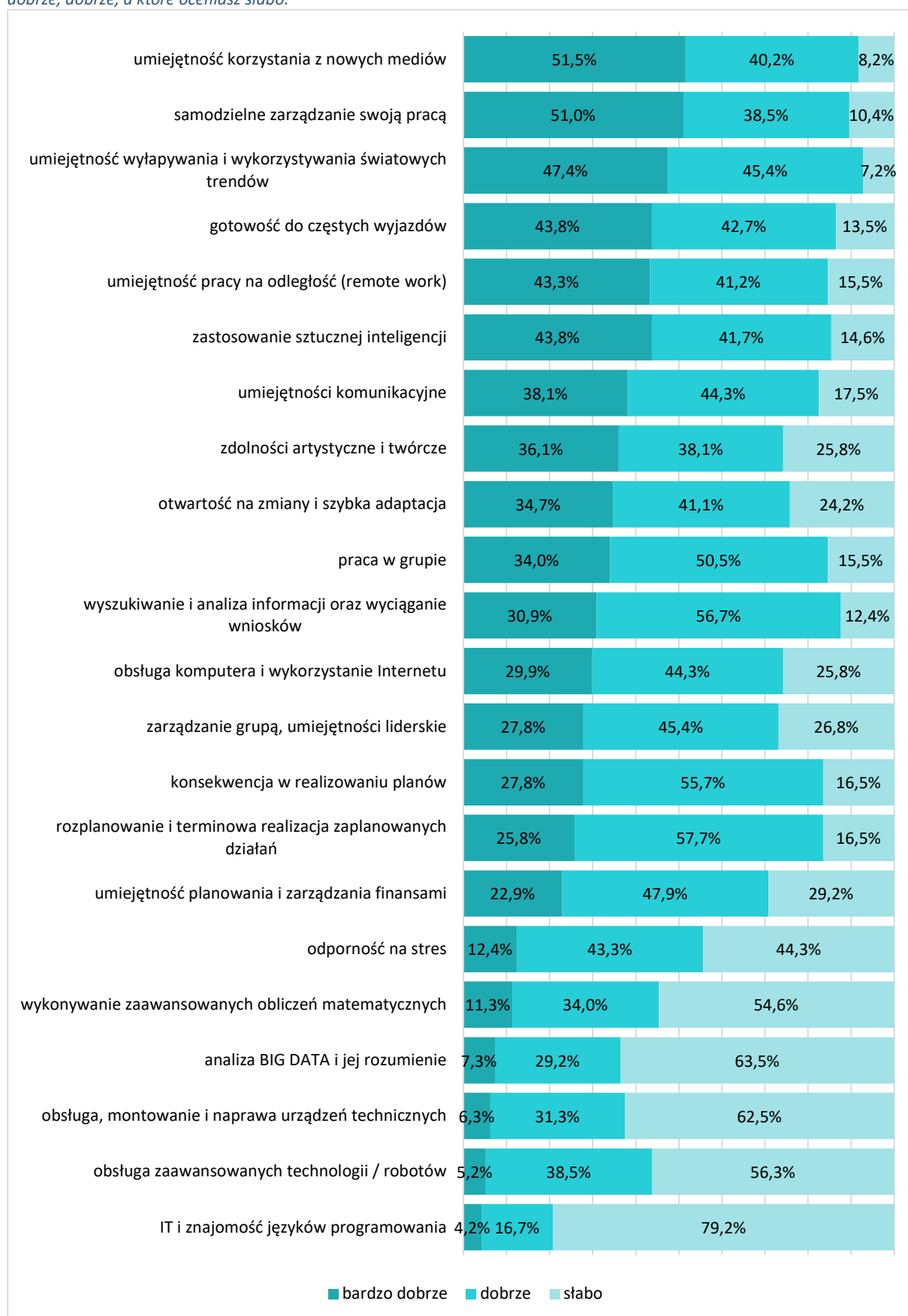
Wykres 46 Co Twoim zdaniem ułatwia, a co utrudnia prowadzenie działalności przez osoby młode w Nowym Targu?

Źródło: Badanie własne, n=109

W ostatnim pytaniu ankiety, badane osoby poproszone zostały o samoocenę umiejętności i kompetencji, mogących wpływać na zdolność do prowadzenia działalności gospodarczej. Najkorzystniej młode osoby oceniły swoje zdolności z zakresu korzystania z nowych mediów oraz samodzielnego zarządzania własną pracą (po 51%). Wysoko ocenili również umiejętność wyłapywania światowych trendów, gotowość do częstych wyjazdów, a także umiejętność pracy na odległość oraz zastosowanie sztucznej inteligencji (powyżej 40% wskazań silna strona). Około 1/3 badanych korzystnie oceniła umiejętności współpracy w grupie, umiejętności liderские oraz otwartość na zmiany. Do słabych stron natomiast zaliczono w szczególności umiejętności z zakresu IT i znajomość języków programowania, (79% wskazań „słabo”), analiza BIG DATA i jej rozumienie (63,5%), czy umiejętności techniczne. Warto jednak przypomnieć, że trzon respondentów stanowili uczniowie i uczennice szkół licealnych, nie związanych z profilami technicznymi.

Wykres 47 Oceń własne umiejętności/kompetencje we wskazanych obszarach. Wskaż, w których z nich radzisz sobie bardzo dobrze, dobrze, a które oceniasz słabo.

Źródło: Badanie własne, n=109

Kluczowe wnioski

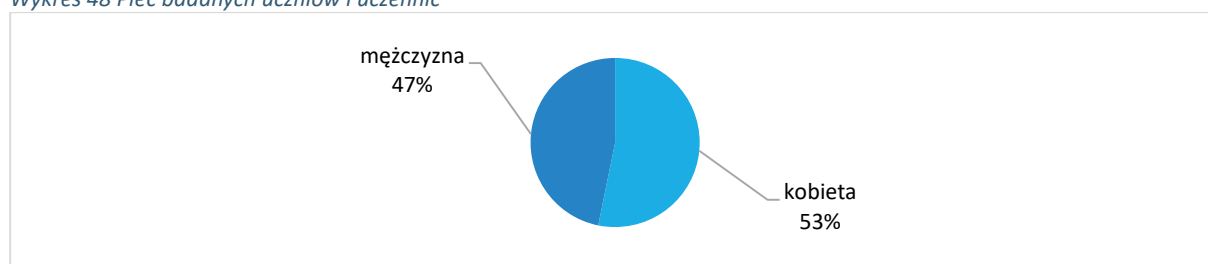
1. Badanie zrealizowano na próbie 109 uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych w Nowym Targu. W badaniu uczestniczyły głównie kobiety (77%), osoby urodzone w latach 2006-2007, w tym w większości osoby uczęszczające do szkół licealnych i zamieszkujące na co dzień poza Nowym Targiem.
2. Tylko 1/4 badanych osób postrzega Nowy Targ jako miejsce atrakcyjne do życia i rozwoju. Wielu respondentów nie upatruje szans na atrakcyjną przyszłość w mieście, co rzutuje na pozostałe wyniki badania.
3. Spośród elementów oferty miasta, które wyróżniają korzystnie Nowy Targ, młodzież uznała elementy związane z dostępnością przestrzeni publicznych i miejsc spędzania wolnego czasu, miejsc atrakcyjnych do uprawiania sportu i rekreacji. Za słabą część oferty miasta uznano natomiast kwestie związane z możliwością rozwoju kariery zawodowej oraz wsparciem w tym zakresie.
4. Zdaniem badanej młodzieży, Nowy Targ to dobre miejsce do życia dla osób starszych, niekoniecznie dla rodzin z dziećmi, czy osób młodych. Jest to pokłosie wcześniejszych negatywnych ocen dotyczących możliwości rozwoju w mieście z punktu widzenia osób młodych.
5. Znaczna część badanej młodzieży przewiduje, że po ukończeniu szkoły może mieć problem ze znalezieniem odpowiedniego zatrudnienia i nie czuje się odpowiednio przygotowana do podjęcia pracy zawodowej.
6. W odpowiedzi na problemy rynku pracy, badana młodzież rozważa możliwość szukania zatrudnienia za granicą, lub dalszego doksztalcania się.
7. Tylko co 10 badana osoba nie planuje kontynuacji nauki na poziomie studiów wyższych. Około 2/3 respondentów zamierza studiować w Krakowie.
8. Wśród kierunków studiów, które planują wybrać młode osoby, przeważają kierunki humanistyczno-społeczne oraz medyczne, co stanowi wypadkową tego, iż w badaniu brały udział niemal wyłącznie osoby uczęszczające do liceów.
9. Spora część badanych po zakończeniu nauki, w okresie kolejnych 5-10 lat rozważa podjęcie pracy i zamieszkania za granicą. Tylko niewielka część wiąże swą przyszłość z Nowym Targiem. O ile mogą to być deklaracje na wyrost, o tyle warto już teraz rozważyć podjęcie działań zachęcających młodzież do powrotu po okresie studiów do miasta lub w jego najbliższą okolicę.

10. Co prawda znaczna część rodziców i rodzin badanej młodzieży prowadzi działalność gospodarczą, niemniej jednak badane osoby nie są przesadnie zainteresowane pracą w firmach rodzinnych. Jednocześnie połowa badanych rozważa założenie własnej działalności w przyszłości.
11. Podstawową barierą w zakładaniu działalności gospodarczej, zdaniem młodzieży, są niewystarczające środki pieniężne oraz obciążenia podatkowe. Wielu z respondentów jest w stanie rozważyć podjęcie działalności gospodarczej w momencie, gdy nie tylko otrzyma pomoc finansową, ale będzie mogła skorzystać ze wsparcia szkoleniowego czy doradczego. Jest to zatem szansa na wspieranie młodzieży i tworzenie dla niej dogodnych warunków rozwoju w mieście w kolejnych latach.

Młodzież szkół podstawowych

Kolejnym elementem prac badawczych była ankieta w wersji internetowej, dystrybuowana wśród uczniów szkół podstawowych znajdujących się na terenie miasta Nowy Targ. Wypełnienie ankiety było dobrowolne i w pełni anonimowe. Na prośbę o wypełnienie ankiety odpowiedziało łącznie 48 uczniów i uczennic, spośród których 53% stanowiły kobiety a 47% mężczyźni.

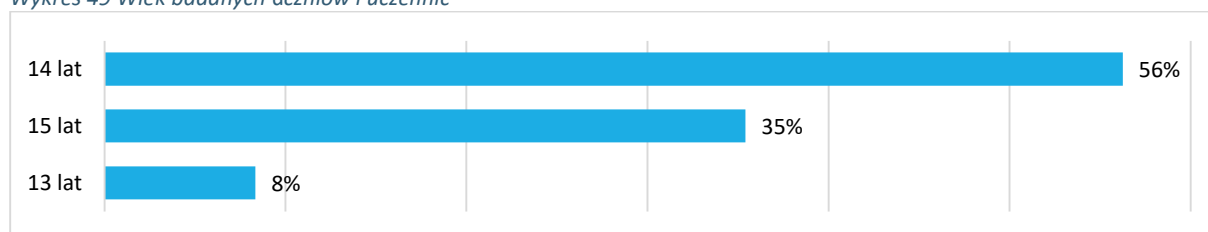
Wykres 48 Płeć badanych uczniów i uczennic

Źródło: Badanie własne, n=48

Ponad połowa badanych to osoby w wieku 14 lat (56%). Kolejnych 35% stanowiły osoby w wieku 15 lat. W grupie znalazło się także 8% uczniów i uczennic, w wieku 13 lat.

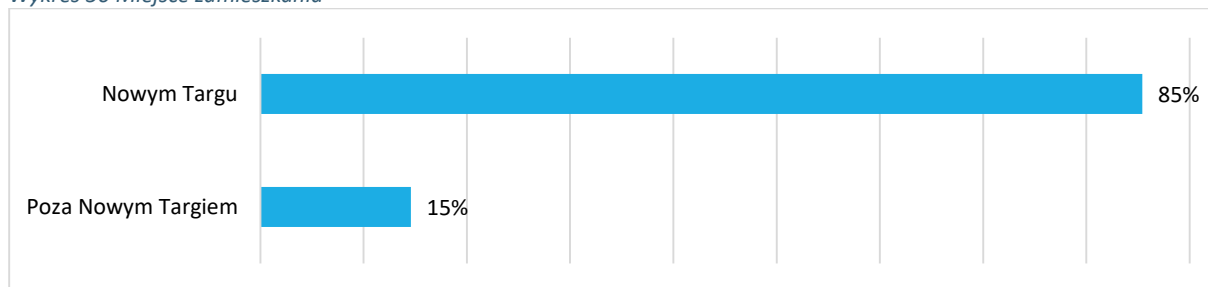
Wykres 49 Wiek badanych uczniów i uczennic

Źródło: Badanie własne, n=48

Zdecydowana większość badanych to osoby zamieszkujące na co dzień w Nowym Targu (85%).

Wykres 50 Miejsce zamieszkania

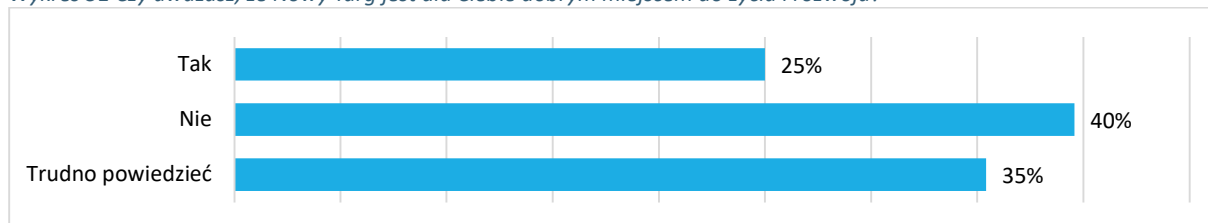

Źródło: Badanie własne, n=48

Część I – skojarzenia z Nowym Targiem

Jednym z pierwszych pytań ankiety było pytanie o to, czy uczniowie i uczennice lokalnych szkół podstawowych uważają Nowy Targ za miejsce dobre do życia i rozwoju. Spośród badanej grupy jedynie 25% wskazało odpowiedź twierdzącą. Kolejnych 40% zaznaczyła odpowiedź przeczącą, a 35% respondentów nie miała na ten temat zdania.

Wykres 51 Czy uważasz, że Nowy Targ jest dla Ciebie dobrym miejscem do życia i rozwoju?

Źródło: Badanie własne, n=48

Następnie uczniowie poproszeni zostali o uzasadnienie swojej odpowiedzi i określenie, dlaczego Nowy Targ jest albo nie jest dla nich dobrym miejscem do życia i rozwoju. Wśród zebranych odpowiedzi Nowy Targ to dobre miejsce do życia, ponieważ:

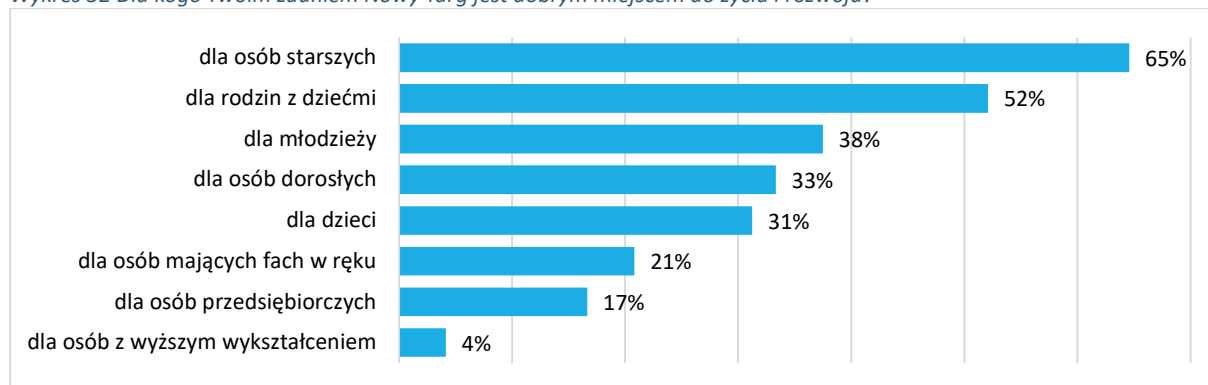
- Ciągłe się rozwija
- Jest to małe miasto
- Jest to piękne miasto
- Duży wybór szkół
- Spokojne miejsce do życia
- Przywiązanie do miasta / ludzi
- Z centrum wszędzie jest blisko

Powodem, dla którego uczniowie nie postrzegają miasta Nowy Targ jako dobrego miejsca do życia są:

- Korki
- Brak pracy
- Smog
- Brak możliwości rozwoju
- Miasto jest zbyt małe
- Nuda (nie ma co robić w czasie wolnym)
- Duże zacofanie ludzkie
- Brak instytucji naukowych
- Mały wybór szkół
- Niedobór uniwersytetów
- Niski poziom edukacji
- Brak większych galerii handlowych
- Niski poziom bezpieczeństwa
- Zbyt głośno
- Większość ważnych budynków jest w centrum, a ja mieszkam poza nim

W uzupełnieniu do wcześniejszych pytań, uczniowie mieli za zadanie wskazać, dla kogo ich zdaniem Nowy Targ jest dobrym miejscem do życia i rozwoju. Wśród wskazywanych odpowiedzi najczęściej zaznaczano, że Nowy Targ jest dobrym miejscem do życia dla osób starszych (65%) oraz rodzin z dziećmi (52%). Rzadziej badana młodzież wskazywała, że jest to dobre miejsce do życia dla ich rówieśników (38%), dzieci (31%). Oferta miasta nie jest zdaniem badanych odpowiednia także dla osób przedsiębiorczych czy osób z wyższym wykształceniem.

Wykres 52 Dla kogo Twoim zdaniem Nowy Targ jest dobrym miejscem do życia i rozwoju?

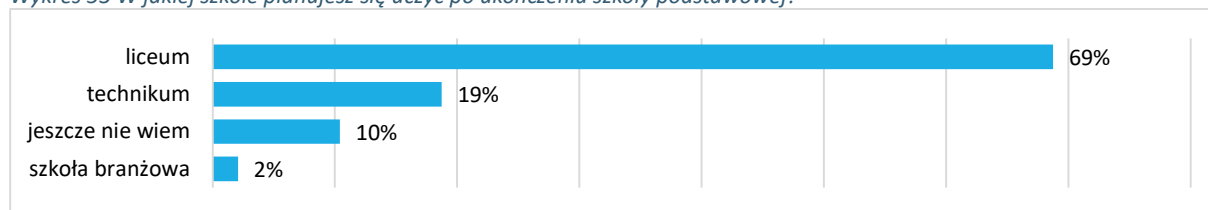

Źródło: Badanie własne, n=48

Część II – plany szkolne i zawodowe

Na pytanie o to, w jakiej szkole planujesz się uczyć po ukończeniu szkoły podstawowej, blisko 70% badanych osób wskazała liceum. Technikum to szkoła, do której według zebranych deklaracji wybiera się co 5 badana osoba. Jedynie 2% rozważa naukę w szkole branżowej, a co 10 respondent nie ma na ten temat wyrobionej opinii.

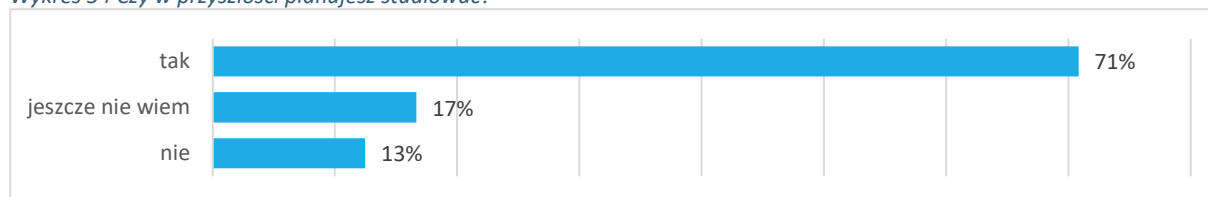
Wykres 53 W jakiej szkole planujesz się uczyć po ukończeniu szkoły podstawowej?

Źródło: Badanie własne, n=48

Ponadto 71% badanych osób wprost deklaruje, że planuje w przyszłości podjąć studia. 17% nie ma jeszcze na ten temat zdania, a jedynie 13% nie ma takich zamiarów.

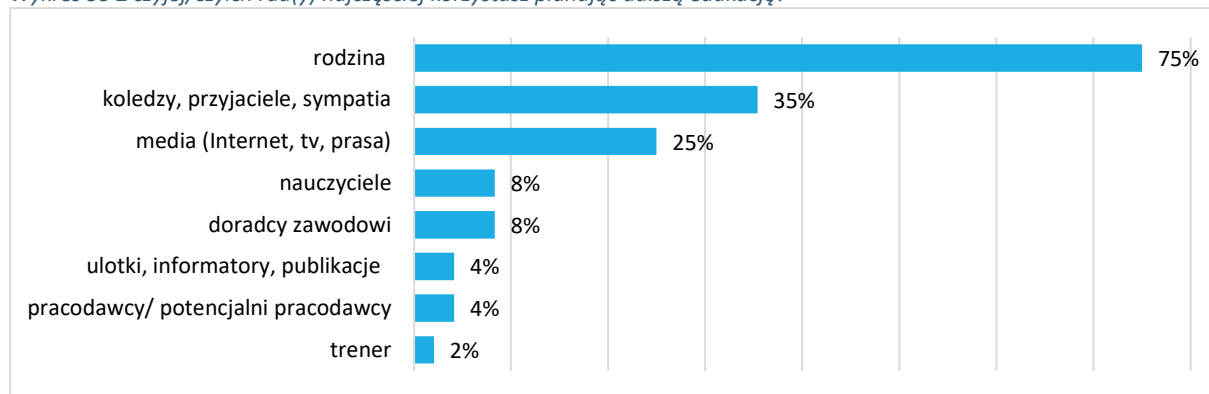
Wykres 54 Czy w przyszłości planujesz studiować?

Źródło: Badanie własne, n=48

Uczniowie planując dalszą edukację, najczęściej korzystają z rad rodziców (75%) i najbliższego otoczenia – kolegów, przyjaciół (35%). Co czwarta osoba bierze pod uwagę także trendy i podpowiedzi sugerowane przez media, tylko po 8% rady nauczycieli czy doradców zawodowych.

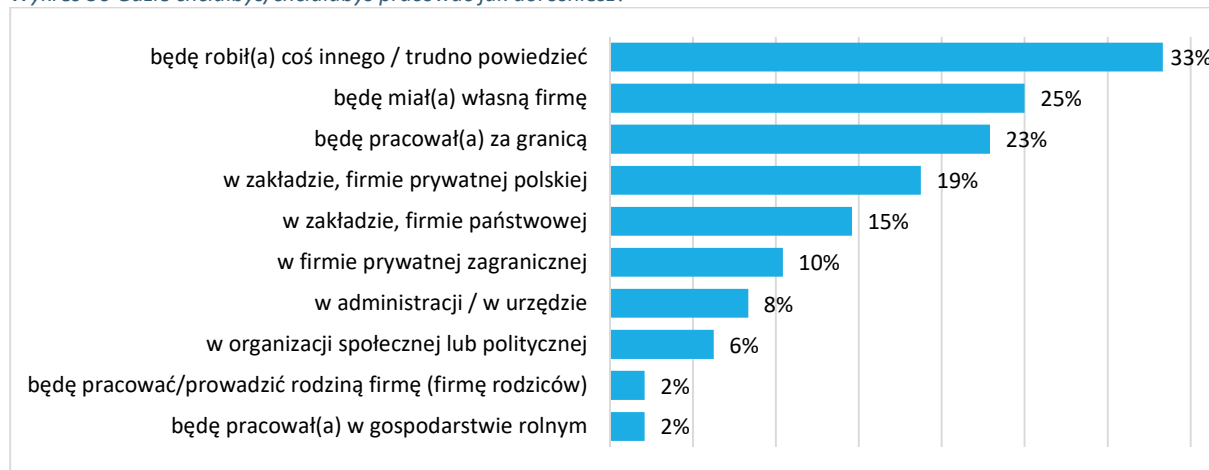
Wykres 55 Z czyjej/czyich rad(y) najczęściej korzystasz planując dalszą edukację?

Źródło: Badanie własne, n=48

Na pytanie o to, gdzie chciałbyś/chciałabyś pracować jak dorośniesz, aż 1/3 badanych uczniów nie miała sprecyzowanej odpowiedzi. Spośród dostępnej kafeterii, co 4 osoba wskazywała własną firmę lub pracę za granicą. Około 19% deklaruje, że planuje pracować w polskiej firmie prywatnej, a 15% przewiduje zatrudnienie w firmie państwowej. Tylko 8% badanych rozważa pracę na stanowiskach administracyjnych/urzędowych.

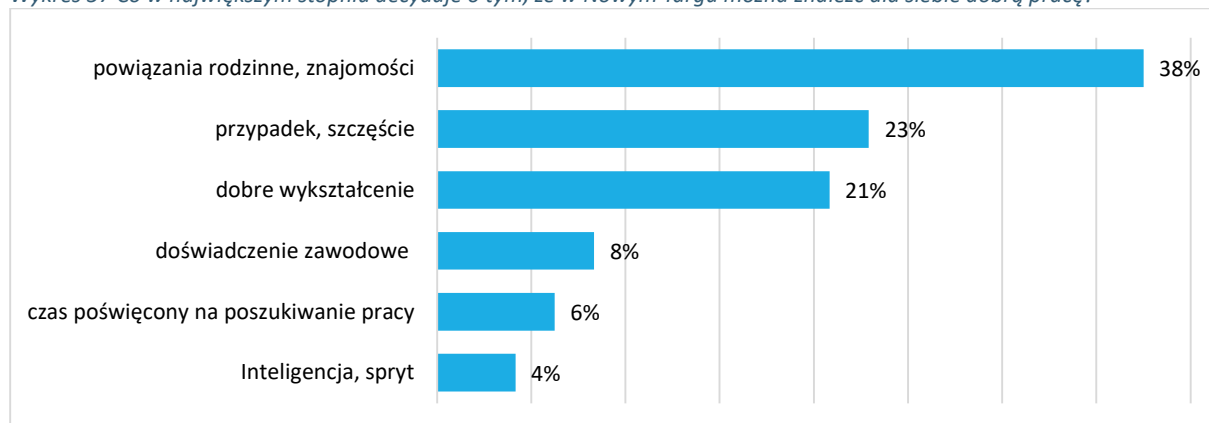
Wykres 56 Gdzie chciałbyś/chciałabyś pracować jak dorośniesz?

Źródło: Badanie własne, n=48

Badana młodzież pytana o to, co w największym stopniu decyduje o tym, że w Nowym Targu można znaleźć dla siebie dobrą pracę, najczęściej wskazywała na powiązania rodzinne i znajomości (38%). Na drugim miejscu znalazło się zdaniem badanych przypadek lub szczęście (23%). Rzadziej natomiast wykształcenie (21%) czy doświadczenie zawodowe (8%). Zebrane wyniki wskazują, że badana młodzież nie postrzega lokalnego rynku pracy jako miejsca, które realnie pozwala na znalezienie dobrego zatrudnienia w oparciu o własne kompetencje.

Wykres 57 Co w największym stopniu decyduje o tym, że w Nowym Targu można znaleźć dla siebie dobrą pracę?

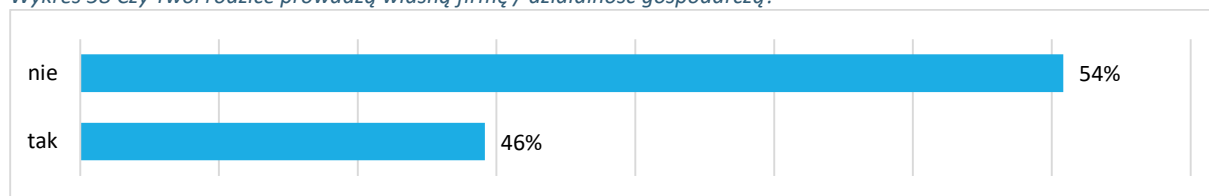

Źródło: Badanie własne, n=48

Część III – działalność gospodarcza

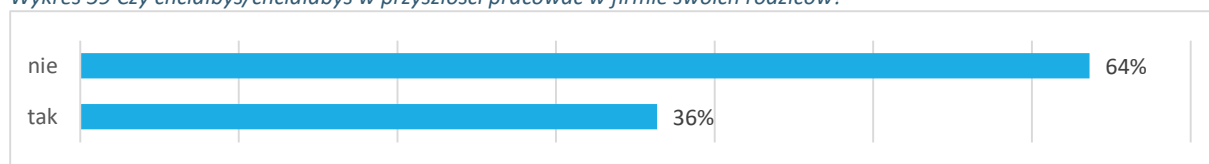
Ponad połowa rodziców badanych uczniów nie prowadzi działalności gospodarczej, a wśród osób, których rodzice są przedsiębiorcami, niespełna połowa (46%) chciałaby w przyszłości pracować w firmie rodziców. Są to istotne pytania w kontekście przejawiania postaw przedsiębiorczych oraz potencjalnej sukcesji. Jednocześnie około 47% badanych deklaruje, że w przyszłości rozważa (38%) lub jest zdecydowana założyć własną firmę (9%). Najczęściej przewidują założenie własnej działalności gospodarczej poza Nowym Targiem (73%).

Wykres 58 Czy Twoi rodzice prowadzą własną firmę / działalność gospodarczą?

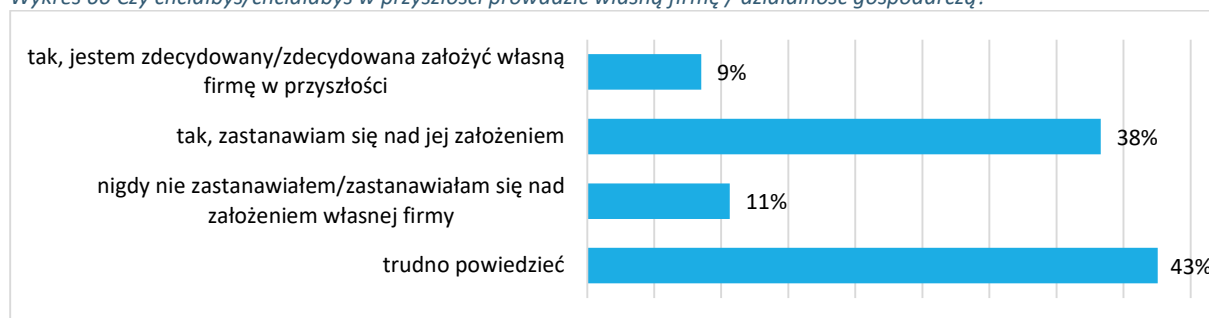
Źródło: Badanie własne, n=48

Wykres 59 Czy chciałbyś/chciałabyś w przyszłości pracować w firmie swoich rodziców?

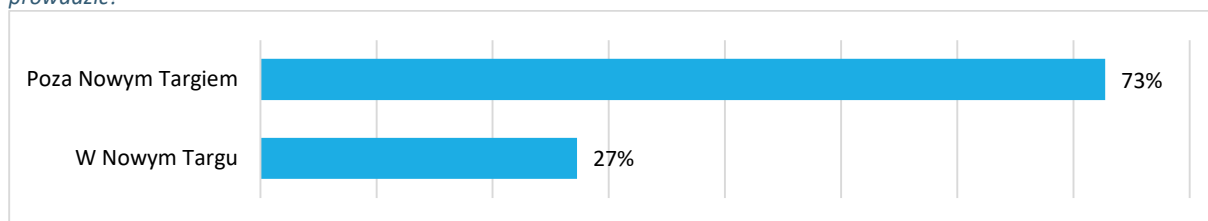
Źródło: Badanie własne, n=48

Wykres 60 Czy chciałbyś/chciałabyś w przyszłości prowadzić własną firmę / działalność gospodarczą?

Źródło: Badanie własne, n=48

Wykres 61 Jeśli planujesz w przyszłości prowadzić własną firmę / działalność gospodarczą, proszę zaznaczyć, gdzie planujesz ją prowadzić?

Źródło: Badanie własne, n=48

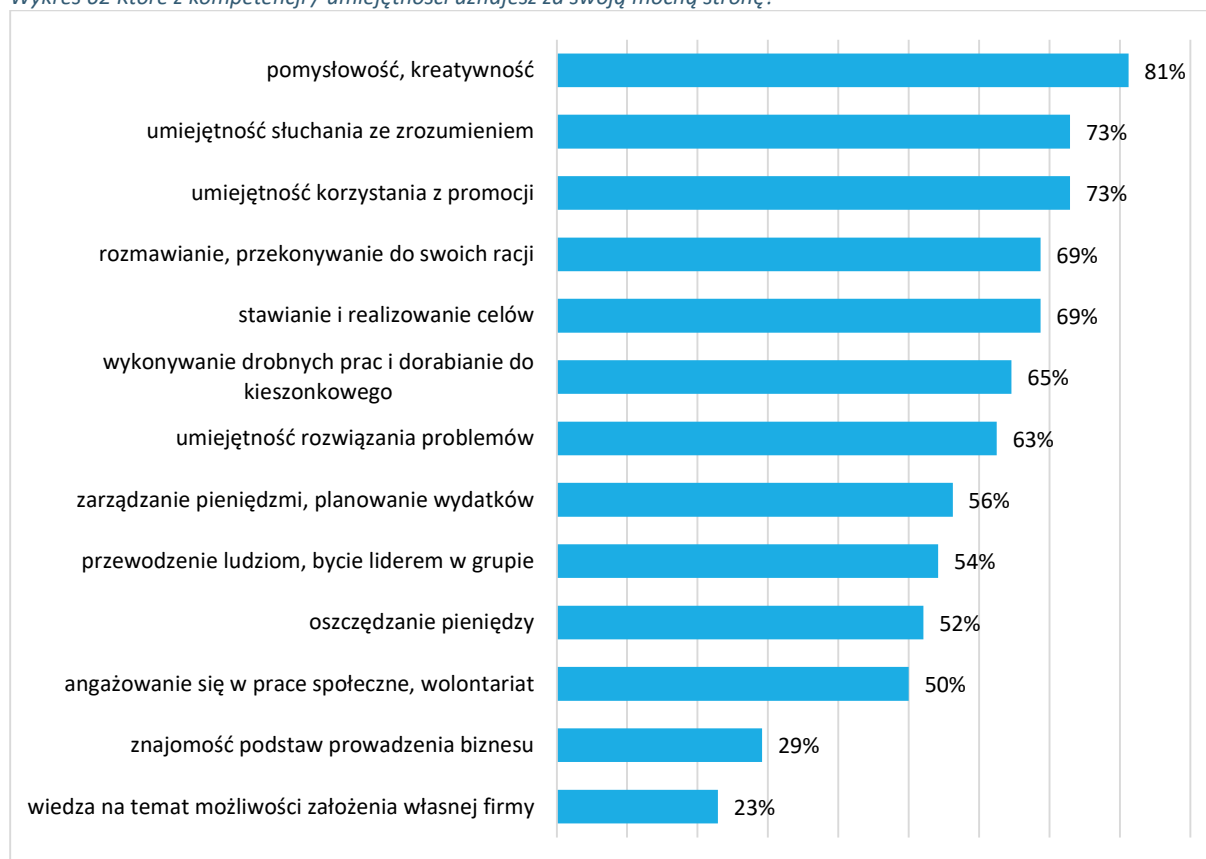
Aby dopełnić obraz planów związanych z potencjalnym założeniem działalności gospodarczej, respondenci zapytani zostali o to, co musiałoby się wydarzyć, jakie warunki musiałoby zostać spełnione, żeby chcieli prowadzić firmę w Nowym Targu? Wśród zebranych odpowiedzi znalazły się:

- Musiałby być większym miastem
- Tańsze budynki mieszkalne, czynsze oraz nowoczesny rozwój miasta
- Możliwość rozwijania się oraz duże perspektywy finansowe
- Mała konkurencja w mojej branży.
- Żeby miasto było ładniejsze
- Miasto Nowy Targ musiałoby mieć stanowczo większą liczbę ludności, oraz musiałoby otworzyć się wiele nowoczesnych, ładnych miejsc do założenia gabinetów okulistycznych.
- By Nowy Targ był także dostosowany dla nastolatków i by sponsorowano lepiej sporty np. taniec hip hop

Część IV – ocena własnych kompetencji

Kończąc badanie ankietowe, uczniowie szkół podstawowych poproszeni zostali o samoocenę i wskazanie kompetencji / umiejętności, które są ich mocną stroną. Najczęściej za mocną stronę uznawano pomysłowość i kreatywność (81% wskazań), a także umiejętność słuchania ze zrozumieniem oraz umiejętność korzystania z promocji (po 73%). Z zestawienia kompetencji/umiejętności najslabiej oceniono znajomość podstaw prowadzenia biznesu czy wiedzę na temat możliwości prowadzenia własnej firmy (kolejno 29% oraz 23%).

Wykres 62 Które z kompetencji / umiejętności uznajesz za swoją mocną stronę?

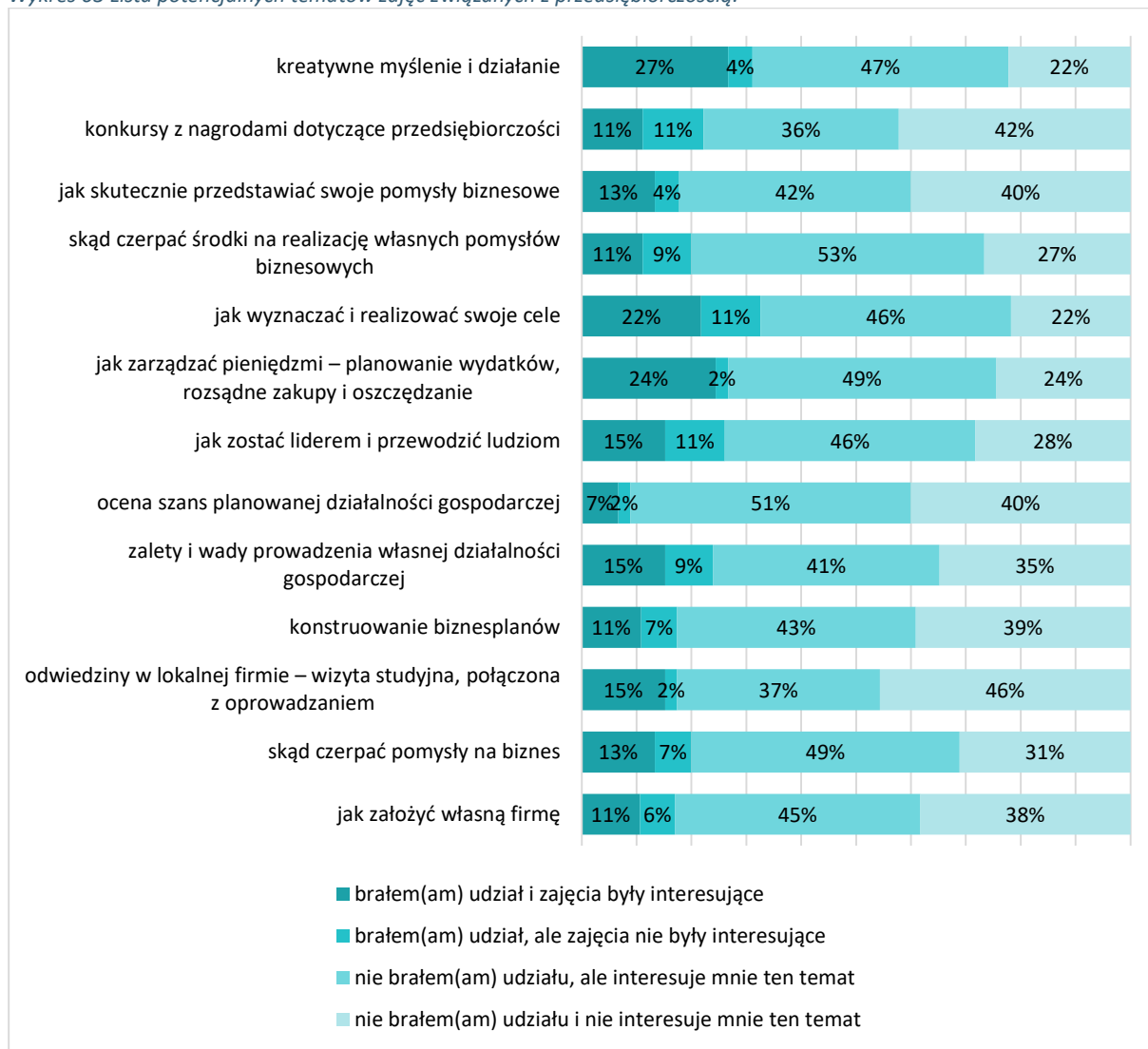
Źródło: Badanie własne, n=48

W ankiecie zamieszczono także listę tematów zajęć z zakresu przedsiębiorczości, które mogły być organizowane przez szkołę, lub inne placówki, na terenie Nowego Targu. Zadaniem badanych było wskazanie takich zajęć, w których brali udział oraz określenie czy zajęcia te są/były dla nich interesujące.

Do zajęć, w których młodzież najczęściej brała udział i były dla nich interesujące zaliczono zajęcia takie jak: kreatywne myślenie i działanie (27%), jak zarządzać pieniędzmi – planowanie wydatków, rozsądne zakupy i oszczędzanie (24%) oraz jak wyznaczać i realizować swoje cele (22%). Stosunkowo rzadko były to natomiast tematy takie jak: konstruowanie biznesplanów (11%), czy jak założyć własną firmę (11%).

Do tematów, w których młodzież nie brała udziału, ale byłaby nimi zainteresowana zaliczały się tematy takie jak: skąd czerpać środki na realizację własnych pomysłów biznesowych (53% zainteresowanych), ocena szans planowanej działalności gospodarczej (51%) oraz jak zarządzać pieniędzmi – planowanie wydatków, rozsądne zakupy i oszczędzanie (49%). Ponadto większość potencjalnych tematów zajęć powyżej 36% wskazań zainteresowania udziałem, co może oznaczać duże zainteresowanie korzystaniem z zajęć z zakresu przedsiębiorczości wśród badanej młodzieży.

Wykres 63 Lista potencjalnych tematów zajęć związanych z przedsiębiorczością.

Źródło: Badanie własne, n=48

Kluczowe wnioski

1. Badana grupa liczyła łącznie 48 osób. Wśród niej ponad połowę stanowiły kobiety (53%) i osoby w wieku 14 lat (56%), z których 85% zamieszkuje na co dzień w Nowym Targu.
2. Jedynie co 4 badana osoba postrzega Nowy Targ jako dobre miejsce do życia i rozwoju. Dla nich miasto jest miejscem atrakcyjnym, ciągle się rozwijającym oraz miejscem, z którym czują się związani. Przeciwnego zdania jest 40% respondentów, którzy wskazują na problem braku możliwości rozwoju, czy niskiego poziomu edukacji i ograniczonego wyboru szkół.
3. Większość badanej młodzieży planuje kontynuować naukę w szkołach licealnych, a następnie podjąć studia.
4. W przyszłości co czwarta badana osoba planuje posiadać własną firmę, lub pracować za granicą.

5. Dobre miejsce pracy zdaniem badanych to najczęściej efekt koneksji lub przypadku. Zdecydowanie rzadziej o możliwości znalezienia dobrego zatrudnienia przesądzają własne kompetencje.
6. Mniej niż połowa rodziców badanych uczniów prowadzi własną działalność gospodarczą. Tylko część z nich rozważa w przyszłości pracę w firmie rodziców. Jednocześnie około 38% badanych rozważa założenie własnej działalności w przyszłości, lecz raczej poza Nowym Targiem, który dla młodzieży nie wydaje się być zanadto atrakcyjny gospodarczo.
7. Młode osoby biorące udział w badaniu są przekonane o posiadaniu wysokich kompetencji z zakresu kreatywności, słuchania ze zrozumieniem lub skutecznego realizowaniu celów.
8. Rzadko jednak twierdzą, że są przygotowane do prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadają wiedzę na temat prowadzenia własnego biznesu. Są to zatem umiejętności, które można rozwijać w kolejnych latach.
9. Badana młodzież potencjalnie jest bardzo zainteresowana zróżnicowanymi tematami z zakresu możliwości rozwijania własnego biznesu. Począwszy od pozyskiwania środków na rozpoczęcie działalności, aż po ocenę szans na wdrożenie biznesplanu itp. Świadczy to zatem o dużym polu do prowadzenia działań z zakresu promocji i upowszechniania wiedzy na temat przedsiębiorczości i rynku pracy wśród osób młodych.

4. Wnioski płynące z wywiadów indywidualnych i warsztatów z interesariuszami

Uzupełnieniem przeprowadzonych badań ankietowych i analiz statystycznych były wywiady i warsztaty prowadzone z przedstawicielami podmiotów gospodarczych, Urzędu Miasta, a także instytucji związanych ze wspieraniem lokalnego rynku pracy. Kluczowe wnioski i zagadnienia wypracowane w trakcie prac badawczych, zaprezentowane zostały w przedmiotowym rozdziale.

Portret miasta i jego specyfika

Respondenci biorący udział w badaniach do najważniejszych atutów i wyróżników miasta Nowy Targ zaliczyli jego **korzystne położenie** oraz bliskość atrakcji turystycznych, które można wykorzystać w kontekście przyszłego rozwoju miasta:

„Jest to miejsce o położeniu wyjątkowym, położone centralnie – w zasięgu 25 kilometrów mamy dostęp do wszystkich możliwych atrakcji regionu. Teraz należy to przekuć w sukces”.

Jednakże na przeszkodzie do wykorzystania tego atutu znajduje się sporo trudności. Między innymi jako wyzwanie wskazywano problem nieodpowiedniego wykorzystania potencjału przestrzennego miasta, ponieważ *„Brakuje inwestycji o charakterze rekreacyjnym, kulejemy z estetyką przestrzenną. Nie zwraca się uwagi na małą architekturę, niewykorzystana jest przestrzeń nad Dunajcem – a mamy przepiękne złącza, więc można iść w ślady Szczawnicy, stworzyć precudne promenady, ławeczki. Z punktu widzenia detali, małej architektury, to stoimy tyłem do turystyki, nie zwracamy zupełnie uwagi na małe rzeczy, które są niezwykle istotne”.*

Wskazywany problem dotyczy zatem w szczególności niewykorzystanego potencjału turystycznego, który mógłby stać się ważnym kołem zamachowym lokalnej gospodarki.

Kwestie przestrzenne, położenie, czy wręcz ukształtowanie terenu Nowego Targu wskazywane było jako przeszkoda w kontekście rozrostu miasta. Zdaniem badanych teren i jego ukształtowanie pojmowane są jako trudność, w zakresie możliwości lokowania większych zakładów przemysłowych. Na takie rozwiązania w opinii respondentów brakuje wolnych i dogodnych przestrzeni w mieście.

W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej rozmówcy zwrócili uwagę również na swoistą **hermetyczność społeczeństwa**. Tutaj atutem jest bycie ‘stąd’ – istotne jest to, z jakiej pochodzi się rodziny, ważne są relacje, układy, stosunki z ludźmi, również urzędnikami. Czynniki te w dużym stopniu warunkuje zdaniem rozmówców możliwość rozwoju firmy oraz nawiązywania współpracy.

Do cech charakterystycznych zaliczono także jedno z negatywnych wyróżników i swoisty symbol Nowego Targu. Badane osoby za taki czynnik uznały permanentny **smog**, który realnie może być jedną z istotnych przeszkód w zakresie budowania potencjału turystycznego.

Natomiast wśród korzystnych wyróżników miasta i zmian jakie w nim zachodzą, rozmówcy zaliczyli poprawiającą się wyraźnie **infrastrukturę drogową**. Poprawiająca się stale infrastruktura sprzyja zarówno nowym możliwościom rozwoju gospodarki, wzrostowi konkurencyjności, ale także ułatwia dojazd do miasta turystom. Atut ten należy, zdaniem badanych, zacząć mocno wykorzystywać.

Czy Nowy Targ jest dobrym miejscem do życia i prowadzenia działalności gospodarczej?

Zdecydowana większość uczestników badań jakościowych uznała wprost, że Nowy Targ jest dobrym miejscem do życia. Podkreślali ponadto, że są mocno związani z miastem oraz jego codziennym funkcjonowaniem. Rozmówcy podkreślali, że *„Dla osób, które chcą aktywnie żyć, to jest miejsce idealne do życia: zimą jest blisko na narty, latem jest pełno miejsc wprost stworzonych do uprawiania turystyki rowerowej czy górskiej. A nawet sportów wodnych – niedaleko jest Zalew Czorszyński, Jezioro Orawskie. A w kwestii wyrafinowanej rozrywki o charakterze kulturalnym jest przecież całkiem niedaleko do Krakowa”*. Podkreślano zatem potencjał miasta, ale także jego położenie geograficzne, bliskość licznych atrakcji oraz w razie „potrzeby”, możliwość skorzystania z zaplecza infrastrukturalnego Krakowa. Wątek ten wielokrotnie pojawiał się w badaniach i był postrzegany jako istotny czynnik, który może zostać mocniej wykorzystany w celach rozwojowych miasta.

Lokalizacja i bliskość atrakcji, zdaniem badanych, to jeden z atutów miasta. Kolejny to relatywnie niskie ceny życia oraz łatwość w przemieszczaniu się po mieście. *„Mamy wciąż korzystne ceny – zarówno w kwestii codziennego życia, jak i w kwestii cen nieruchomości. Nawet w porównaniu do Zakopanego - nie mówiąc o Krakowie - jest to przepaść na naszą korzyść. Niektórzy wspominają o korkach, ale nie jest z tym tak źle – ktoś, kto mieszkał w Krakowie czy Warszawie to tych korków nawet nie zauważy”*.

Nieco odmienne zdanie dotyczy prowadzenia działalności gospodarczej w Nowym Targu. Rozmówcy są przekonani o braku umiejętności wykorzystania położenia miasta. Większość z nich uważa, że w turystyce – jako przewidywanym naturalnym kierunku rozwoju gospodarki – wciąż zauważalne są spore deficyty.

Wielu przedsiębiorców uważa, że Nowy Targ nie jest dobrym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej – nie piętnują jednak miasta. Są przekonani, że w Polsce nie ma dobrych miejsc dla prowadzenia takiej działalności. Utyskują na prawo, system podatkowy i rosnące koszty prowadzenia działalności, które mocno ograniczają możliwości przedsiębiorców i godzą w konkurencyjność polskich firm.

Informacje dotyczące struktury gospodarczej miasta Nowy Targ

W opinii rozmówców, nie ma wątpliwości, że Nowy Targ jako miasto ukierunkowany jest mocno na usługi turystyczne i okołoturystyczne. Kilku rozmówców zwróciło uwagę na swoistą hermetyczność rynku i brak otwarcia na nowe bodźce i inspiracje – na czym traci rynek pracy, przez ograniczenie innowacyjności i „wpuszczanie” nowych branż. Często zdarza się, że młodzi ludzie przejmują niewielkie biznesy po rodzicach i kontynuują ich działalność bez większych modyfikacji. Na obrzeżach miasta zdaniem badanych prym wiodą mikro-firmy budowlane, natomiast w części centralnej względnie rozwinięty jest sektor usług.

Wyraźny, zdaniem badanych, jest specyficzny konserwatyzm przedsiębiorców i trzymanie się kurczowo sprawdzonych i kultywowanych od dekad branż, co z jednej strony zapewnia stabilność, z drugiej utrudnia rozwój. Respondenci jako efekt konserwatyizmu wskazują to, iż oferta na rynku pracy jest ograniczona do kilku sektorów, często zupełnie nieatrakcyjnych dla młodych i wykształconych osób. W mieście co prawda rządzą usługi, w tym usługi turystyczne i okołoturystyczne związane z obsługą ruchu turystycznego, dostępne są miejsca pracy w firmach budowlanych, a poczucie stabilizacji (głównie dla kobiet) daje praca w tzw. „budżetówce”. Dla nich oprócz sfery budżetowej, handlu i usług turystycznych, miejsc pracy w mieście brakuje.

Z perspektywy badanych osób, branża turystyczna w Nowym Targu w obecnym charakterze, niesie za sobą spore zagrożenia – szczególnie w kontekście turystyki, jaką oferują Tatry. Mowa tu o sezonowości i uzależnienia od kaprysów pogodowo-klimatycznych. Wobec zdefiniowanego problemu sezonowości postulowano, że *„Ważnym kierunkiem rozwoju, zwłaszcza dla tych pracujących w branżach okołoturystycznych, jest próba zerwania z sezonowością. Jeżeli praca w turystyce przynosi profity jedynie w określonym sezonie, to trudno o pracownika lojalnego, stałego. Ta praca zawsze będzie traktowana jako dorywcza, tymczasowa”*. Dlatego przyszłości upatrywano we wdrożeniu rozwiązań, które mogą zapewnić całoroczny ruch turystyczny, albo przynajmniej obniżyć jego sezonowość. Mowa tu zarówno o atrakcjach zimowych (narciarskich), ale także letnich, opartych o turystykę rowerową. Ponadto, wartym rozpatrzenia jest tworzenie obiektów i rozwiązań dostępnych przez cały rok, takich jak np. całoroczne lodowisko, hale sportowe itp. W działaniach tych upatrywano możliwości wykorzystania potencjału turystycznego miasta i wzmocnienia usług okołoturystycznych, jako ważnego sektora wpływającego na przyszłość miasta.

Gospodarka i przedsiębiorczość w mieście – współpraca z miastem

Podczas rozmów na temat poziomu relacji na linii przedsiębiorca-miasto padały dwa rodzaje odpowiedzi. Najpopularniejszą była odpowiedź „stosunek neutralny”, pozostali rozmówcy wyrażali opinie krytyczne. Z prowadzonych badań można było jednak wywnioskować, że relacje te wymagają

korekt i działań naprawczych, w celu wzmocnienia współpracy i wykorzystywania potencjałów rozwojowych obu stron.

Do najważniejszych wskazywanych przez rozmówców problemów ograniczających przedsiębiorczość należą:

- Wysokość podatków lokalnych

Rozmówcy wielokrotnie podkreślali, że w Nowym Targu podatki lokalne są bardzo wysokie. W ich opiniach problemem jest stała i wysoka cena podatku za metr powierzchni. Niezależnie od lokalizacji, czy jest to prestiżowa lokalizacja w centrum czy położenie peryferyjne, wysokość podatku jest taka sama, mimo zróżnicowanych możliwości, bazy klientów itp. co utrudnia konkutowanie. Rozmówcy uważają, że stawki podatków gruntowych powinny być zróżnicowane, mając przy tym świadomość, że osoby prowadzące działalność gospodarczą w centrum miasta będą miały na ten temat inne zdanie. Niemniej jednak możliwość wprowadzenia zróżnicowania podatkowego określano jako pożądany kierunek.

- Zagrożenie ze strony wielkich korporacji

Z perspektywy małych przedsiębiorców, a w szczególności branży handlowej, w mieście jako problem upatruje się kwestie konieczności konkutowania z korporacjami i sieciami handlowymi. Nierówna konkurencja i brak wsparcia lub preferencji dla małych lokalnych przedsiębiorców kosztem większych firm powoduje ich drastyczny spadek rentowności, a w konsekwencji likwidację. Jak wskazują badane osoby „Z jednej strony pojawiają się zachodnie molochy-korporacje (mowa o sieciach galerii handlowych i dyskontów) z preferencyjnymi warunkami, możliwością przyciągnięcia niższymi cenami. Z drugiej strony drobny lokalny przedsiębiorca, który dla wielu urzędników jest niepotrzebnym i bezużytecznym petentem. Z tego powodu jarmark (Nowy Targ zawsze słynął z targowisk!) powoli umiera. Miasto wydaje zbyt wiele zezwoleń na kompleksy handlowe, przez co drobny biznes stopniowo zniknie. Lokalni przedsiębiorcy, 'swoi' nie są preferowani – wręcz przeciwnie”.

- Brak dialogu, niechęć wobec przedsiębiorców

Pojawiły się również głosy wskazujące na niechęć urzędników do miejscowych przedsiębiorców. Były to głosy najbardziej krytyczne. „O współpracy przedsiębiorców z miastem trudno cokolwiek powiedzieć, bo ona praktycznie nie istnieje. My się nie lubimy. Lokalni przedsiębiorcy są pod ciągłym ostrzałem kontroli, zderzają się również drobne złośliwości ze strony urzędników. Jest takie wrażenie, że wzbudzamy niechęć, jesteśmy miastu niepotrzebni. Tylko ten urzędnik, który kiedyś był przedsiębiorcą, jest w stanie zrozumieć nasze potrzeby”. Tego typu krytyczne głosy sporadycznie pojawiały się w trakcie prowadzonych prac badawczych. Rozwiązaniem jest podjęcie współpracy i dialogu, a także traktowanie działalności lokalnych przedsiębiorców, jako istotnej wartości dla rozwoju miasta.

Pomysły dotyczące współpracy na linii miasto-przedsiębiorcy

W odniesieniu do wskazanych problemów dotyczących przedsiębiorczości w mieście, w trakcie rozmów zabrakło konkretnych propozycji dotyczących form wsparcia przedsiębiorczości przez miasto Nowy Targ. Zabrakło także konkretnych propozycji, które mogłyby określić realnie pożądany przez przedsiębiorców kierunek zmian. Podobny problem pojawił się w trakcie badań ankietowych, gdzie rozmówcy chętnie wskazywali, że coś im się nie podoba, ale na ogół nie wskazywali oczekiwanych rozwiązań.

Niemniej jednak z zebranych informacji wyłoniono propozycje takie jak:

- zaproponowanie korzystniejszej polityki podatkowej, w tym zmian w podatkach od gruntu, w taki sposób, aby był on powiązany z rzeczywistą atrakcyjnością terenu,
- potrzeba intensyfikacji dialogu na linii miasto-przedsiębiorcy oraz poprawa nastawienia/przychylność do lokalnych przedsiębiorców,
- stworzenie specjalnej komórki w mieście, zajmującej się obsługą przedsiębiorców i ich problemami (choć w przypadku tej propozycji pojawiły się również głosy krytyczne o mnożeniu administracyjnych bytów, cechujących się niewielkimi kompetencjami i niewielką sprawczością),
- zaproponowanie preferencyjnych stawek podatkowych i kosztów najmu dla firm zarejestrowanych w Nowym Targu,
- stworzenie jednego spójnego lokalnego katalogu firm i wspólna promocja,
- dofinansowania w kwestii modernizacji lokali oraz wdrażania rozwiązań o charakterze innowacyjnym,
- dodatkowe bezpłatne szkolenia dla pracowników z zakresu usług turystycznych.

Co istotne, część rozmówców, oprócz zmian dotyczących wspierania lokalnych przedsiębiorców, wskazało także na niedostatki i propozycje zmian w zakresie promocji miasta, budowy jego marki i rozpoznawalności, szczególnie w obrębie turystyki. Padły propozycje stworzenia systemowej współpracy na linii miasto-przedsiębiorcy, polegającej na stworzeniu konkretnej i spójnej kampanii promocyjnej, realizowanej również przez przedsiębiorców (szczególnie działających w obszarze okołoturystycznym). Mowa tu o:

- wspólnym wypracowaniu katalogu miejsc, atrakcji, materiałów promocyjnych,
- dystrybucji atrakcyjnych materiałów promocyjnych na temat działającej w mieście bazy hotelowej i branży noclegowej, branży gastronomicznej i rekreacyjnej np. wyciągach czy wypożyczalni rowerów,
- wypracowaniu pakietu szkoleń i informacji dla pracowników wyżej wymienionych firm w zakresie wiedzy o Nowym Targu i jego atrakcjach turystycznych.

W nawiązaniu do zaproponowanych rozwiązań z zakresu turystyki, rozmówcy wskazywali, że miasto zbyt słabo korzysta z wiedzy, kwalifikacji i potencjału jaki niesie bezpośredni dostęp lokalnych przedsiębiorców do klienta-turysty. Obrazując ten problem wskazywano, że *„Do hotelu przyjeżdża w skali roku około 40 tysięcy ludzi. Przez ten jeden obiekt przewinie się praktycznie całe miasto w ciągu jednego roku. Uważam, że każdy z nich powinien otrzymać od miasta pakiet informacji, w tym takich, promujących działalność lokalnych przedsiębiorców. Niedawno dostałem 30 mapek: doceniam inicjatywę, ale jest to zdecydowanie za mało”*. Inny głos, zgłaszający problem deficytu komunikacyjnego na poziomie współpracy wskazuje, że *„W przypadku współpracy z miastem mój sklep świadczy bezwiednie i bez własnej nadmiernej ochoty jako bezpłatne centrum turystyczne, bo takiego w najbliższej okolicy nie ma. Czy należy nam się za to dofinansowanie z miasta, za to, że wypełniamy przecież ich zadania? Ich funkcję? Nie chodzi mi jednak o dofinansowanie, raczej brak dostrzegania potrzeb i roli niektórych przedsiębiorców”*. Sytuacji zbliżonych do obu wymienionych jest zdaniem badanych osób więcej. Podjęcie współpracy, choćby w zakresie docierania do turystów, może okazać się cennym rozwiązaniem, znacząco poprawiającym rozpoznawalność turystyczną Nowego Targu.

Jakie powinny być priorytety rozwoju przedsiębiorczości w mieście w kolejnych latach?

W trakcie prowadzonych badań padały propozycje dwóch wiodących kierunków rozwoju gospodarki i przedsiębiorczości w Nowym Targu.

Turystyka

Zdaniem badanych *„Jedynym logicznym kierunkiem jest turystyka i gospodarka oparta na turystyce, w tym korzystanie z atutów, jakie mamy”*. Rozmówcy mają świadomość, że – biorąc pod uwagę potencjały i atuty wynikające z położenia miasta – turystyka jest tym kierunkiem, na którym skoncentrować powinna się uwaga miasta, mieszkańców oraz przedsiębiorców.

Wiele osób wskazywało jednak na konieczność zaproponowania:

- spójnej polityki promocyjnej miasta (zakładającej udział przedsiębiorców),
- dążenia do dywersyfikacji oferty turystycznej.

W ramach prac nad ofertą turystyczną miasta proponowano działania takie jak:

1. kreowanie atrakcji turystycznych i rekreacyjnych na miejscu, w Nowym Targu

Zgodnie z opinią rozmówców sam Nowy Targ ma wciąż do zaoferowania niewiele, stanowi bardziej punkt wypadowy dla chętnych do korzystania z oferty narciarskiej, turystyki górskiej, rowerowej, wodnej. Stąd duży entuzjazm wobec pomysłu budowy Parku Wodnego w Nowym Targu oraz przygotowania pakietu rozwiązań dla turystów,

2. dążenie do stworzenia turystyki ponadsezonowej, oferty dla turystów, nieuzależnionej od kaprysów pogody, czy też pory roku,

3. rozwój turystyki rekreacyjno-sportowej poprzez rozbudowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (możliwość kwaterowania grup, drużyn, klubów sportowych, organizacja wydarzeń sportowych).

Nowe technologie

Część rozmówców zwróciło uwagę na ograniczenia rozrostowo-przestrzenne miasta. Dodało również, że kierunek turystyczny mocno kłóci się z wizją rozwoju przemysłu, szczególnie ciężkiego. Przy wykluczeniu tej opcji pojawia się wizja rozwoju branż nowych technologii.

Rozwój ten będzie stanowić wyraźne poszerzenie oferty na rynku pracy, połączone z większą szansą zatrzymania w mieście młodych mieszkańców. W zamysłach rozmówców nie chodzi o duże inwestycje, które rozwijałyby całe miasto i zmieniały jego charakter, ale o takie, które pozwoliłyby na wykorzystanie potencjału i kreatywności szczególnie młodych mieszkańców. Wśród propozycji pojawiały się takie, w których istotną rolę pełniłoby doradztwo dla nowych podmiotów, dostępne pomieszczenia biurowe, a także pakiet rozwiązań sprzyjających pozyskiwaniu osób z branż technologicznych, które chciałyby się osiedlić w mieście.

Elementy sprzyjające i utrudniające rozwój przedsiębiorczości w mieście

Próbując podsumować zgromadzone informacje, poproszono rozmówców o wskazanie elementów, które mogą sprzyjać i utrudniać rozwój przedsiębiorczości w mieście. Zdaniem badanych rozwojowi przedsiębiorczości w Nowym Targu może sprzyjać:

- lepszy dojazd do miasta, zatrzymanie deficytów transportowo-komunikacyjnych,
- rozwój bazy noclegowej,
- inwestycje w estetykę miasta, kreowanie nowych atrakcji i pozyskiwanie nowych klientów-turystów,
- bliskość Krakowa i dobre połączenie z rynkiem metropolitarnym,
- promocja i lojalność wobec lokalnych marek,
- edukacja: możliwość organizacji szkoleń, warsztatów, słowem współpracy z uczelniami z Krakowa, Nowego Sącza, Zakopanego.

Rozwojowi przedsiębiorczości może przeszkadzać natomiast:

- niefortunna polityka podatkowa, brak zainteresowania miasta problemami przedsiębiorców,
- hermetyczność mieszkańców i rynku pracy, brak otwarcia na nowe technologie i rozwiązania,
- kurczący się stopniowo rynek pracowników,
- niska jakość estetyki przestrzeni publicznej,
- ukształtowanie przestrzeni i aktualny plan zagospodarowania przestrzennego – w mieście brakuje przestrzeni na duże inwestycje gospodarcze.

5. Podsumowanie

Wnioski płynące z badań

W rozdziale w sposób syntetyczny zaprezentowano kluczowe wnioski płynące z badań i analiz przeprowadzonych na potrzeby przygotowania przedmiotowego dokumentu.

1. Nowy Targ to bardzo ważny ośrodek administracyjny, kulturalny, edukacyjny i gospodarczy na mapie południowej części Małopolski. Miasto wyróżnia dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa, funkcjonujące w mieście instytucje o znaczeniu ponadlokalnym, a także szereg branż historycznie związanych z miastem.
2. Dogodna lokalizacja miasta, a także jego korzystny układ komunikacyjny sprawiają, że w kolejnych latach może ono cieszyć się rosnącym zainteresowaniem inwestycyjnym. Na terenie miasta działa Strefa Aktywności Gospodarczej, a także instytucje otoczenia biznesu, które mogą stymulować rozwój gospodarczy miasta. Jednocześnie należy wskazać, że układ przestrzenny Nowego Targu może ograniczać dostęp i możliwości tworzenia nowych przestrzeni pod rozwój przemysłu.
3. Istotnym zasobem miasta jest bliskość do zróżnicowanych atrakcji turystycznych, w tym takich, które mogą stać się atrakcjami całorocznymi, tym samym mogą w istotny sposób rozwijać branżę turystyczną w mieście.
4. Miasto odznacza się względnie stabilną sytuacją demograficzną, choć w zauważalny sposób stopniowo wzrasta presja starzenia się społeczeństwa i ubytku oraz odpływu młodych ludzi, w tym do większych ośrodków miejskich.
5. Sytuacja gospodarcza miasta od wielu lat jest korzystna. Stale przybywa podmiotów gospodarczych, a poziom bezrobocia nie przekracza średnich wartości dla województwa. Jednocześnie lokalny rynek pracy zdominowany jest przez mikroprzedsiębiorstwa, w tym najczęściej niskopłatne branże, co może stanowić istotny problem rozwojowy.
6. O dużej stabilności lokalnego rynku pracy świadczą wyniki przeprowadzonych badań ankietowych. Większość firm prowadzi działalność zachowując zarówno dotychczasową kadrę, jak i zakres działalności. Jednocześnie firmy raczej nie zwiększają zatrudnienia, natomiast te które poszukują pracowników, wskazują na ich braki.
7. W chwili obecnej tylko niewielka część przedsiębiorców korzysta z oferty wsparcia dla biznesu. Jednakże znaczna część badanych podmiotów, poza oczekiwaniem wsparcia w postaci ułatwień podatkowych, czy dofinansowań, wskazuje na zainteresowanie szkoleniami i doradztwem dla

przedsiębiorstw, z zakresu rozwoju działalności, a także uruchomieniem funkcji asystenta przedsiębiorcy – swoistego pośrednika na linii lokalny samorząd-biznes.

8. Analizując wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród młodzieży szkolnej należy wskazać, że znaczna część badanych negatywnie postrzega miasto jako miejsce do życia i rozwoju. Problem ten wiąże się przede wszystkim z postrzeganiem możliwości i oferty lokalnego rynku pracy. Młodzież szkolna deklaruje także, że nie czuje się odpowiednio przygotowana do podjęcia zatrudnienia po zakończeniu etapu nauki.
9. Jednym z oczekiwań młodzieży szkolnej jest uruchomienie działań z zakresu promocji przedsiębiorczości i prowadzenia spotkań tematycznych dotyczących zakładania i prowadzenia biznesu. Optymalnym rozwiązaniem może być powołanie podmiotu inkubującego pomysły młodzieży na własny biznes, a także działania z zakresu upowszechniania dostępu do lokali biurowych i coworkingowych.
10. Z perspektywy oczekiwań przedsiębiorców, ważnym aspektem jest koncepcja rozwoju turystycznego miasta i wzmocnienia współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami, przez przedstawicieli samorządu. Wykorzystanie doświadczenia branżowego przedsiębiorców oraz ich bezpośredni kontakt z turystami, mogą przyczynić się do budowania rozpoznawalnej marki miasta.
11. Oprócz rozwoju turystyki, istotną gałęzią będzie rozwój firm nowych technologii, które pozwolą zatrzymać w mieście osoby młode i z potencjałem rozwojowym.

Analiza SWOT

W poniższej analizie SWOT zawarto kluczowe mocne i słabe strony miasta oraz szanse i zagrożenia mogące w kolejnych latach wpływać na jego funkcjonowanie. Analiza SWOT poszerzona została o zbiór wniosków płynących z przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych, które nawiązują do zdiagnozowanych potencjałów i słabych stron Nowego Targu.

Mocne strony	Słabe strony
Występowanie średnich i dużych zakładów powiązanych z historią gospodarczą miasta i regionu	Stopniowe starzenie się lokalnej społeczności – proces może skutkować koniecznością zmian w strukturze gospodarczej oraz wydatkach samorządu
Tradycje przemysłowe, handlowe i turystyczne miasta, które określają jego markę i rozpoznawalność	Dynamiczny ubytek osób młodych – liczba osób w wieku produkcyjnym mobilnym, w ciągu zaledwie 5 lat, zmniejszyła się o 9,2%, co negatywnie wpływa na dostępność nowych pracowników na terenie miasta
Tereny inwestycyjne – obecność Strefy Aktywności Gospodarczej	Nisko zróżnicowana oferta rynku pracy - dominacja mikroprzedsiębiorstw i branż z 3 sektorów, w tym działalności oferujących niskie wynagrodzenia
Oferta szkolnictwa ponadpodstawowego – na terenie miasta działa kilka techników, szkół branżowych oraz szkół policealnych kształcących w zawodach poszukiwanych na lokalnym rynku pracy	Niewykorzystany potencjał - słaba kultura współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami
Funkcjonowanie Akademii Nauk Stosowanych – jedynej publicznej uczelni wyższej na Podhalu	
Instytucje okołobiznesowe – funkcjonowanie podmiotów zrzeszających i wspierających przedsiębiorców	
Demografia - względnie stabilna liczba mieszkańców	
Atrakcyjne otoczenie – w pobliżu gór (Tatry, Pieniny, Beskidy) i ciekawych atrakcji turystycznych regionu	

Szanse	Zagrożenia
Pozyskanie funduszy na rozbudowę infrastruktury i projekty wspierające rozwój przedsiębiorczości	Dalsza depopulacja miasta i starzenie się lokalnej społeczności
Współpraca gospodarcza w ramach MOF Podhala	Zmniejszający się zasób siły roboczej, wynikający z negatywnych trendów demograficznych
Dalszy rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, w tym sektora turystycznego i nowych technologii	Utrzymujące się ryzyka wynikające z dużych zmian w sytuacji geopolitycznej, w tym zagrożenie militarne, uchodźcy, niestabilny rynek dostaw
Zwiększenie współpracy szkół ponadpodstawowych z lokalnymi przedsiębiorstwami w zakresie edukacji młodzieży w zawodach poszukiwanych na lokalnym rynku pracy	Zmiany klimatyczne wpływające na degradację środowiska oraz przekształcenia w zakresie oferty turystycznej, w tym brak śnieżnych zim, gwałtowne załamania pogody itp. obniżające atrakcyjność turystyczną regionu
Rozwój branży turystycznej wykorzystującej bogatą historię miasta i atrakcyjną lokalizację	
Organizacja wydarzeń promujących lokalnych przedsiębiorców	
Działania mające na celu rozwój i modernizację miasta, w tym ożywienie centrum oraz wzmocnienie oferty kulturalno-rozrywkowej i turystycznej	
Planowane inwestycje infrastrukturalne zwiększające ofertę całorocznych atrakcji turystycznych	

Spis wykresów i tabel

Tabela 1 Liczba mieszkańców woj. małopolskiego, powiatu nowotarskiego i miasta Nowy Targ w latach 2019-2024.....	7
Tabela 2 Struktura demograficzna woj. małopolskiego, powiatu nowotarskiego i miasta Nowy Targ 2024.....	7
Tabela 3 Struktura mieszkańców Nowego Targu na przestrzeni lat 2019-2024.....	8
Tabela 4 Podmioty wpisane do rejestru REGON.....	8
Tabela 5 Struktura wielkości lokalnych podmiotów gospodarczych.....	9
Tabela 6 Struktura gospodarcza według sekcji PKD.....	10
Tabela 7 Wartości wynagrodzeń brutto według sekcji PKD.....	11
Tabela 8 Liczba mieszkańców i osób pracujących w 2024 r.	11
Tabela 9 Proszę określić czym firma się zajmuje/ w jakiej branży prowadzi działalność:	15
Tabela 10 Jeśli może pojawić się problem z przekazaniem firmy osobom z rodziny, co może być tego powodem?.....	18
Tabela 11 Z czego, Pani/Pana zdaniem, wynikały problemy ze znalezieniem pracowników?	20
Tabela 12 Jak Pani / Pan ocenia przygotowanie do pracy osób poszukujących pracy w Nowym Targu?.....	21
Tabela 13 Co powinno ulec zmianom, proszę wskazać 1 najważniejszą rzecz.	25
Tabela 14 Największe zalety prowadzenia działalności na terenie centrum Nowego Targu.....	27
Tabela 15 Największe wady prowadzenia działalności na terenie centrum Nowego Targu	28
Tabela 16 Jakie działania powinny Pani/Pana zdaniem zostać podjęte, aby poprawić atrakcyjność prowadzenia działalności na terenie centrum Nowego Targu i zwiększenia liczby klientów?.....	28
Tabela 17 Proszę określić, jakie są Pani/Pana plany na kolejne lata związane z prowadzeniem działalności na terenie centrum?	29
Tabela 18 Jakie działania powinny Pani/Pana zdaniem zostać podjęte, aby zwiększyć zainteresowanie przedsiębiorców prowadzeniem działalności w centrum Nowego Targu?.....	29
Tabela 19 Czy i gdzie zamierzasz studiować?	39
Tabela 20 W jakiej branży chciał(a)byś pracować w przyszłości?.....	41
Tabela 21 Firmy rodzinne i sukcesja.....	42
Wykres 1 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności.....	9
Wykres 2 Liczba bezrobotnych.....	12
Wykres 3 Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	12
Wykres 4 Proszę określić główny/dominujący profil działalności firmy:	14
Wykres 5 Wielkość przedsiębiorstwa (ilość zatrudnionych osób).....	16
Wykres 6 Czas funkcjonowania przedsiębiorstwa na rynku.....	16
Wykres 7 Zasięg działalności przedsiębiorstwa	17
Wykres 8 Czy firmę można określić jako firmę rodzinną.....	17
Wykres 9 Czy firmę może liczyć na sukcesje, jej przekazanie / przejęcie w razie zaistnienia takiej potrzeby osobom z rodziny?	18
Wykres 10 Jak w ostatnich 3 latach zmieniła się sytuacja firmy?	19
Wykres 11 Czy w ciągu ostatnich 12 m-cy Pani / Pana firma poszukiwała pracowników (nie tylko na umowę o pracę)?.....	19
Wykres 12 Dlaczego Pani / Pana firma nie poszukiwała pracowników?.....	20
Wykres 13 Czy mieli Państwo trudności ze znalezieniem pracowników na poszukiwane stanowiska/zawody?	20
Wykres 14 Czy Państwa firma planuje zatrudniać pracowników w ciągu najbliższych dwóch lat?	22
Wykres 15 Czy Pani/Pana firma zatrudniała w ostatnich 3 latach absolwentów lokalnych szkół?	22
Wykres 16 Jak Pani / Pan ocenia przygotowanie do pracy absolwentów szkół poszukujących pracy w Nowym Targu?	23
Wykres 17 Biorąc pod uwagę specyfikę działalności Pani/Pana firmy, proszę ocenić dostęp i jakość poszczególnych zasobów społecznych i technicznych Nowego Targu	23
Wykres 18 Proszę ocenić kwestie związane z prowadzeniem działalności na terenie Nowego Targu	24
Wykres 19 Czy Pani/Pana zdaniem Nowy Targ jest miastem atrakcyjnym dla inwestorów?.....	25
Wykres 20 Czy Pani/Pana zdaniem Nowy Targ wykorzystuje swój potencjał do przyciągnięcia inwestorów?.....	25
Wykres 21 Od jak dawna Pani/Pana firma funkcjonuje na terenie centrum Nowego Targu?	26
Wykres 22 Czy Pani/Pana zdaniem centrum Nowego Targu jest miejscem atrakcyjnym do prowadzenia działalności gospodarczej?.....	27

Wykres 23 Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność centrum Nowego Targu pod względem warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu do innych dzielnic/części miasta?	27
Wykres 24 Czy Pani/Pana firma korzystała w ostatnich 3 latach z usług wsparcia dla biznesu dostępnych na terenie Nowego Targu?.....	30
Wykres 25 Z katalogu wymienionych elementów proszę wskazać, które Pani/Pana zdaniem należy wprowadzić/sq niezbędne, aby sprzyjać rozwojowi lokalnego biznesu oraz tworzeniu nowych firm w mieście.....	31
Wykres 26 Płeć respondentów.....	34
Wykres 27 Rok urodzenia	34
Wykres 28 Miejsce zamieszkiwania	34
Wykres 29 Czy uważasz, że Nowy Targ jest dla Ciebie dobrym miejscem do życia i rozwoju?	35
Wykres 30 W jaki sposób oceniasz poszczególne elementy związane z życiem i funkcjonowaniem w Nowym Targu?	36
Wykres 31 Dla kogo Twoim zdaniem Nowy Targ jest dobrym miejscem do życia i rozwoju?	37
Wykres 32 Czym kierowałeś / kierowałaś się przy wyborze obecnej szkoły?	37
Wykres 33 Czy po ukończeniu szkoły czujesz się gotowa/gotowy do wejścia na rynek pracy?	38
Wykres 34 Czy czujesz się zagrożona/y perspektywą braku pracy, kiedy już skończysz naukę?.....	38
Wykres 35 Co zrobiłabyś/łbyś gdyby po ukończeniu przez Ciebie nauki nie mogłabyś/nie mógłbyś znaleźć odpowiedniej pracy?	38
Wykres 36 Jaki kierunek studiów zamierzasz wybrać?	39
Wykres 37 Gdzie (lokalizacja) w perspektywie najbliższych 5-10 lat chciałabyś / chciałbyś mieszkać?	40
Wykres 38 Gdzie (lokalizacja) w perspektywie najbliższych 5-10 lat chciałabyś / chciałbyś pracować?.....	40
Wykres 39 Gdzie (rodzaj pracodawcy) będziesz pracować/a za 5-10 lat?.....	41
Wykres 40 Co w największym stopniu decyduje o tym, że w Nowym Targu można znaleźć dla siebie dobrą pracę?	42
Wykres 41 Czy chciałabyś / chciałabyś w przyszłości prowadzić własną firmę / działalność gospodarczą?.....	43
Wykres 42 Jeśli planujesz lub zastanawiasz się nad założeniem własnej firmy, wskaż co Cię do tego motywuje/skłania?.....	44
Wykres 43 Co stoi na przeszkodzie do założenia przez Ciebie własnej firmy?	45
Wykres 44 Lista potencjalnych tematów zajęć związanych z przedsiębiorczością.	46
Wykres 45 Jakiego typu wsparcie potrzebne jest Twoim zdaniem osobom zakładającym działalność gospodarczą w Nowym Targu?.....	47
Wykres 46 Co Twoim zdaniem ułatwia, a co utrudnia prowadzenie działalności przez osoby młode w Nowym Targu?	47
Wykres 47 Oceń własne umiejętności/kompetencje we wskazanych obszarach. Wskaż, w których z nich radzisz sobie bardzo dobrze, dobrze, a które oceniasz słabo.	49
Wykres 48 Płeć badanych uczniów i uczennic.....	51
Wykres 49 Wiek badanych uczniów i uczennic	51
Wykres 50 Miejsce zamieszkania.....	52
Wykres 51 Czy uważasz, że Nowy Targ jest dla Ciebie dobrym miejscem do życia i rozwoju?	52
Wykres 52 Dla kogo Twoim zdaniem Nowy Targ jest dobrym miejscem do życia i rozwoju?	53
Wykres 53 W jakiej szkole planujesz się uczyć po ukończeniu szkoły podstawowej?.....	53
Wykres 54 Czy w przyszłości planujesz studiować?	53
Wykres 55 Z czyjej/czyich rad(y) najczęściej korzystasz planując dalszą edukację?.....	54
Wykres 56 Gdzie chciałabyś/chciałabyś pracować jak dorośniesz?.....	54
Wykres 57 Co w największym stopniu decyduje o tym, że w Nowym Targu można znaleźć dla siebie dobrą pracę?	55
Wykres 58 Czy Twoi rodzice prowadzą własną firmę / działalność gospodarczą?	55
Wykres 59 Czy chciałabyś/chciałabyś w przyszłości pracować w firmie swoich rodziców?	55
Wykres 60 Czy chciałabyś/chciałabyś w przyszłości prowadzić własną firmę / działalność gospodarczą?.....	55
Wykres 61 Jeśli planujesz w przyszłości prowadzić własną firmę / działalność gospodarczą, proszę zaznaczyć, gdzie planujesz ją prowadzić?	56
Wykres 62 Które z kompetencji / umiejętności uznajesz za swoją mocną stronę?	57
Wykres 63 Lista potencjalnych tematów zajęć związanych z przedsiębiorczością.	58